

یه‌که‌مین گۆفاری کارگری و گه‌شه‌پیدانی مروی

له کوردستاندا

36

سته‌م له پلنگ درنده‌تره!

له پلناو گه‌لیکی خاوم بریاردا

منتدی إقرأ الثقافي

www.igra.ahlamontada.com

چوانی نافرته‌وگومانو
ئیره‌یی هاوسه‌ران!

مانگانه‌یه‌کی تایه‌ته به کارگری و گه‌شه‌پیدانی مروی

سالک سییه‌ج ئیارک - ۲۰۱۱

له
سییه‌مین
سالیادی
بریاردا

فۆشه‌ویستان

چاوه‌پروانی

چی ده‌که‌ن؟

ده‌توانین

یه‌کتریمان

فۆشه‌بوویتی؟

فرمۆسکه به نازارمکان

پلانسازی شار

The first Magazine Specialized in Management and Human Development in Kurdistan

بریار

له پلناو گهلیکی خاوهن بریاردا

مانگانهیهکی تایبهته به کارگێڕی و گهشهپێدانی مرۆیی

سالی سێیههه - ژماره 36 - ئایاری 2011

خاوهنی نيمتياز

نەندازیار: مهسعود تاهير پوژبهیانی

سهرنووسهر

عادل محممه شیعانی

sarnosar@bryarmagazine.com

به پوڤه بهری نووسین

بهرزان نهبو بهکر

دهستهی نووسهران

هاژده شیروانی
بیگهره فارس
وههاب حسیب
پهري شیخ کهريم
محممه میزگیی
نەسکەندەر رەحیم

محمد هاشم محمد

پاوێزکاری یاسایی

پاریزه: نازاد محیدین

بهشی هونهری و دیزاین

قهیدار رەحیم

بهشی ریکلام

07480112787

چاپ: کۆمپانیای پیرمهێرد

نرخ 2500 دینار

11

8

22

16

32

29

48

47

ناونیشانی گۆنار

سلیمانی - شهقامی سالم - تهلاری سلیمانی مۆل - نهۆمی نووهم

بهرامهر به پوڤه بهرایهتی گشتی پهروهده

۰۷۷۰۲۱۷۸۶۸۲ - ۳۱۹۳۹۴۶

ههولێر ۰۷۵۰۴۴۶۳۲۳۰

E-mail: bryar@bryarmagazine.com

دابەشکردن

کۆمپانیایک پهیههه

۰۷۷۰۸۶۴۹۲۱۰

ھەرگىز
بىن ھيوا
مەبن،
چونكى
بىن ھيوايى
گەرەتتىن
بەلەيە
لە ژياندا!

rasan
group

ئەم لىپەرەيە بە سېۋىسەرى
گروپى گۇمپانىياكانى رەسەن بىلەن دەگرېتەو

سەرھەل

لە سەيەمىن سالىيادى بىرياردا

ئەم گۇفارى ئازىزە دەگۈشەمۇ لە خوداى گەورە
سەرگەوتنۇ پىشكەوتنۇن بە ئاۋات دەخۋازم.

وېراى سلاۋو دەستخۇشى پىزانىنى بى
پايانم بۇ بەرپىز ئەندازىار (مەسعود تاهىر
رۇزبەيانى) كە شەرەفى خاۋەن ئىمتىيازى
يەكەمىن گۇفارى كارگىرى گەشەپىدانى
مىرۋى لە مىژۋى كوردستاندا بۇ خۇ
ھەلبىزاردۇ تا ئىستاش ئىركى بەرپىمىردى
ئەم گۇفارى گىرتۈتە ئەستۋى خۇ، لە
كاتىكىدا بە داخوۋە ھىچ كەسنىك ئامادە
نەبوو كە بىيەرەمبەر يارمەتى ئەم پىرۋە
نىشتىمانىيە گەورەمى بەت، كە پىرۋەمىكى
كوردانەى نىشتىمانىيە رومەرانەى بى لايەنۇ
سەربەخۇمە شايانى ئەومىيە ھەمىو
كوردىك شىنانى پىو بەكات و خۇ بە
خاۋەنى ئەم پىرۋە نىشتىمانىيە بىزانىت.

بوۋى مىرۋىكى ۋەكو بەرپىزىشىان
ھىۋاى ئەۋەمان پىدەبەخشىت كە سوپاس
بۇ خودا كەسانىك لە نىۋى ئىمەدا ماۋن
ئامادەى بەخشىنۇ قوربانىدانن لە پىناۋ
گەلۇ نىشتىمانى خۇيانداۋ بىئەۋەى مەت
بەسەر كەسدا بەكەنۇ چاۋەروانى سوپاسو
پىزانىن بى.

شكۋداربىت سالىيادى دەرچوۋنى
يەكەمىن گۇفارى كارگىرى گەشەپىدانى
مىرۋى لە كوردستاندا، سەرگەوتنۇ بىت
كارۋانى پىشكەوتنۇ داھىتان.

كوردە لە پىناۋ بىناكردنۇ نۆزەنكردنۇ
كاراكرىدىا بى ۋچان كاردەكەن.

سە سەلە كۆمەلىك سەربازى ئەناسراۋ،
پۇلىك پەپۋەلى ھەست سىۋى دىسى بە
ۋشەى ئاۋدامان ۋەك بەفرو بە ۋشەى
ناسكتر لە پەرى گولالە، بە دەنگو ئاۋازى
خۇشترى لە دەنگى بولبول قاسپەى كەو،
لە خورەى كانىۋاى بە خورۇ پۇشنىتر لە
ترىقىە مانگە شەو.

خۇشەۋىستان: ھىندەى ئىۋە شىنانى
بە بىريەرەۋە دەكەن، بىريار ھەزار ئەۋەندە
دەخۇشە كە لەم ۋلاتەى ئىمەدا كەسانىك
ھەن بە گىرفانى خۇيان بە ھەۋلۇ
ماندوۋبوۋنۇ كاتى خۇيان، بىئەۋەى
چاۋەروانى خەلاتى كەس بەكەن دىسۋى
بۇ گەلۇ ۋلاتە نىشتىمان، پىشترىش بە
ھىۋاى پاداشتى ئەپراۋەى كىرگىار، لە ژىر
ساباتى پىر مىھرو ئەۋىنى بىرياردا دەستىان
لە دەستى يەكترى ناۋە بە يەك دەنگو
بە يەك دەنگو بە يەك ھەستو بە يەك
دەست بۇ ئەم ۋلاتە دەنوۋس، نەخشە بۇ
نايندەى پۇشنى ئەم كوردستانە دادەنن
سروود بە بالەى كوردستاندا دەلنن،
بە پەنجەى نەرمىان بىرىنى ئەم ۋلاتە
بىرىندارە سارپىز دەكەن.

لە سالىيادى بىرياردا دەستى يەكە بە
يەكەى نوۋسەران ۋاۋكارانۇ خۇشەۋىستانى

بە دەرچوۋنى ژمارە (۳۶)، سە سەلە
بەسەر دەرچوۋنى يەكەمىن گۇفارى
كارگىرى گەشەپىدانى مىرۋى لە
كوردستاندا تىدەپەپىتو گۇفارى بىريار بى
دەنپتە سالى چۈرەمى تەمەنى.

سە سەلە تەمەن ھەرچەندە بە تەمەنىكى
كورت ھەزمار دەكرىت بۇ مىژۋى گۇفارىك،
بەلام لە دلى خۇنەرانى بىرياردا تەمەنىكى
پىر فەروەبەكەتو عومرىكى دىرۋى پىر
سوۋو كەلگى بى سەۋرە.

سە سەلە بىريار، لە گىزاۋى سەردەمىكى
ئالۋۇ تەمەۋمانى بى ھىۋاى پەشپىندا،
پەيامى بەرخودانۇ رابوۋن ھەلەسانەۋەى
ھىۋابەخشو ئىلھامبەخشى كىرۋەتە
دىارى دەستى!

سە سەلە لە باۋەشى گولزىرى
ھەمىشەبەھارى ۋەتى جانۇ پەپى ناسكو
بەستەى پىرۋو ئەۋىنۇ خۇشەۋىستىدا
عاشقانى خۇ دەۋىنىۋ خەندەى
بەختىارى سەعادەتو ئاسوۋەپى دەخاتە
سەرتىۋانىان.

سە سەلە، رىبۋارنى رىگى پىشكەوتنۇ
گەشەپىدانۇ سەربەرزى سەرفرازى
جوۋتىارى گولزىرى بەھى جانۇ ئاۋدپىرى
دېراۋى بىرى ۋردو ھەزرى بەرزو پەسەۋانى
بىدارى ماندوۋنەناسى پاراستى گەۋرەترىن
سەرمەيەى ۋلاتى كوردەۋارىن كە تاكى

کارگيري به گوڤنار

مرؤف ههلهيهكى گهوره دهكات،

پهنديكى چيني

كاتيك رازى ناييت ههلهكانى راست بكاوه!

بهريوهبردى باش، له سهروهتو سامان باشته.

پهنديكى پورتوگالى

نهگه زور خهوالوو بوويت، نهوا سهرينى قهرزاريك بخوازه.

پهنديكى نيسپانى

خواي گهوره شيفامان دهكات،

پهنديكى نهلمانى

بهلام دكتور كريكهى وهردهگريتا!

دايك بينهو كهنيشك بخوازه!

پهنديكى كوردى

پاشايهكى باش،

پهنديكى دانيهاريكى

باشته له ياساي پر دادوهري!

فرمه تگوزارييهكى ناوازه

نهم لاپهرييه بى سپونسري

كۆمپانياي ئىكسپلېنر بلاو دمكرتيره

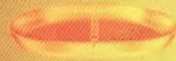
فهرعى يهكهم: سليمانى - شهقامى سالم - بهرامهر كارگهى جگهه - بازاڤى عهلى نهمهلى - نهۆمى دووهم

ژماره تهلهفونى ئوفيس: 053 320 6011

فهرعى دووهم: سليمانى - شهقامى مسيؤميتران - نزيك زانكۆى سليمانى - ژماره تهلهفونى ئوفيس: 0533281472

Web site: www.excelTech.co

ستهم له پلنگ درنده تره!

له يهكك له گهشتهكانيدا كاتيك (كۆنفۇشيۇس) به لاى چياى (مارا)دا تىدهپهري، چاوى به ئافرەتلىك كهوت له بهرامبەر گۆرپك دانىشتوووه به پهزارهيهكى زۆرهوه هۆن هۆن فرميسك له چاوانى دپنه خوار..

(كۆنفۇشيۇس) له ئافرەتكه جووه پيشهوهو لى پىرسى: به بىستنى گريانهكەت، ههست دهكەم خەمكى قوول له ناخدايهو له پوو خسارتدا پهزارهيهكى زۆر بهدى دهكرىت؟

ئافرەتكه له وهلامدا گوتى: به ئى راست دهكەيت، چونكه پلنگ باوكى هاوسهركەى كوشتمو ههجن ههجنى كرد، دواتر هاوسهركەشم تووشى ههمان چارەنووس بوو، ئەمەش گۆرى كۆرەكەمه كه له دوايهيدا پلنگىك كردى به نيچيرى خۆى.

كاتيك (كۆنفۇشيۇس) گوپىستى ئەم وهلامه بوو، لى پىرسى: ئەى بۆچى ئەم شوپنه بهجيناھىليتو لىره نارۆيت؟ له كاتيكدا ههست بهم ههپهشه گهورهيه دهكەيت؟

ئافرەتكه گوتى: لهبەرئەوه لىره نارۆم، چونكه ئىره دەسهلاتىكى ملهورو

ستهمكارى لى نيه، بۆيه هەر ئىردم پى خۆشتره! لىردا (كۆنفۇشيۇس) پرووى كردە قوتابيهكانىو پىي گوتن: كوپنه له يادتان بىت كه ستهمو زۆردارى له پلنگيش درنده تره!

لەم چيرۆكهوه فيردمبين:

۱- مردن به ئازادى زۆرخۆشتره له ژيان به كۆيلهيو ژيردهستهيى.

۲- ههپهشهى ستهمو زۆردارى لهسەر گهلان گهوره تره له ههپهشهى ههموو درندهيهك.

۳- درندانه ترين جانهورم دەسهلاتدارى ديكتاتۆرى خوينرێژو بى بهزهيه، كه له ژير دەسهلاتيدا ژيانى مرۆفهكان دەبیتە دۆزەخ.

۴- ئەو ئافرەتەى كه به بهرچاوپيهوه ههموو ئەندامانى خيزانهكەى بوونه قوربانى درندهيهك، بهلام هيشتا هەر ئەو زیدو نيشتمانەى خۆشتر دەوێتو دلى نايەت جىي بهيلىت، چونكه ههست به نارامى دهكات تپيدا.

۵- گهوره ترين سيمای ولاتى شارستانىو خاوهن ژيار دادومرييه، هاوكات گهوره ترين سيمای ولاتى كۆنهپهرستو دواكهوتوو

زولمو ستهمو زۆردارىو نادادومرييه. ۶- گهوره ترين خەلاتى حكومهتەكان بۆ گەلەكانيان ئازادىو سەربەستىو دادومريو يەكسانىيه.

۷- ههموو مرۆفهكان گەسانى دادومرييان خۆشدهوێتو هيج كەسێك نيه رقى له مرۆفى دادومرو خاوهن ويژدان بىت، با له بيروبۆچوونيشدا جياواز بن، هيج كەسێكيش نيه له ناخهوه مرۆفى ملهورو زالى خۆشبووێت، با بهرووكەشيش پيچهوانهكەى دەر بېريت.

۸- خودای گهوره ستهمى لهسەر خۆشى حەرام كردهوهو هەرمان به بهندهكانى دهكات هەرگيز ستهم مەكەن، (يا عبادى انى حرمت الظلم على نفسى فلا تظلموا).

۹- پيغه مەبرى نازداريش دهفەرمووێت: ستهم تاريكستانى رۆژى دوايهو له نياوان نزاى ستهمليكراوو خوداوهنديشدا هيج پهرديهك نيهيه. (الظلم ظلمات يوم القيامة، واتق دعوة المظلوم فان ليس بيننا وبين الله حجاب).

۱۰- ئيبىنو تهيميهش دهليت: خودا دهولهتى دادومر سهركووتوو دهكات، با كافريش بىت، بهلام دهولهتى ستهمكار دەر وخيانت، با مووسولمانيش بىت.

سهرکردایه تی

بەشی نۆیەم

بەرپۆمبەر:

شەشەم: جیباوازی نیوان بەرپۆمبەری سەرکەوتوو،

رەنگە بەرپۆمبەری زۆر هەبن لە دامودەزگا و کۆمپانیایانی دنیادا، کە نەک فەرمانبەرەکانی، بە لێک و هاونیشتمانییەکانیش شانازی پێوە دەکەن و هەمیشە وەک کەسێکی نمونەیی سەیر دەکەین، بەلام دیارە لەگەڵ بوونی ژمارەیەکی زۆر لە بەرپۆمبەری سەرکەوتوو، بەرپۆمبەر شکستخواردو سەرئەگەوتوو و شەڕمان زۆر، کە بەردەوام چۆی بێزاری خەڵک و فەرمانبەرەکانیان لەبەر شتێکی ئەو جیباوازییە خوارەو کە باسەمان کردوو لە نیوان بەرپۆمبەری سەرکەوتوو، سەرئەگەوتوو:

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: مامە ئە لەگەڵ کارمەندەکانی دەکات، وەک ئەوی کە ئەوان مەرفەن.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: مامە ئە لەگەڵ کارمەندەکانی دەکات، وەک ئەوی کە ئەوان تەنها نامەیان.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: ئەو کەسانەی دەوێت کە پێشنياردەکەن و بەردەوام پێش دەکەون.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: ئەو کەسانەی دەوێت کە ملکەچی فەرمان و هیچ قسەیک ناکەن.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: گرنگی بەرا و بۆجۆونت دەدات، سەبارەت بە کارەکی.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: گرنگی بەرا و بۆجۆونت دەدات سەبارەت بە خودی خۆی.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: گۆیت بۆ دەگرت.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: فەرمانت پێدەکات.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: دەزانیت کە نازناوی (بەرپۆمبەر) ئەرکەکانی قورستر دەکات.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: وادەزانیت کە نازناوی (بەرپۆمبەر) لە هەموو ئەرکێک

نازادی دەکات.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: خۆی بە برا بچووکێ هەموو کارمەندەکانی دەزانیت.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: هەموو کارمەندەکانی بە خزمەتکاری خۆی دەزانیت.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: بە پێی باری دەروونی خۆت، مامە ئەت لەگەڵ دەکات.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: بە پێی باری دەروونی و میزاجی خۆی مامە ئەت لەگەڵ دەکات.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: هەرگیز پلەوپایە بەکارناھێنیت بۆ تۆلەسەندنەو.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: دەسلەتەکی تەنها بۆ تۆلە سەندنەو و پلەوپایەکیەتی.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: بە پێی تواناکانت، ئاراستەت دەکات.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: بەپێی ئارمەزوی خۆی، ئاراستەت دەکات.

* بەرپۆمبەری سەرکەوتوو: چاودێریت دەکات.

* بەرپۆمبەری سەرئەگەوتوو: سیخوڕیت بە سەرەو دەکات.

حهوتەم: جیباوازی نیوان بەرپۆمبەرو سەرکەوتوو:

«لە ناو دامودەزگاکی دەوڵەت بە شتێکی فەرمی بریاری دامەزراندنی کەسێک دەردەچیت، وەک بەرپۆمبەر»، بەلام لە

پێکخراو و کۆمپانیایاندا بە ئارمەزو و بێستێکی نازادانە کەسێک دەگرت بەسەرکرد، بۆئەو

بێتە کارێزماي ئەو دەزگایە لە هەلوێستو بریارەکان، دیارە ئەگەر بە وردی سەیری

ئەو پڕۆسەیکەین، بێگومان جیباوازییەکی گەورە بە دی دەکەین، ئەمە جیا لەو

زاناو شارەزاییی بەرپۆمبەردنیش بەردەوام لێکۆلینەو دەکەن بۆ ئەوێ خالی جیباوازترو

نوێ تر بدۆزنەو لە نیوان ئەو پۆستەدا لە پووی دەسلەتو بریارەکان.

* بەرپۆمبەر: ئەو کارە پادەپەرێت کە پێی سپێردراو.

* سەرکردە: لە هەر کارێکدا کە

پادەپەرێت داھێنان دەکات.

* بەرپۆمبەر: کارەکان بۆ بەردەوامبوونی رەوتی کارەکە، بە پشتبەستن بە توانایی و پلە و وزی، گروپەکی بەرپۆمبەر دەبات.

* سەرکردە: بەردەوام گەشە بە کارەکی دەدات و بەدوای ئەو شتەدا دەگەڕێت کە بۆ کارەکی سوودبەخشن.

* بەرپۆمبەر: بەشیوەکی راست ئەرک و پێویستیەکانی سەرشاری جێبەجێ دەکات.

* سەرکردە: لە بەرپۆمبەردنی گروپەکیددا پشت بە توانا و متمانەی خۆی دەبەستیت.

* بەرپۆمبەر: هەلەدەت کارەکان پێکبخات و دووریان بخاتەو لە شتە ترسانەکان.

* سەرکردە: هەموو کاریکی راست دەکات.

* بەرپۆمبەر: بە زۆری بریارەکانی لەسەر بێنەمای عەقل، نەک سۆز.

* سەرکردە: بریارەکانی لە یەک کاتدا لەسەر بێنەمای عەقل و سۆز.

* بەرپۆمبەر: بەرپۆمبەر گۆی لە خەڵک دەگرت.

* سەرکردە: سەرکردە سەرنجی خەڵک پادەکێشیت.

* بەرپۆمبەر: بەرپۆمبەر سەیری نزیک دەکات.

* سەرکردە: سەرکردە سەیری دوور دەکات.

* بەرپۆمبەر: بەرپۆمبەر دەپرسیت چۆن؟

کە؟

* سەرکردە: سەرکردە دەپرسیت چی؟

چۆن؟

* بەرپۆمبەر: پارێزگاری لە ئامانجەکان دەکات هەر وەک خۆیان هەن.

* سەرکردە: ئامانجەکانی پێش دەخات.

* بەرپۆمبەر: کاریگەری هەبە لەسەر ئەو کەسانەی لە ژێردەستیدان.

* سەرکردە: کاریگەری هەبە لەسەر ئەو کەسانەی سنووری خۆیان دەبەزێنن.

چۆن فەيسبوك بناسىن؟

۲۰% كۆى ئىككىچىلار بولمىغان ئە ئەمىرىكا
دەمەرىيەتە بۇ رۇلى فەيسبوك ناپاكى
هاوسەرگىرى لەو رىنگايەو.

۴- كەمەردەمە پەيوەندى كارلىكە
كۆمەلەيتىيەكان لە رىكاى ئالوودەمبۇنى
تاك بە فەيسبوكەو، ئەمە گىرەتە لە
ئىستاي كۆمەلەكاندا بولمەتە ھۆكارى داپنىنى
تاك لە جواردەورو خىزانو ھاورىيانى.

۵- بىلاوبولمەمە فېل و درو ئەمانى
مەمانە ھاوتە لەگەل خۇشەويستىيەكى
وھمەو ناپاست لەمەرنەوۋى دىقوتارتىت
بەناوونانويشانو وئەنى ناپاستەقەنەو
مىرۇفەكان خۇيان بناسىن كە ئەمەش
دەمىتە ھۆكارىك بۇ فېلكرەو
ناپاستىگۇيى.

۶- لە رۋانگە دىمرونيەو ھاكتەرەكە
بۇ ھەستەردە بە گۇشەگىرى دەرۋاكىو
خەمە ناناوامى، ھەروەك سەرۋى كۆمەلە
جىھانى پىزىشكى دەرۋى مامۇستا (زىن)
دەلىت، ھۆكارىكە بۇ دروستىبۇنى
دەرۋاكىو خەمۋى پەشۋى دەرۋىنى.

لىرەدا دىقوتارتىن بلىين فەيس بۇوك
وەك ھەر داھىنراۋىكى سەردەم لايەنى
بۇزەتەف و نىگەتەفى گىرۋەتە خۇ،
بەلام ئايا تاجەند مىرۇفەكان لە ئىستادا
توانويانە ئەم داھىنراۋە بە رۋوكارە
باشەكەيدا بەكاربەن؟ ئەو چەند خالە
سەردەم نەخشەرىكا بەكارھىنانى
فەيسبوكە لە بەردەم ھەر تاكلەكدا،
بىۋىستە بەۋىپەرى بەرپىسارىيەو
مامەلەى لەگەلدا بىكەن، چۈنكە بە بى
رۇشنىبىرى تاك راستەخۇ وەرگىرتى ئەم
بىگەيەو مامەلەكەردن لەگەلدا، وادەكات
بەرەو ھەناوبونو زەردەروزيانىكى زۇرمان
بەرەت.

ناسانى ئالوگۇرى زانىارىيەكانى بىكاتو
ئەوۋى دىمەۋىت بىگەيەنەت بە ھاورىو
دۇستانو تەننەت كەسانىكى ئەناسراۋىش
كە ئەو ناتوانىت پىيان بىكات.
۲- ئاگادار بۇون لە رەۋىش زىانى
ھاورىيانو دۇستانو ھەركەسو ئوسەرو
رۇشنىبىرو ھەنەرمەندىك گەر مىرۇف
بىمەۋىت.

۴- لە ئىستاي جىھاندا لە رۋانگە
ناپورىيەو فەيسبوك سوۋى
لىۋەردەگىرىتە وەك بىگەيەك
بەكاردەھىتەت.

لايەنە نىگەتەفەكانى فەيسبوك

۱- بە ھەمەردەنى كاتىكى زۇر لە زىانى
مىرۇفدا، ھەلىمە ئەمە پەكەكە لە گىرەتە
دىارەكانى بەكارھىنانى فەيسبوك بە
تاپەت لە زىانى گەنجاندا كە چەندىن
كاردانەۋى نىگەتەف لە ۋارى كۆمەلەيتەو
دەرۋىنى بە دۋاى خۇيدا دىمەنەت.

۲- زىانى ھەيە بۇ ھەرزەكارو تازە
بىگەيشتەۋان لەمەرنەۋى لە رۋانگە
فەسۇلۇجىو جەستەيەو غەرىزە
سەكسى زالە بەسەرياندا، ئەمەش زۇر
كات وادەكات بە شىۋازىكى نىگەتەف
كەلگى لىۋەردەگىرىتە، پە دۋاى تىرىبۇنى
نارموزەمەكانىندا بىگەرىن، كە دۋاتە
ھاكتەرەكە بۇ دۋورەكەۋتەنەۋىيان لە
كۆشكرەن لە ۋانەكانىاندا.

۲- كىرەنەۋەو پەيوەندى بەستەن
لەگەل ژمارەيەك پەيچەو كەسايەتە ديارو
نادىار كە لە رۋانگە ئاينىو چەمكى
ناكارەو دروست نىيەو ناباشە، ئەمەش
كارىگەريەكى نىگەتەف دىمەت بۇسەر
كەسايەتەو رەقتارى تاكو دروستكرەنى
لادانو كىشەى ناپاكى ھاوسەرى بە شىۋازىك

لە رۋانگە زانىستى كۆمەلەناسىيەو
ئىنتەرنەت بەشەريكرەنى مىرۇفە لە
دەستەۋەتنى زانىارىو ئەنجامدانى
كارلىكە كۆمەلەيتەيەكان بىلەۋە
فىزىكىيەن بەرەكەۋەتن ھەبىت، لە
ئىۋان ۋەركىرو نىرەردا، بەبە رەچاۋكرەنى
شۋىتەكى جۈگرافى، ھەلىمە ئەم تۇرە
ئۋىيە دىمەكانى كۇتايى سەدەى بىستەم
شەلمەنەكى لە زىانى مىرۇفەتەدا ھىنايە
بۇون، بە تاپەتەى تر فەيسبوك لەم
دەيە دۋايىدا ھۆرمەكى جىۋازىرى دا
بە پەيوەندىيەكۆمەلەيتەيەكانو ئەو
شىۋازە زىانە سۋىستەيە مىرۇفەتەى
لەسەرى دەرۋى بەرۋە، ھەروەك سەرجەم
دىارەكۆمەلەيتەيەكانى تىرى كۆمەلەكا
لە ھەبۇنى لايەنى بۇزەتەف نىگەتەف
بەدەر ئەبۇو، بۇنەۋەى فەيسبوك بە
باشى بناسىن دەمىت لەسەر گىرەتەن
ئەو خالانە ھەلىۋىستەيەك بىكەن، كە
ئەم مالبەرە ھىناۋىيەتە بۇون كە پاشان
شىكارى زانىستەۋە بابەتيانەى بۇ
دەمەين:

لايەنە بۇزەتەفەكانى فەيسبوك

۱- بىگەيەكى جىھانىيەو لە ھەمەو
شۋىتەكى جىھاندا ھەيە، بە ھەمەو
شىۋازەكان زانىارىت دەداتى (نوسراو، وئەنە،
دەنگ، فەيدىۋ)، ھەمەو مىرۇفەك بە جىۋازى
ناسى بىسپۇرى ۋەلى رۇشنىبىريەو
دىقوتارتى سوۋەندەتە لە فەيسبوك،
ئەو جگە لەۋى ناۋەندىكە بۇ گىتەۋوگۇو
دروستكرەنى پەيوەندى كۆمەلەيتەى.

۲- ھۆكارىكە بۇ بانگەشەى ھەر
شىۋازىك لە نايدۇلۇزىاو بىرۋاۋەرى
ئاينىو كۆمەلەيتەو دەرۋىنى سىياسىو
رۇشنىبىرى، ۋاتا مىرۇف دىقوتارتى زۇر بە

بەشى
يەكەم

چەمكى پلانسازى، شار

چەمكى پلانسازى:

پرسپارىركردن لە سەردەمە جياوازەكانداو لە نىوان كەسايەتتە جياوازەكاندا، سەبارەت بە پلانسازى مەبەستى پلانسازى تا ئىستاش، پروبە پرووى چەندەها وەلامى جياواز بووئەتەو، ئەمەش ماناى پىكنەهاتنە لە نىوان تووژەرانو خوێنەران لەسەر پىناسەيەكى ديارىكراو بۆ چەمكى پلانسازى، هەرچەندە شىوە كۆدەنگىيەكەش هەبێت لەسەر ناوەرۆكى ئەم چەمكە لە ناستو قۇناغە جياوازەكاندا، لەگەڵ جياوازی ئەو لایەنەى كە باسى ئەم چەمكەيان كەردوو. **مرۆف چۆن پلان دادەنێت؟ ئەم پرسپارىرە پروبە پرووى تاكەكانو گروپەكانو كۆمپانىكانو هەروەها حكومەتەكان دەبێتەو.**

پروۆسەى پلاندانان بەشێوەيەكى گەورەو ديار لە بېرەرەكانى تاكە پىشەيەكاندا دەردەكەوێت، هەروەها لە داھاتی خێزانو خستەى بەرھەمى كۆمپانىكانو پرۆگرامو سياستەتى وزەوژینگە، بەرگريو خزمەتگوزارىە مرۆپەكانو ..ھتد، دەردەكەوێت.

- پلانسازى ھونەر و زانستو بەرنامەيە، ھەروەھا چالاكیەكى فرە لایەنەيەو ھەول دەدات بە بەردەوامى بۆ دەستەبەرکردنى تەواوى لایەنە جياوازەكان. - پلانسازى پرۆسەيەكە، تەنھا بە كەسێك ناكێت، بەلكو بە گروپ (كۆمەلە) ئەنجام دەدرێت، ھەروەھا ھەموو تاكێك لە ناو كۆمەلەك پلانسازدا رۆلكى ھەيە كە ناتوانێت لەبەرچاوى نەگريت، لە ھەمان كاتدا ھيچ پلانسازك لە بوارى پلانسازیدا بە تەنھاو بى بەشداریو ھاريكارى پلانسازەكانى تر ناتوانێت رۆلكى سەرکەوتوو بپيێت لە قۇناغەكانى پرۆسە پلانسازيە جياوازەكاندا. - (د. نازاد ھەمە ئەحمەد شىخانى) بەم شىوہە پلانسازى ناساند، پلاندانان لە پىناو گەشەپێدانى ئابورىو كۆمەلەيەتیدا، (پلاندانان رىيازىكى زانستىيە بۆ ديارىكردنو چۆنپەتەى بەكارھەنانى ئەو سامانە سروشتىو مرۆپەيانەى لە دەولەتێك، يان ھەرێمێك، ياخود شارێك، يا شارۆچكەيەك بەدى دەكرێت، بە ئامانجى كەلەك وەرگرتنو پەرەپێدانى سامانەكەو چاكرەندى بارى كۆمەلەيەتىو ئابورى ئەو خەلكەى تيايدا

نیشته جیپوو.

- بىنتۆن پلانسازى پىناسە دەكات بەوہى كە چەمكى گشتیە لەسەر ئامادەکردنى بىروھۆش بۆ چالاكى لە پىناو كادا، واتە بىناکردنى ھەر نەخشەيەكى زىھنى، بە بۆچوونى بىنتۆن پلانسازى ھەموو كاریكى مەبەست دەگرێتەو. پىويستە وینا بكریتو پاشان لە خەيالىدا جیگر بكریت، پێش ئەوہى لە واھیدا شوێنى خۆى بكریت، بەم پىيەش دەبێت مرۆفەكان لە ھەموو كاتێكدا مومارەسەى پلاندانان بكەن، ئەم واتايەى پلانسازى ھاوواتايە لەگەڵ ھەرھەنگى ئۆكسفۆرد كە دەلێت: پلانسازى ھەموو شتێكەو بۆ ھەموو كەسێكە.

Planning means all things to all people... (Bruton, 1984, p.11)

- وەكو زاراوہەيى ئابورى پلانسازى بەوہ دەناسرێت كە بریتىيە لە كۆمەلەك چالاكى يەك لە دواى يەك كە بە شىوازیك نەخشە دەكێشێتو جیپەجى دەكریت بۆ چارەسەرکردنى كێشە ئابورىيە ديارىكراوەكان (غنىم ١٩٨٨، ص ٢٢).

- به شيويهه گشتي پيناسه جياوازو هه مە چە شە کانی پلانسیازی هه موو لایه نه جياوازو فراوانه کان ده گرتیهوه بینهوهی ئاماز به ریکهوتنی گشتگیری راستهوخو بکات له بوجوونهکاندا، ئەگەر هاتوو به شیوهیهکی ناپراستهوخو ریکهوتن هه بوو له سەر کۆمه ئی تهوهری سهرهکی، ئەوا دهگرتی بکریته رسته و دهکو ئەمانه ی خواروه: Catanese and (Snyder 1979, p.108)

۱- پلانسیازی چالاکیههکی مرقی بێچینهیه: پلانسان به چالاکیهکی مرقی گشتی دادنه ریت، که له رهفتاری مرقدا له تاکو کۆمه ئی ده ده که ویت، له هه موو ئاسته کانی کۆمه لگه ده ده که ویت، ئەم چه مکه پشت ده به ستیت بهو بنه مایه ی که (پلانسیازی دابین کردنه)، بۆ نموونه دارتاش پلان دادنه ریت کاتیک که چه کوشیک ده گشتیت به بزماریکدا، هه رهوه ها خاوه نکاریک پلان دادنه ریت کاتیک که گوئ له هه والی که شو هه وا ده گرتی بۆ ئەوه ی چه تر له گه ل خۆی هه لگرتی، یان نا... واته شیوه کانی پلانسان به سادی، یان به وردی به کار ده هێرنی له ناو ماله کانو کۆمپانیکانو دامه زراوه کاند.

۲- پلانسان هه لێزاردنیکی ژیرانه یه: بریتییه له شیوازی هه لێزاردنی باشترین رینگا بۆ گه یشتن به کۆتاییه کی دیاریکراو، ئەم چه مکه پرۆسه ی به راورد کردنو ده ستیان کردنی مه به ستنه کان ده گرتیه وه، هه لێزاردنی ژیرانه ئەو هه لێزاردنه یه که مه نتیقیه، به پتی ئەمه ش پلانسان پرۆسه یه که که داهاتوو دیاری ده کات له گه ل ئەو سیمایانه ی که خاوازاوون به دای یه که ریزکراو، ناپراسته کردنی داهاتوو تایبه ته مه ندیه کی پلانسانه که تیدا هه لێزاردنی گونجاو دیاری ده گرتیو ده به ستریتیه وه به کار کردن تیایدا.

۳- پلانسان ناپراسته یه بۆ کارکردنی داهاتوو: لێره ده پلانسان به وه پیناسه ده گرتی که توانای کۆنترۆل کردنی داهاتوو به هۆی پرووداوه کانی ئیستاه، واته پلانسان به کار ده هێرنی بۆ دیاریکردنی داهاتوو.

۴- پلان دانان هۆکاری چاره سه ری کێشه کانه: پلانسان هۆکاریکی زانستیو بابیه تییه بۆ رو به پروو بوونه وه چاره سه ری کێشه کان به جۆر قه باره ی جياوازه وه، واته پلانسان ته واه، گه ره نتی چاره سه ری کێشه کان ده کات به خیراییو به که مه ترین تیچوون.

شار:

بێگومان له و کاته ی مرقف دروست بووه پێویستی به شوینیک هه بووه که تیایدا به جیه ویه وه پارێزراو بیت، سه ره تا له ئەشکه ووتو کوخه کاند ژیاوه له جووله ده بووه که شه ی کردوه، به تپه پوونی

کاتو زۆربوونی دانیشتوان، بیریان له وه کردوه ته وه که له شوینیکدا جیگیر بنو ژیانان مسۆگه ر بکه ن. هه لته سه ره تا گونديان دروست کردوه و شار بوونی نه بووه، به لām له ئەنجامی زۆربوونی دانیشتوان ئەم گوندا نه بوونه ته شارۆچکه و پاشان شار، لێره ده پیناسه ی شار له چه ند دیدا گیه که وه ده خه نه روو:

- نه رستۆ، به م شیویه ه شار پیناسه ده کات: (شوینیکه مرقف تیایدا ده زی بۆ ئەوه ی پارێزراو ره سه نو ریز لیگیرا و بیت)، هه ره وه ها له بواری سیاسه تیشدا نوو سیوویه تی: (تاک پێویسته له توانا ییدا بیت که هه موو هاو لاتییه کانی شار که ی خۆی بناسیه وه).

- ئەفلاتون شاری پیناسه کردوه به وه ی که: (شاری نموونه یی پێویسته پینج هه زار که سی تیدا بیت، زۆریه ی شاره کان تا راده یه ک نزیکی بوون له م ژماره یه وه، هه رچه ند ئەه پناو سیرا کوز ژماره ی دانیشتوانه کانیان له بیه ست هه زار که س زیاتر بووه).

- ئیبن خه لدون شار پیناسه ده کات به وه ی که: (شار شوینیکه بۆ سه قامگیری و پارێزراوی سه لامه تی مرقف).

پیناسه ی شار له دیدا گای ریکخراوی نه ته وه یه که گرتوه کان له سالی ۱۹۵۹ز:

۱- ناوه ندی کارگیری (به پێوه یه ردن) ناوه ندیک که هاوتا بیت له گه ل یه کیک له دابه ش بوونه کارگیرییه کانی ولات، یان به شیک له و دابه شیوونه ده گرتیه وه.

۲- قه باره ی دانیشتوان.

۳- قه له مه وه یه ک دامودره زگای ناوخۆی. ۴- تایبه ته مه ندیه کانی شار، وه کو نه خشه ی وردو ده قیق، رینگاوبانی ریکو پیکو فراوانو هیرتاو گراو، بوونی کاره باو ناوو خزمه تگوزارییه گشتیه کانی تر.

۵- جۆری چالاکی نابوری، واته نیو، یان ۲/۲ ی، یان به شیک دیاریکراو له خه لک سه رقانی جۆره ها کارن کشتوکال نه بیت.

- پیناسه ی شار له دیدا گای جان سه رقامکی و تۆماس فۆرد هۆلت:

* جان سه رقامکی: (شاره کان پیکه اتوون له دانیشتوانی جۆراوجۆر فره چه شن که به شیویه کی به ره لآو له تۆرپیک له چالاکیه کاند هاوکاری یه کتر ده که ن، شاریه کان بۆ دابین کردنی پیدایه سییه کانی ژیانان پێویستی یان به یه کتری ده بیتو هۆگری یه کتری ده بن، به لām له هه مان کاند سه ره به گروپو فره ره نه کی کۆمه لایه تی جیا جیان).

* تۆماس فۆرد هۆلت: (شار به شوینیک دهوتریت که دانیشتوانیک تا راده یه ک قه ره با لگو هه می شه یی هه یه و سه رقانی جۆره ها کارن جگه له کشتوکال، له پیناسه و یاسای ناوخۆی شارد و دادنه ریت که ژماره ی

دانیشتوان نابیت له ۲۵۰۰ که س که متر بیت). پیناسه ی شار له دیدا گای (عه ده حمید عه ده لهدم):

(شار ناواییه کی تا راده یه ک گه وره یه که له شه قامه کانو کۆلانه کانو ماله کانو دوکانه کانو ناوه ندی پیه سه سازی، بازرگانی، کارگیری فره ره نه کی پیکه اتووه و ژیا نی زۆریه ی دانیشتوانه کی له سه ره کاسیو بازرگانی و پیه سه سازیو چالاکیه کارگیرییه کان مسۆگه ر ده بیت).

- پیناسه ی فلیپ سلزنیکو لیوئارد بروم بۆ شار:

(شار به شوینیک ده گوتریت که ژماره یه کی زۆر له خه لکی له ده وری یه کتر کۆ بینه وه پیکه وه بژینو کار بکه ن، جگه له ئەندازه و قه ره با لگی دانیشتوان ده بیت ناها و چه شنی دانیشتوان له رووی ته مه نو ره گه زو کار له نیوان دانیشتوانی شارد له به رچا و یگیری ت).

- پیناسه ی شار له دیدا گای نامارناسانه وه:

نامارناسان شار به کۆبوونه وه ی خه لکه کان ده زان که له خالیک شوینیکدا جیگیرو نیشته جیبوون، به مه رچیک ژماره ی دانیشتوانو قه ره با لگی دانیشتوان له راده ی پێویست که مه تر نه بیت.

له ولایه ته یه که گرتوه کان ئەم سنوره له ۲۵۰۰ که سادیه، به لām ئەم ژماره یه له گه ل مه رچی سه روشتی کۆمه لایه تیو نابوریدا ده گوتری ت.

له دانیمارک هه ره شوینیک ژماره ی دانیشتوانه کی زیاتر بیت له ۲۵۰۰ که س به شاری دادنه رین، له کاتیکدا شار له ولاتی کۆریا نابیت له ۴۰۰۰ که س که متر بیت.

* به شیویه کی گشتی له پیناسه ی شارد ده بیت ئەم تایبه ته مه ندیه کی خواره وه له به رچا و یگیری ت:

۱- زانی نی تایبه ته مه ندیتی سه روشتی شوینه که، دیمه نی ده ره وه ی شار، یان مرقف لۆجی.

۲- بوونی دامودره زگای قیرکاری، پیه سه سازی، بازرگانی، سیاسی، سه ره بازی، هونه ری، کارگیری، نابوری، ته نه دروستی.

۳- پێوه ره کانی کارو چالاکیه نابورییه کان: بازرگانی کردن، شوینی کاسییر کردن، پیه سه سازیو چالاکی کارگیری.

۴- خزمه تگوزاری گشتی له رووی ناو، ناوه رق، کاره با، ته له فۆن، گاز، کتیه خانه، کوشتارگه، پارک، جاده و بانی ریکو پیکو فره راوانو قیرتاو گراو، هۆکاره کانی بار کردنو گواسته وه ی گشتی.

۵- کارابوونی شاره وانی.

۶- ناها و تاییو ناها و چه شنی له نیوان دانیشتوانی شارنشین ده ره که ویتو دیار بیت.

پلاندانان و هیماکانی سەرکەوتنی

پلانهکەت ڕوو لە شکست نەگات، لەو کاتەدا گرنگی نەرمونیانی پلانهکەت دیتە کایەوێ کە لە شکست ڕزگارت دەگات و پێت دەلێت، سەرکەوتنت بەندە بە دۆزینەوێ ناستیکی هەموار بۆ مانەوتو بەردەوام بوونت.

* پابەند بوون، (التزام):

پێویستە هەموو لایەنەکانی ڕێکخراوەکەت پابەند بکەیت بەو سەرەتاو پەڕەوو پڕۆگرامەکی کە لە ماوەی جێبەجێکردنیدا تا گەشتن بە ئامانجەکان داوی دەگات، چونکە وەک باسمان کردن پلان گشتییەو هێنانەدی ئامانجەکانی هێنانەدی ئامانجی تاکەکانیەتی، بۆیە دەبێت هەموو پابەند بن پێوەی و دلتیابن لە سەرکەوتنیدا.

* بەردەوامی (استمراریه):

لە کاتی جێبەجێکردنیدا پێ گۆژاندە جۆرەکی، بێگومان پێویستی بە بەدواداچوون و لێکۆڵینەوێ دەبێت بۆ کەمکردنەوێ کاریگەری بەربەستەکان و مانەوێ ئێو هۆکارانەو زیاد کردنیان کە پێویست بۆ لە کار نەکەوتنی پلانهکەو نە بچراندنی تا دەگاتە ئامانجە خواراوەکان.

* بەدواداچوون (المتابعة):

لەسەر دەستە پلانهکەت پێویستە کە کۆمەڵێک ڕێساو ڕێنمایی دەرکات لە شێوەی دەستورێکدا بۆ دلتیابوون لەوێ کە ئایا ئێو ڕێڕەوی پلانهکە پێدا تێپەر دەبێت، هەمان ڕێڕەو کە لە ڕابردوودا نەخشە بۆ گێشراو، بە واتای جاودەریکردنی پلانی خواستراو و ئێو پلانی ئێستا لە واقیعدا جێبەجێ دەکەیت، هاوتان. لە هەمان کاتدا هەولێان بۆ جێبەجێکردنی جالاکیەکانی داهاوێ تا گەشتن بە ئامانجە خواستراوەکان، تا ماوەی تێپەرپوونی پلانهکە بەردەوام دەبێت.

بەم خالەوێ هەبە بەوێ بە دروست بڕیارانی دەبێتە هۆی کەمکردنەوێ ئێو کۆسپانەکی کە ڕێگر دەبن لە جێبەجێکردنی پلانهکەتدا. بە ڕوویەکی تردا پێچەوانە دەبێتەوێ هەر لە سەرەتاوێ کۆمەڵێک ناستەنگ دیتە پێشەوێ ئەگەر ڕەجای ژینگە نەکرێت لە دارشتنیدا.

* هەماهەنگی (تنسيق):

گونجاندن و دروستکردنی پەڕەوێ لە ناست ئامانجەکانی پلان و ئێو شێواز ڕێگا پانە پێویست بۆ هێنانەدی ئامانجە خواراوەکان، بۆیە گونجاندن بە دایەنەوێ پلان دادەنرێت و ئاسان جێبەجێکردنی هەر بۆ ئێو دەگەرێتەوێ.

* شێوازی جێبەجێکردنی، دوو شێواز لە جێبەجێکردن و بڕیارانی پلاند هەبە، ئەوانیش (مەڕکەزبەست و لامەڕکەزبەست)، لە یەکەمدا دەزگای ناوێن، یان بە واتایەکی تر دەسەلاتی ناوێن، هەڵدەستێ بە دەرکردنی بڕیارەکان، بەلام لە دووێمدا ئێو دەسەلاتە تەنها لە ناوێندەوێ ناییت، بڕیاران و دەسەلاتی بڕیاران بە دەسەلاتەکانی دیکە سەر بە ناوێندا دیتە خواروێ ڕێگە پێدراو دەبن لە بڕیاراندن لە لایەن دەسەلاتی ناوێندەوێ. کە ئەمەیان لەسەر هزرو بۆجوونت دەبێت لە دیاریکردنی هەریەکەیاندا.

* نەرمی ناوێن، (مرونة):

تایبەتەنەندیبەکی دیکە پلان ئەوێ نەرمو نیان بێت، بە واتایەکی تر یوار هەبێت بۆ بە ئەنجامگەیانندی گۆڕانکاری تیایدا بۆ گەشتن بە ئامانجە دەستیانێش کراوەکان ئە هەمان کاتدا یوارت بۆ پڕەخسێنێت کە بە دەم گۆڕانکارییە لە ناکاوەکانەوێ بچیتو بەربەست بیت لە بەردەم جێبەجێ نەکردنی پلانهکەدا، بۆ ئەوێ کاریگەری، یان ڕێڕەوی

نەخشە هۆکاریکە بۆ پاپەراندنی کارەکان، بۆ گەشتن بە ئامانجەکان لە داهاوێدا، سەرەتا بەرجەستە کردنیکی ئێو پێشەتانیە کە لە هزرتایەو پێت وایە ئێو هۆکارانەت لە بەردەستدایە، لە داهاوێدا بەرجەستەیان بکەیتو بە ئامانجە خواستراوەکان بکەیت.

ئێو وتە بە نرخەمان دیتەوێ یاد، ئامانجمان لە دانانی پلان بۆ ڕوون دەگاتەوێ دەلێت، کاتێک نوح کەشتی دروست کرد باران نەدەباری.

بۆ ئەوێ پلانهکەت سەرکەوتو بێت ڕەجای هەریەک لەم خالەن بکە:

* گشتگیری (الشمولية):

پەڕەوێستبوون و پەڕەوێندیدارکردنی سەرچەم ئێو جالاکیانەکی کە لە ماوەی پاپەراندنی پلانهکەدا دیتە مەیدانی جێبەجێکردن و هەر یەک لەو جالاکیانە بە پێی ئێو پاپەخە کە ئامانجی پلانهکەت پێ داوێ بگرێتەوێ.

چونکە سەرچەم جالاکییەکان لە سەرەتای دانانی پلانهوێ تا گەشتن بە ئامانجە خواستراوەکان هەریەکەیان پەڕەوێندێ ڕاستەوخۆی هەبە لەسەر پاپەراندنی جالاکی داوی خۆیان، بەمەش پلانی ویستراو سەرکەوتن مسۆگەر ناکات، ئەگەر شێوازی گشتگیری لە ڕەهەندی خۆیدا نەگرێتەبەر.

* گونجان لەگەڵ واقیعدا:

پێویستە ئێو پلانی کە دایدەرێت لەگەڵ ئێو واقیعدا بگونجێت، بە واتایەکی تر تاجەند پلانی دایرێراو بۆ گەشتن بە ئامانج لەگەڵ ئێو ژینگەیدا دەگونجێت کە پلانهکەت تییدا دیتەوێت بگات بە ئامانجەکانی و پەڕەوێستبوونی زیادکردنی تواناکان و باشتەر پاپەراندنی کارەکان پەڕەوێندێ

ئەو ئاكارانەكى بەرپۆمبەرەكان سەغلىت دەكەن!

ھەندىك ئاكارى ئاپەسەند ھەن،
كە كارمەندەن پەپەمىي دەكەن
بەرپۆمبەرەكانىشيان پېيان سەغلىت دەمىن..
لىرەدا دىتوانىن لەم خالانەى خوارمەدا،
كورتىان بىكەينەو،

۱- دىزىدادىرى زۆر قەسەردىن:

بەرپۆمبەر لەگەل ئەو كارمەندەنەى
كاتى خۇيان ھاوکارمەندەن بە دىزىدادىرى
قەسەى زۆر بى سوود بەفەرۇ دەمەن،
بىزارو مەندو سەغلىت دەمىت.
بۇيە ئىوانخۇشى خۇت لەگەل
ھاوکارمەندەن بىزارىزە، بەرپەسەنە
كارىكەو بىبە بە جىمەمانە.. چاومەش
مەكە، تا سەرنجى بەرپۆمبەرەكەت بۇ
لاى فرمىزىيەكەت رابىكىشىت. وتوویژە
لاوکیيەكانت كەم بىكەرەو.. بۇ كاتى
پشودان، يان بۇ كاتى ئانخواردن، يان بۇ
دواى دوم، دواى بىخە. ھاوکارمەندەن، بۇ
ھەمان شت ھەلپەن.

۲- نەشارمەزىيە لە نەركەكاندا:

بە خەمساردى كارمەندەكانو
نەشارمەزىيان لەو نەركەكانى پېيان
سەپەردا، بەرپۆمبەرەكان بىزار دەمىن..
بە تەبىئەتى لەو كاتانەدا كە كارمەندەكان،
بە پېچەوانەى ئەو شىوازەى لەسەرى
راھىنراون، كار دەكەن سەرىپچى لەو
پېچەوانەى روونو راستەوخۇيانەش دەكەن،
كە بۇ راپەراندنى نەركەكان بە باشترین
شىو، دائىراون. بۇ نەمونە: ئەگەر
بەرپۆمبەر، ھەمان بە كارمەندەكانى بىكات
كە بەلگەنامەو دۇسىيەكان، بەشىوازىك
پىزەند بىكەن.. كارمەندەكان سەرىپچى
لەم پىزەندىيە بىكات، بە چەشنىك كە
دەمىت بە ھۆى ونبوونى بەلگەنامەكان،
يان پەكخستىن پەوتى كار.. ئەو جامى
توورچوونى بەرپۆمبەر سەرىپچى دەكات.
دەيسا بۇئەو نەمىت بە ماىەى
پروژمەردى بەرپۆمبەرەكەت لەبەرچاوى
كەسانى دەرەو دىزىگەدا، ئەو بەر
لەو دەست بە جىيەجىكىردى ھەر
گەلەو پەژمەك بىكەت، دائىيا بە لەو
كە بە تەواوتى.. سەر لە پېچەوانەى

بەرپۆمبەرەكەت دەرەكەت، ھەمىسان
پېش نەوشى ھەوالى كارەكانت بە
بەرپۆمبەرەكەت رابىكەنەت.. چىت
راپەراندو، بەسەرىدا بىزارو، تا لەو
ھىچت ھەرامشۇ نەكەردو، پېخەم بىت.
بەم كارەشت، خۇتو بەرپۆمبەرەكەت، لە
سەغلىتو پروگىرى دەپارزىت.

۲- ئاكوگىو مەلەننى نىوان كارمەندەن:

ناتەبەلى كىشەمەكش لە نىوان
كارمەندەندا.. بەرپۆمبەر داماوو تېماو
دەكاتو دىخاتە نىو سەختىو سەغلىتەو،
كە ھىچ كەسەك ئاوت بەم خالوئەلى
ناخوازىت. بىگومان ھەرامشۇكىردى ئەو
ھەلەكەردو نەپارىيەنەش، كاروبار نالەبار
دەكاتو شىرەمىو دەرەو كە لە نىو
دەزگادە، دەرەو پېشەو لاپەنگەرىش لە
ھەر لاپەك، دەمەقەرى كەوردەتو پەرتىوون
پەرت دەكات. پەنگە ھەر خۇمەردەنكى
بەرپۆمبەرەش، بۇ چارەسەرى گەرتەكان.. بە
لاپەكدا - كە پەيەندى نىوان كارمەندەكان
بىشوپىت - بىشوپىتەو.

خۇنەگەر تۇ بەرپەمەكى ناو
بەرپەمەكانى دىزىگەت بووت، ئەو
ھەر زو لەگەل بەرەكەى دىكەدا -
با پۇزىش بۇھىنانەو، پا چاوپۇشى
لېكەندىش بىخوازىت - ھەولى گەپشەن
بە پېچەوانەمەكى دادگەرەنە بەدە.
چى پېچەوانە بۇ دواپېچەوانە گەرتەكە،
نەنجامى بەدە.. ھەموو ئەو ھەنگاوانەشى
لە ئاينەدا، لەم ھەلومەرجە نەخوازو،
بەدوورت دەگەن، بىگەر بەر.

۴- ھەلەكەتە خراپەكان:

كاتىك كارمەندەن، ھەست بە
بېھووى، پا نەنرخاندنى كارىان دەكەن..
چەند ھەلەكەتەكى ئاپەسەندەن لى
دەمەشەتەو، پېش چارىش ئەم ھەلەكەتە
خراپەنە، لە نىو گشت كارمەندەكاندا،
تەشەنە دەمىت.

ئەگەر سەرنجە دا، بېھووت بە
كەسەك كە زو ھەلەكەتەو زۆر دەم
بەلەمە، ھەروەھا تىنوتات بۇ كارەكەت،

پرووى لە گزى كەردىو.. ئەو لەگەل خۇتدا
بىكەردە نىو وتوویژەو سۇراغىكى ئەو
ھەنگاوانە بىكە، كە بوون بە ماىەى گۇرانی
سروشى پەشتو خراپەوونى ھەوای
دەت.. ھەمىس بىزارو بىجەوانەى ئەو
شەنەى كە بوون بە ھۆى ئەو، ئەو
شە نەشەوانەت لى بووشەتەو، پاشان
ھەولى دۇزىنەو چارەى ئەو گەرتەى
پروپەرووت بووشەتەو، بەدە.. پا پېچەوانە
لەگەل بەرپۆمبەرەكەتدا، سەبارەت بەو
شەنەى پەست دەكەن، بەدە.

۵- خۇنەشەو وەلەننى پەلو خاوتى:

پېش ناخۇشە، بە كەسەك بىلەن،
پېچەوانە زۆرتر بايەخ بە خاوتى خۇت
بەدەت. خۇت بۇخۇش بىكەو پۇژانە ددانە
بىزارو.. تا بۇنى دەمەت خۇش بىت.
بۇيە پېچەوانە، كارمەند چاومەش
ئەو بىكات، كەسەك پېچەوانە بىكات..
تا بايەخ بە خاوتى خۇتو چەستەى
بەدەت.. بەلگە دەمىت بەرەلەو بەرەو كار
بىكەپتەسەر پى، بەشەنەى لە ئاوتەندە،
تەماشەمەكى خۇت بىكات.

۶- پەخەگەرتەن لە سەرموچەو پەلمەزگەندەو:

زۆرچار كارمەندە، لە ھەمەى
پەلمەزگەندەو داواى سەرموچەو
پەلمەزگەندەو، توورمەىو بىزارى
دەدەپىتو دەست بە لېخوئەندو
پەخەگەرتەن دەكات.

سا ئەگەر بەرپۆمبەرەكەت پەتە كەردەو،
سەرموچەو پەلمەزگەندەو پەتە بى بەدەت..
ئەو داواى پەلمەزگەندەو ئەو ھەنگاوانەى
بوون بە ماىەى ئەم پەلمەزگەندەو،
ھەروەھا ئەو لەمەپەرەنى ھاتوونەتە سەر
پى ئەم پەلمەزگەندەو، لى بىكە، پاشان
لە نىكەتەن ھەلەدا، داواى پەلمەتى لى
بىكە.. تا سەرموچەو پەلمەزگەندەو، بە
دەست بېتەت. وەھاش نەكەت كە ھەستى
پېچەوانە، بەسەرتە زال بىت.. ئىدى تۇش
ھەلەكەتەكى دوزمانە بىگەرتەبەر.

سەرچاۋە: علاقات: ۴۸

په یو هندی گشتی

به دوستی هیناوه له باومرو لایه نگرې له سهر بڼه مایه کی ناپاست بووه، نهوا په رچه کرداری خه لک بریتی دمبیت له توله سندنه وه به شیوه یه کی سروشتی، نهوه ش بریتییه له بیبه شکردنی دامه زراوه که له ههر دوستکه و تیک له داهاتوودا.

۳- په یو هست بوون به شیوازی پیشه میو دادپه رومری له نامانجه کاند، په کخستنی کردارو گوشتارو شوینکه ووتنی بڼه ماو به ها به رزمه کان له هه لاسوکه ووتدا، دامه زراوه بونه وهی باومری کارمندانانی ناوخوی به دوست بهینیت، پیویسته بڼه ماکانی دادپه رومری پیاده کات له؛ پاداشتو پشوو سزدا، پیویسته هه لاسوکه ووتی به شیوه یه ک بیت که ناشکرا بیتو هیچ لیکدانه وهیه ک هه لانه گرت، نهوه ی په یو هندی به خه لکانی دمره وهی دامه زراوه که وه هیه، پیویسته شوینکه ووتی بڼه ماکانی ژیر بیژیو ناکار بیت له هه لاسوکه ووتی له گهل نهو خه لکانه داو گوشتارو په پیمان هکانی بکات به راستیه کی هه ستپیکراوو کاریکی بنیاتنهر.

۴- به شداری له خوشگوزهرانی کومه لگاو پیشکه ووتنی تاکه کانی به دمر له وهی مه بهستی نه هه لگاوه ته نها هزانجی مادی بیت. نه ه کاره ش هؤکاری پشتگیری دامه زراوه که یه له ناستی ناوخو دمره وودا، له سهر ناستی ناوخو پیویسته دامه زراوه که به شیک له دوستکه ووتنه کانی دایه شبکات به سهر گرتکاره کاند، یان هه ندیک کاری خزمه تگوزاری پیشکه ش بکات که کرتکاران و خانه واده کانیان سوو دمه ند بن لیس که هؤکاری به رزمونه وهی پوچی مه عه وپیا نه دواتر به شیوه یه کی باش به سهر به ره مهیناندا

دهکات له ریگای بلاو کراودو راگه یانندنو په یو هندی تاکه که سه وه، به شیوه یه ک له کوتاییدا بتوانیت هاوسه نگییه ک له نیوان دامه زراوه که و رای گشتیدا دروست بکات. بڼه ماو بناغه کانی په یو هندی گشتی؛

بڼه ماو بناغه کانی په یو هندی گشتی که لیکن به تاییه ت نه وانه ی له بواری په یو هندی گشتیدا کاریپیده کرتو پشتی پیده به ستریت گرتگرینیان بریتییه له؛

۱- سهره تا دوستپیکردنی کار له ناو دامه زراوه که دا دمبیت نهوه ش به دروستکردنی که شیکی لیکه یشتنی دوو لایه نه له نیوان دامه زراوه که وه هه موو کارمندانانی، کارکردن بو په کرپیژیو پشتگیری گیانی ته بابیو هاوکاری نیوان کارمندانو کرتکارانی دامه زراوه که، هه وندان بو دایینکردنی هه موو هؤکاری که گیانی مه عه وهی نیوانیان له ناستیکی به رزدا دهیلایته وه، نه ه کاره ش بریتییه له گرتکیدان به پیداویستیو بیرو بؤچونه کانیانو به هه ند ومرتگریان له کاتی دمرکردنی بریاره کاند. نه مه ش په گرتن و پالپشتی فره مانهر، یان کرتکار بو دامه زراوه که دروست دهکات.

۲- ره چاو کردنی راستگویی و دوستپاکی له رافه کردنی ههر شتیک له لایه ن دامه زراوه که وه دمره دچیت به مه بهستی به دوستهینانی باومرو رزمه نندی خه لک، تا دامه زراوه که سهرکه ووتو به ردموام بیت، راستگویی و دوستپاکی زمانی دانیابین بو ته واورکردنی دوستکه ووتنه کان له ماو دیه کی دوورمه وودا، کاتیک خه لک بویان روونبوو وه نه وهی دامه زراوه که

چه مکی په یو هندی گشتی؛

هه موو دامه زراوه یه ک که وره، یان بچووک، گشتی، یان تاییه تی، تا بتوانیت به ردموامو سهرکه ووتو بیت، پیویستی به پشتگیری په یو هندی به له سهر بڼه مای خوشه ویستیو لیکه یشتن له نیوان دامه زراوه که وه نهو خه لکانه ی له ناوه ووه دمره وودا هه لاسوکه ووتی له که لدا دهکات، زوری به کات نه وانه ی نه ه نامانجه ته واور ده که ن ناودمیرین به (فرمانگی په یو هندی به گشتیه کان له دامه زراوه که دا).

مه بهست له په یو هندی گشتی چییه؟

(نیفی لی) که به باوکی په یو هندی گشتی ناودمیریت؛ پیویایه نه رگی په یو هندی گشتی په یو هسته به راگه یانندنو بلاو کردنه وهی زانیاری راسته قینه له باره ی دامه زراوه که وه بو خه لگی تا بتوانیت باومرو خوشه ویستی خه لک به دوست بهینیت.

هه ندیکی که پتین وایه په یو هندی گشتی بریتییه له (نوینهر) له نیوانی خه لکو دامه زراوه که دا، یان نه ندازیاری په یو هندی به له نیوان نهو دوو لایه نه دا، یاخود هونه ری په یو هندی به له گهل خه لکداو به دوستهینانی باومرو پشتگیریانه بو دامه زراوه که.

له م شروفانه وه دمتوانین بلین؛ په یو هندی گشتی بریتییه له؛ کوششیکی نه خشه بو کیشراوی به ردموامی نامانجدار که به رپویمه رایه تی دامه زراوه که پییه لده ستیت، به مه بهستی لیکه یشتنیک دوو لایه نه و بوونی په یو هندی به کی ناسایی له نیوان دامه زراوه که وه نهو خه لکانه ی له ناوه ووه دمره وودا هه لاسوکه ووتی له که لدا

كارىگەرى دەرەككە وېت. لەسەر ئاستى
 دەرەك دامەزراوەكە پېۋىستە ھەندىك
 خەزمەتگوزارى گىشتى دروست بىكات،
 ۋەك نەخۇشخانە بىنكە تەندروستى
 باخچەيى گىشتى شوپىنى ھەوانە ۋە...
 ھتە. كە ھەموو ئەندامانى كۆمەلگا
 بتوانن لېى سوود مەندىن، ئەم
 ھەنگاۋەش باۋەرى خەلگى لە دەرەك
 دامەزراوەكە بەھىز دەكات بەرامبەرى.
 ۵- ھاۋاكارى لەگەل دامەزراۋەكانى
 كەداۋ پىكەۋەتن لەسەر ھىلى گىشتى
 لە جوارچىۋە پەيوەندى گىشتىدا، تا
 ھەموۋان بتوانن سەرگەۋەتن بە دەست
 بەيىن. ۋەك ئەۋەى دامەزراۋەكە ھەلئىت
 بەگەندەۋەى ھۆلىكى ۋەرزى كە ھەموو
 پىداۋىستىيەكانى تىادا دابىنكرابىت، ياخود
 بانگەۋازكەرن بۆ شەمەكىكى نىشتمانى لە
 ۋلاىكى بىگانەدا لە ميانەى گەندەۋەى
 پىشانگاۋ لىدۋانى نۆۋەدەلەتتەيەۋە.
 ۶- شوپىنكەۋەتنى لىكۆلنەۋەى زانستى
 بىناتىنراۋ لەسەر ژىربىزى شىكارى
 بابەتتەن لە شىۋەكى كىشەكاندا، تا لە
 تۋانادا بىت بگەين بە بىپارىكى دروست،
 شىكارى ھەرەمەكانە كە شوپىنكەۋەتى
 زانستى ژىربىزى بابەتتەن نىيە،
 ئەنجامەكەى خراب بەسەر پىكخراۋەكەدا
 دەشكىتەۋە، دابەزىنى ئاستى بەرھەم
 ھىنان بە سزادان بىپەشكرەدى كرىكاران
 لە پشوو پاداشت بەرز نابىتەۋە، بەلكى
 بەگەپان بە شوپىن ھۆكارە شارۋەكاندا
 دەمىت، ۋەك نەگۈنجاندى كرىكاران
 لەگەل يەكتەرداۋ پەيوەندىيان لەگەل
 بەرپەۋەرايەتى پەيوەندى نۆۋانيان
 ھەندىكىان لەگەل ئەۋانى دىكەداۋ... ھتە.
 پىشەكانى پەيوەندى گىشتى؛
 ۱- دانانى پىلان نەخشەكەشەن
 سىياساتى گىشتى لە دامەزراۋەكەدا، پلان
 داپشتى پەيوەندى ئاساپى لىككەپشتى
 لە نۆۋان دامەزراۋەكە دامەزراۋەكانى
 تەدا، لە نۆۋان دامەزراۋەكە ھۆكارەكانى
 گەپاندا، لە نۆۋان دامەزراۋەكە
 دەستگا دەۋلەتتەيەكاندا.
 ۲- پىكخستەن لە نۆۋان دامەزراۋەكە
 دەستگاۋ بەرۋەندىيە جىاۋازەكان لە
 كۆمەلگا تەۋاۋەكەرن بە مەبەستى
 تەۋاۋەكارى لە كارلىكى كۆمەلەيەتى
 لە كۆمەلگا، پىكخستەن لە نۆۋان
 بەرپەۋەرايەتتە جىاۋازەكانى
 دامەزراۋەكە بە مەبەستى گۈنجاندى
 تىكەلۋەن لەگەل خەلگى لە ناۋەۋە

دەرەك دامەزراۋەكەدا.

۳- خەزمەتكرەدى كارگەران
 چاۋدېرىيان لە لايەنى دەرۋەنى
 كۆمەلەيەتى تەندروستىيەۋە.
 ۴- ئاگادارگەندەۋەى خەلگى
 لە دامەزراۋەكە شىكرەندەۋەى
 خەزمەتگوزارىيەكانى ۋە ۋەلەى لە
 كۆمەلگا پىادەى دەكات بە شىۋازىكى
 ئاسان ۋە راست ۋە، ئاگادارگەندەۋەى ئەم
 خەلگەنى لە دەرەك دامەزراۋەكە
 بە پلانى دامەزراۋەكە ناساندنى ھەر
 گۈرۈنكرىيەك ۋە راستكرەندەۋەى
 زىادەيەك لە چالاكىيەكانى، پىدائى
 خەلگى بە ھەر زانىرييەك بۆ
 يارمەتيدان دروستكرەدى راي گىشتى
 بىنا لەسەر بىنەماى راستى.
 ۵- دروستكرەدى پەيوەندى ئاساپى
 بىنا لەسەر لىككەپشتى دوو لايەنە
 لە نۆۋان دامەزراۋەكە كەسەكاندا،
 لە نۆۋان كەسەكان خۇپانداۋ لە
 نۆۋان ئەم كۆمەلەنى لە دەرەك
 ناۋەۋەى دامەزراۋەكەدان يارمەتى
 ھاندانى تىكەلۋەى كۆمەلەيەتى
 پەيوەندى لە نۆۋان ئاستە جىاۋازەكانى
 دامەزراۋەكەدا.
 ۶- ھاۋاكارى دەستەى بەرپەۋەرايەتى
 بە بۆچۈنى ھۈنەرى بەشدارىكرەن
 لە دانانى پلانى گىشتى دامەزراۋەكە
 ئاگادارگەندەۋەى دەستەيى
 بەرپەۋەرايەتى بە پەرچەكرەدى
 پلانەكانى لە نۆۋان خەلگەنى دەرەك
 ناۋەۋەى دامەزراۋەكەدا.
 بۈرەكانى پەيوەندى گىشتى؛
 بۈرەكانى پەيوەندى گىشتى جىاۋازى
 جۋازى جۋرن، لىرەدا تەنھا گىرگى
 دەدەين بەم بۈرەنى زىاد گىرگى
 ديارن.
 ۱- كرىكاران ۋە ھەرمەنەران
 يەككىن لە كۆلەكەكانى دامەزراۋەكە،
 گەشەكرەن پىشكەۋەتن سەرگەۋەتنى
 تارادەپەك ۋەستاۋەتە سەرپشتىگىرى
 خۆشەۋىستىيان بۆ دامەزراۋەكە. ئەم
 پىشتىگىرى خۆشەۋىستىيە لە لايەك
 بىرپىتتە لە باۋەرى خۆشەۋىستى
 كە لە نۆۋان پەيوەندى كرىكاراندا
 دەرەكەۋەتن لايەكى كە ۋەستاۋەتە
 سەر نۆۋان كرىكاران ۋە ھەرمەنەران
 بەرپەۋەرايەتى دامەزراۋەكە،
 دامەزراۋەكە ناتۋىت ئامانجە
 چاۋمۈرۈنكرەكانى بە دىبەتتە،

گەر تىكەلۋەيەك لە نۆۋان كرىكاران
 ھەرمەنەراندا دروست نەكات، ئەمەش
 كاتىك دروست دەبىت كارمەندان
 ھەست بىكەن بەشېكەن لە دامەزراۋەكە
 بەشدارن لە دەرەك ئەم بىپارىانەى
 پەيوەستەن بە چارمۋەسى دامەزراۋەكە
 كارمەندانەۋە. بە نۆۋە كۆمپانىي
 تۋىۋتاي يابانى لەسەر ئاستى جىهان
 ناسراۋە، كاتىك پىسار لە كارمەندىك
 دەمەيت ناليت مەن ژمىريار، يان
 ئەندازىرى كۆمپانىي تۋىۋتام، دەلەت،
 مەن (لە كۆمپانىي تۋىۋتا كار دەكەم)
 ھۆكارىش ئەۋەيەك ئەم ۋەچۈۋە
 لە بىرپەرە تايەتتەيەكانى كۆمپانىي
 ناۋبۈرۈدا، چۈن كارمەندانى كۆمپانىي
 تۋىۋتا بە بەردەۋامى جىگۈرۈكىيان
 پىدەكرەت لە شوپىن كاركرەدىيان لە
 ناۋ كۆمپانىيەكەدا بەم پىيە ۋەلامى
 كارمەندان پىش گەتۈگۈيان دەكەۋەت
 لە ۋەھا دۆخىدا.
 ۲- ھەر دامەزراۋەيەك جۋرەك لە
 پەيوەندى ھەيە لەگەل دامەزراۋە
 ھەرمەنگە ھۆمىيەكاندا، پىۋىستە
 ئەم پەيوەندىيەن لە ئاستىكى باش
 ھاۋاكارى يەكتەين بۆ تەۋاۋەكرەدى
 ئامانجە چاۋمۈرۈنكرەكان، گىرگىرييان
 بىرپىتەن لە؛
 ۱- پىشتىگىرى ھەر شىكەك پەيامى
 پىكخراۋەكە بىت لە پىناۋ خەزمەتكرەدى
 نىشتماندا.
 ۲- پىشتىگىرى پەيوەندى گىشتى
 كەسى لە نۆۋان دامەزراۋەكە
 بەرپەۋەرايەتتەيەكان ۋە ۋەزەتەكان
 بەرۋەندىيە جىاۋازەكاندا.
 ۳- بەسەرگەندەۋەى دامەزراۋە
 ھۆمىيەكان لى چالاكىيەكانى
 دامەزراۋەكە، لە چوارچىۋە گىشتى
 كۆمەلگا.
 ئەم ئامانجانەش بەم شىۋەيە بە
 دەست دىن؛
 ۱- بانگەپشتىكرەدى بەر پىرسە
 ھۆمىيەكان بۆ ۋانەۋ لىدۋان كە لە
 بۆنە جىاۋازەكاندا پىكەخىرن.
 ۲- پەيوەندى گىشتى راستەۋخۇ
 بەردەۋام لەگەل كەسايەتتە
 ناسراۋەكان بەرپىرسە ھۆمىيەكان لە
 دامەزراۋەكانى دەۋلەتدا.
 ۲- بەسەرگەندەۋەى دامەزراۋە
 ھۆمىيە جىاۋازەكان بە بلاۋكرەۋە
 گۇفارىكانى دامەزراۋەكە.

کهرتی تایبەت و بەرژەومەندی تایبەت

دابینکردنی بەشیکی زۆری خزمەتگوزارییە جیاوازمەکان و بە کارخستنی سەرماوە و ئالوگۆڕپێکردنی دارایی بانکەکان و کەلوپەل و کەرستە پڕۆژە ناوخبووەکان میکانیزمیکی باشن بۆ گەشەپێدان و بەدەستپێنانی قازانج بۆ کۆمەڵگە بەگشتی.

۵- پلەو پاپە:

نەم وشە یۆ وەسفکردنی کەسی خاوەن پێشەو پڕۆژە تایبەتە کە بە کار دەهێنرێت، ئەو کەسە یۆ بەرژەومەندی تایبەتی خۆی کار دەکات گرنکی و پاپە خێکی زۆر دەدات بە پەيوەندییەکانی ئەگەر کارمەندەکانی و کڕیارانی، ئەمەش پلەو پاپە یەکی کارگیرێ و کۆمەڵایەتی بۆ دەستبەر دەکات کە پێنگە ئاستی پلەو پاپە ی فەرمانبەران ئاسایی تێپەرێن، ئەمەش هەستی شانازیکردن و خۆشویستی پێشە کە لادروست دەکات. بێگومان زۆریک لە خەلکی حەز بە پلەو پاپە و ناوبانگ دەکەن، بەلام ئەمەش وا بە ئاسانی بە دەست نایەت، بەلکو پێویستی بە هەولێانی دڵسۆزانە و کۆششکردنی مرقۆیانە هەیە.

۶- نەرمونیانی و توانای گونجان (المرونة):

هەندیک لە تاکەکان کە پروو دەکەن کەرەتی تایبەت بە ئامانجی کارکردن بۆ بەرژەومەندی تایبەتی خۆیان، جەندین هەلێاردنیان لە بەردەمدا یەو هەلی بنیادنانی پڕۆژە ی هەمەجۆریان بۆ دەرەخسێت کە ئەگەر توانا گونجیان و داها تە کە یاندا گونجاو، هەروەها ئەو کەسە یۆ بەرژەومەندی تایبەتی خۆی کار دەکات لە پلەو پۆستی خاوەنکار و سەرۆکدا یە لە جیاتی ئەوە ی کڕیکار و شوێنکەوتوو، جێبەجێکار بێت.

سەرچاوە: کتێبی (کاپ) لە بڵاوەکراوەکانی رێکخراوی کاری نێودەوڵەتی.

دەردەکات بێنەو ی پێویست بێت لەسەری پرمزەمەندی کەسێکی تر و مەبگرێت.

۲- ئاسایشی کار:

زۆریک لە کۆمپانیان لە سەر دەستی کەسانێک بنیاد دەنرێت کە لە ئاسایشی کار دەگەڕێن کە پێنگە لە هەموو شوێنێک بۆیان نەرەخسێت، بێگومان ئاسایشی کارکردن بریتییە لە گەرمی بەردەوامبوون لە کار و بەدەستپێنانی داها ت، چونکە ناکرێت کەسێک کە بۆ بەرژەومەندی تایبەتی خۆی کار دەکات لابەرێت، یان دەرکێت لەسەر کارە کە ی، یاخود بە زۆر دەستی پێ لە کاربکێشێتەو کە دەگاتە ئەمەنێکی دیاریکراو.

۴- قازانج و داها ت:

قازانج یەکیکە لەو چاومرپوانکراوە ی کە لە بنیادنانی هەر پڕۆژە یەکی نوێدا لەبەرچا و دەگیرێت، قازانج ئەو پڕە پارە یە کە لە داها تە کە دەمێنێتەو دوا ی لێدەرکردنی هەموو تێچوونەکان، ئەم قازانجەش دەچێتە خەزینە ی خاوەنی پڕۆژە کەو.

کاتیکی یەکیک بۆ بەرژەومەندی تایبەتی خۆی کار دەکات دمتوانێت کۆنترۆلی داها تە کە ی بکات و چەندیش ماندوو بێت و باشترو وردتر کاتەکانی و داها تە کە ی بەگەرێخات بە هەمان پادە دەستەتە کەشی زیاد دەکات.

بەلام ئەگەر هەر ئەو کەسە لای یەکیکی تر کار بکات، بێگومان هەمان دەستەتاتو زیادبوونی قازانجی نابێت، پێنگە زیاتر ماندوویش بێت.

بە دنیایەو قازانج دەستەتات لە پڕۆژە یە کەو بۆ پڕۆژە یەکی تر دەگۆڕێت و بەندە بە جۆری پڕۆژە کەو پادە ی بێر داها ت و چۆنییەتی بەگەرێخستنی دەرما تەکان.

هەروەها پەرخساندنی هەلی کارکردن و بە گەرێخستنی دەستی گاری ناوخبوو

کەرەتی تایبەت بەو جیا دەکێتەو لە کەرەتی گشتی کە خاوەندارێتی دەگەڕێتەو بۆ تاکە کەسێک، یان چەند کەسێکی دیاریکراو، هەموو قازانج و زیانەکانیشی دەکەوێتە ئەستۆی ئەو کەسانە، کەواتە کەرەتی تایبەت کۆمەڵێک سودو چاکە ی بۆ بەرژەومەندی کەسێک، یان کۆمەڵە کەسێکی دیاریکراو ی تێدا یە کە بریتین لەمانە:

۱- هەستکردن بە رازیبوون:

هەندیک کەس باوەرێیان وایە ئەو پاداشتە سەرەکییە کە دەست ئەو کەسە دەکەوێت کە بۆ بەرژەومەندی تایبەتی خۆی کار دەکات، بریتییە لە هەستکردن بە رازیبوون، ئەو هەستکردنەش مانای ئەو یە کە مرقۆ دمتوانێت بە ئارمژووی خۆی هەلەسو کەوت بکات لە ژبانی خۆیدا، چونکە کارکردن بۆ بەرژەومەندی تایبەتی دەرەفەت دەرەخسێنێت بۆ ئەو کەسە کە گشت رۆژەکانی کارکردنی لە کار و پێشە یە کدا بەرێکات کە پێی خۆشەو حەزی پێدەکات، بۆ ئەو یە کەسێک حەزی لە کاری وێنەگرییە بۆیە دمتوانێت ستۆدیۆ یەکی تایبەت بە خۆی بنیاد بنێت، ئەگەر ها ت و یەکیک لە کڕیارەکانی وێنە کە ی بە دڵ بوو، دەستخۆشی لێکەر، لێرمەو ئەم وێنەگرە هەست دەکات بوو تە مایە ی ئاسوودەکردنی دەور و بەرمەکی و خزمەتیکی کۆمەڵگە کە ی کردووە ئەمەش دەبێتە هۆی رازیبوون لە پێشە کە ی.

۲- سەر بە خۆی:

سەر بە خۆی پاداشت و چاکە یەکی تر دەنوێنێت لە کارکردنی کەسێک بۆ بەرژەومەندی تایبەتی خۆی، سەر بە خۆی رزگار بوونە لە کۆنترۆل کردنت لە لایەن ئەوانی ترەو، بە شتو یە ک مرقۆ دمتوانێت زانیاری و شارمژایی و توانا گانی لەو شتەدا بە کاربھێنێت کە پێی وایە لە گەلێدا دەگونجێت، هەر ئەو ییش بەرپرس یاریتی دەگێتە ئەستۆ و پڕیارەکان

تہ و تہ
لہ خو بایی

تووتی په‌روبا‌لی زوړ جوانو
 قه‌شه‌نگ بوو، په‌نگی با‌له‌کانی
 سه‌رنجی ته‌واوی با‌لنده‌کانی تری
 پاک‌یشابوو، به‌لام ته‌واو له‌ خو‌بایی
 بوو، کاتیک هه‌لته‌فزی و با‌له‌کانی
 لیک ده‌کرده‌وه نه‌ونده‌ی تر له
 خو‌بایی د‌بوو، لانه‌که‌ی دوور له‌ هاو
 با‌لنده‌کانی تر ساز کر‌دبوو، هه‌میشه
 پرووی له‌ خو‌یی و پ‌شتی له‌وان بوو،
 همرگیز یاری له‌گه‌لیاندا نه‌ده‌کرد،
 گوايه له‌ نیو هه‌موو با‌لنده‌کان
 خو‌ی جوان‌تره‌و له‌ سه‌رووی
 هه‌مووانه‌ودیه، رو‌ژیکیان له‌ پر‌یکا
 (با) هه‌لی‌کرد، تووتی له‌ خو‌بایی
 که‌وته نیو په‌شه‌باودو لولی دا، تووتی
 که‌وته هاوار‌کردنی با‌لنده‌کانی تر،
 فریام‌که‌ون، په‌شه‌با فر‌ی‌دایه نیو
 رو‌وباری‌که‌وه، هیچ کام له‌ با‌لنده‌کان
 نه‌پانتوانی ر‌زگاری ب‌که‌ن، پ‌شان
 خو‌ی به‌ لقی دره‌ختیکه‌وه گ‌رته‌وه،
 هر که‌ هاته دره‌وه سه‌یری خو‌ی
 کرد له‌ ناوه‌گه‌دا، بینی هیچ له
 په‌رو‌مو‌وجه‌کانی لاشه‌ی نه‌ماوه
 با‌لنده‌کانی تر هر که‌ نه‌مه‌پان
 بینی دایانه‌ قافای پ‌یکه‌نین. تووتی
 له‌خو‌بایی‌که‌ سه‌ری دانه‌واندو داوی
 هاوکاری له‌ با‌لنده‌کانی‌تر کردو وتی:
 به‌لین بیت جاري‌ک‌تر له‌ خوم بایی
 نه‌بم، من هه‌له‌ بووم. ئیتر با‌ په‌ند
 ودرگرین له‌ چیر‌وکه‌که‌مان، تووشی
 له‌ خو‌بایی بوون نه‌بین، د‌نا وهک
 توتیبه‌که‌مان به‌سه‌ر د‌یت.

بازار ساری

ئەلیکترۇنى

ئار ئېيراهىم مىستەفا خدر

ئەلىكترۇنى.

۲- بەدەستەتھىنانى پەزىمەندى كېيەر:
ئەۋىش يەككە لە ھۆكەردەكانى سەرەكى
سەرگەۋىن لە بازار سارى ئەلىكترۇنىيە كە
دەپتە ھۆى راکىشەنى پەزىمەندى كېيەر
بە ھۆى كەنەلەكانى ئەلىكترۇنى.

(Smith و Chaffey)
رېگەجەرىيەك پېشەنار دەكەن سەبارەت
بەۋەى كە جۇن ئىنتەرنېت دەتوانىت
بۇ تەكنىكە جىاۋازەكانى بازار سارى
سۈۋى لى ۋەرىگىرەتو بەكاربەئىرنىت،
ئەۋ رېگەجەرىيە (5s) دە. بۇ نەۋنە بۇ
گۇفارىكى ئىنتەرنېتى ئەۋ تەكنىكە
بىرىتپە لە:

۱- فرۇشتەن: (Sell)

بەزگەردەۋى پېزەى فرۇشەرۋەكان،
گۇفارى ئىنتەرنېتى دەتوانىت لە دوو
لەيەن رۇلى ھەبىت، يەكەمىيان دەتوانىت
پارېزگارى لە كېرەركەن بىكاتو دوۋەمىيان
دەتوانىت بىجىنەى فېرېۋىنى زانىارى نۆى
بۇ كېرەركەن دەستەبەر بىكات، گۇفارى
ئىنتەرنېتى (lastminute.com)

ھەردو رۇلى سەرەۋە لە خۇ دەگىرەت.
۲- گەپەندىنى خەزمەتگۈزەرى:
(Service)

ۋاتە بەھەى زىاتەر بە كېرەركەنى خۇتان
سۈۋى زىاتەر دەپتە ۋەك خەستەنەۋى
پېشەنارىكى خەپالى، پان پېدانى زانىارى
ۋەد سەبارەت بە بەرەمەكەنتان.
۲- گەتۈگۈرەن: (Speak)

دروستەردىنى پەيۋەندىيەكى نەزىك

بەدەتەۋەۋە راپۇرتى لى دروست بىكات.

دەتوانىت بەم شىۋەى خۋارەۋە
پېنەسەى بازار سارى ئىنتەرنېتى بىكرىت:
گەپىشتەن بە ئامانجەكانى بازار سارى بە
ھۆى بەكاربەئىنانى تەكەنەلۇزىيە پەيۋەندى
ئەلىكترۇنى، گە ئەم تەكەنەلۇزىيە
ئىنتەرنېت، پۇستى ئەلىكترۇنىك،
كەتتەبەكانى ئەلىكترۇنى، بانكەكانى
زانىارى ۋە مۇبەل دەگىرەتەۋە.

بازار سارى بەرېۋەبەردىنى بابەتەكە
كە ئەركى ناسىنەۋەى شتۈمەكە
خەزمەتگۈزەرى، پېشەبىنى كەردى بازار
دەستەبەركەردى پەزىمەندى كېرەركەن بە
بەراۋەد بە ۋەرگەرتىنى ئەنجەمى كەرىگەر
بەرامبەر بە پېداۋىستىيەكان لە ئەستۇ
دەگىرەت. لە پېنەسەى سەرەۋە خالى
سەرەكى جەخت لە بازار سارى لەسەر
كېرەركەن دەكاتەۋە.

-- تەكەنەلۇزىيە ئىنتەرنېت دەتوانىت
بۇ پەشتەگىرى كەردن لەم ئامانجەكانى
خۋارەۋە بەكار بېئىرنىت:

۱- ناسىنەۋە: ئىنتەرنېت دەتوانىت
بۇ تۈۋىنەۋەى بازار سارى لە راستى
ناسىنەۋەى پېداۋىستى ۋە داۋاكەرى
كېرەركەن سۈۋى لى ۋەرىگىرەت.

۲- پېشەبىنى كەردن: ئىنتەرنېت
دەروازەيەك پېكەندىت كە بە ھۆبەۋە
كېرەركەن دەتوان سۈۋە لە زانىارىيەكان
ۋەرىگەرن شتۈمەكە بىكرن. زانىنى
داۋاكەرى كېرەركەن دەتوانىت كەلىكە بېت بۇ
كۆنترۇلگەردىنى سەرچاۋەكانى بازار سارى

لە راستى بازار سارى ئىنتەرنېتى
تەكنىكى سۈۋە ۋەرگەرتە لە رېكلام
لە ۋېب سەيتەكان، ئەۋىش بە شىۋە
جۇراۋجۇرەكانى لە ھەمان كەتە تەكنىكە
ھۈنەرى دابەشكەردن گەپەندى زانىارىيە
بۇ بەرېۋەبەرانى فرۇشتىنى شتۈمەكە
خەزمەتگۈزەرى لە رېگەى ئىنتەرنېت.

ھۆكەرە سەرەكەيەكان بۇ بەرېۋەبەردىنى
ئىنتەرنېتى بىرىتپە لە:

۱- رېزبەندى ۋېب سەيتەكانى گەران.
۲- رېكلامو بانگەۋازى ئىنتەرنېتى.
۳- فراۋانكەردىنى زانىارىيەكان.

بەرېۋەبەردىنى گەشەكەردى خالى
فرۇشتەن بە ھۆى بازار سارى ئەلىكترۇنى
بىرىتپە لە فراۋانكەردىنى بازىنى جالاكى
پېكخەۋە بە ھۆى ناۋابەنگى شتۈمەكە، پان
خەزمەتگۈزەرى ۋەك باشتەرىن ھەلېۋەردىنى
بازار سارى بازىرەكانى بە ھۆى بەشداربۈۋەن
لە تەۋاۋى خالو شۈۋە پېۋىستەكان بە
مەبەستى پەيۋەندىكەردن لەگەل كېيەرى
ئامانج. ئەم كەرە بە دۇۋىنەۋە ناسىنەۋە
تەركىزۈ گەنگەيدان لەسەر ئەۋ شۈۋە خالە
گەنگەنە، ۋەك گەنەلى سەرەكى بازار سارى
دۇۋىنەۋەى بازار دەستەبەر دەگىرەت كە
تۈانەى ئەۋە بە ئېۋە دەپەخەشەت كە ۋېب
سەيتى كۆمپانىيەكان راستەۋخۇ پەيۋەندى
بە كۆمەلگەى بە ئامانجەكار بىكات. بە
شىۋەيەكى كۆرت بازار سارى ئەلىكترۇنى
سەبارەت بە دروستەردىنى كەنەلەكانى
بازار سارى بۇ كېرەركەنى رېكخەۋە ئەۋ
تۈانەيە ھەپە كە بە خەپەى شت لىك

لەگەڵ کەپارەکان بە ھۆی گەشتوگۆکردنی ھاوبەش، پرسیارکردن و ھەر بیرۆکەپەکی تر کە بە پێویستی دەزانو ھەست دەکەن کە خەڵک ئارەزوویەتی.

4- پاشەکەوت: (Save)

کەمکردنی تیچوونەکان، ئەمەر ئێوە گۆڤاری خۆتان بە شێوەی ئاسایی و لەسەر لاپەرە بۆ کەپارەکان دەنێرن بە ھۆی دەستەبەرکردن و خستەپرووی گۆڤاری ئەلیکترۆنی بەو کەپارەکان کە ناردنی ئاسایی گۆڤار بۆیان سەخت و دزوارە تیچوونەکانی خۆتان بە ڕادەپەکی بەرچاو کەم بکەنەو.

5- Sizzle

واتە گەشەپێدانە بە ناوی بازارگانی ئۆن لاین. گۆڤاریک کە ناوی بازارگانی ئێوە لە مێشکی کۆمەڵگا دەکاتەو و یارمەتیدەرە بۆ بەھیزکردنی ناوی بازارگانی ئێوە.

بازار سازی تایبەت: (Personal Marketing)

بازار سازی تایبەت، یان کەسیتی کە ھەندێجار پێیدەوترێت بازار سازی کەس بۆ کەس، جیاوازییەکی یەکنجار زۆری ھەیە لەگەڵ جیاوازییەکانی بەرھەمەکان، چونکە جیاوازییەکانی بەرھەم ھەول دەدات بەرھەمەکانی جیاوازتر لەوێ کە ڕکابەرەکان بەرھەمی دەھێنن پێشکەش بە بازار بکات، بەلام بازار سازی تایبەت ھەول دەدات تاوێک شۆمەکیکی دیاریکراو بۆ ھەریەک لە کەپارەکان دا بین بکات.

بازار سازی تایبەت زۆرترین بەکارھێنانی ھەیە لە ئینتەرنێت. ویب سایدیک کە دەتوانێت ئارەزووی بەکارھێنەر بەدۆزێتەو و بۆ داھاتوو پێشنیاریکی تایبەت بخرێتە بەردەم بەکارھێنەر، ئەمە بۆ ویب ساید ھەیە کە ئەم توانایە بۆ کەپارەکان دەستەبەر کردووە کە بە ھۆی زنجیرە زانیارییەکی پێکھاتووە شۆمەکیکی دیاریکراو بۆ ھەر کەپارێک دەستنیشان دەکات.

بازار سازی پەروەسەتەو: (Permission Marketing)

زاراوەیەک کە لە بازار سازی ئەلیکترۆنی زۆر بەکار دەھێنێت بەم شێوەیە دۆزەرەو بازار گەشت پێش ئەوێ کە پێکلامی خۆیان بۆ کەپار بنێرن پەروەسەت لە کەپار وەردەگرن. ئەم شێوازە لە لایەن دۆزەرەو بازار ئینتەرنێتی، ئیمیل و مۆبایلی بەکار دەبرێت کە لێرە دەبێت خەڵک لە سەرھاتادا ئەم شێوازە

ھەڵبژێرن.

بازار گانی ئەلیکترۆنی:

بازار گانی ئەلیکترۆنی بریتییە لە گەشتوگۆکردنی کەپار و فرۆشتن، بازار سازی خەمەتگوزاری بەرھەم و خەمەتگوزارییەکان لەسەر تۆڕەکانی کۆمپیوتەر. بازار گانی ئەلیکترۆنی پەکیک لە ھۆکارەکانی پێشووی کاری ئەلیکترۆنییە. بازار گانی ئەلیکترۆنی ڕابەر و پێنایمی پەيوەندییەکانی کار و بەرپۆمبەردن بە ھۆی شێوازەکانی ئەلیکترۆنییە وەک گۆڕینەوێ ئەلیکترۆنی داتاگان و سیستەمەکانی ئۆتوماتیکی کۆکردنەوێ داتاگان، ھەروەھا بازار گانی ئەلیکترۆنی پەيوەندی ھەیە بە گواستەوێ ئەلیکترۆنی داتاگان لە نیوان پیاوانی پێشووی کار.

میزووی گەشەسەندنی بازار گانی ئەلیکترۆنی:

واتای زاراوەی بازار گانی ئەلیکترۆنی بە درێژایی سالاھەکان گۆڕانی بەسەردا ھاتووە، سەرھات بازار گانی ئەلیکترۆنی بە مەبەستی ئاسانکاری لە شێوەی تەکنەلۆژی وەک گۆڕین و گواستەوێ ئەلیکترۆنی داتاگان سەری ھەلدا کە دەکرێت نامازە بە ناردنی بەلگەنامەکانی بازار گانی، داواکاری و ھاتوڕەکان بکەیت، بەلام ئەمە بۆ بازار گانی ئەلیکترۆنی واتای بەرفراوانتری ھەیە کەوا باشترە بە "بازار گانی ویی" ناو بێرێت. کەپار و فرۆشتنی شۆمەک لەسەر ویبەکانی ئینتەرنێتی بە ھۆی کەناڵە پاراستراوەکان و بەکارھێنانی کارتەکانی ئەلیکترۆنی تەنیا بەشێک لە تەکنەلۆژی و گۆڕانکاری دروستکراو لە بازار گانی ئەلیکترۆنییە.

ھۆکارە سەرھەکییەکانی سەرکەوتن لە بازار گانی ئەلیکترۆنی:

- 1- پێژانیان دانانی بەھا بۆ کەپارەکان؛ ئەم کارە دەتوانێت بە پێشکەشکردن و خستەپرووی بەرھەمی سەرنجراکێش کە لە بازارێ ڕکابەریش بەرچاو بێت ئەنجام بدرێت.
- 2- پێشکەشکردن بەرھەمەکانی خەمەتگوزارییەکی نایاب.
- 3- ھەولدان و ھاندانی کەپار بۆ کەپار و دووبارە گەڕانەو بۆ ساید؛ ئەم کارە دەکرێت بە ھۆی داشکاندن، پەرگراوەکانی تایبەت بە پیکلام... ھتد، ئەنجام بدرێت.
- 4- ئامادەکردنی سایدیکی

سەرنجراکێش:

بۆ ئەم مەبەستەش دەبێت وردەکاری پێویست لە بەکارھێنانی پەنگ، وێنە، فایلەکانی گرافیکی، وێنە جۆلاوەکان و... ھتد، پەچاو بکەیت.

5- دروستکردنی ئەنجوومەنەکانی خەمەتی؛

ئەم کارەش دەکرێت بە ھۆی ژووورەکانی چات کردن، بەشی ناردنی بیروپراگان و... ئەنجام بدرێت.

6- دروستکردنی متمانە و پاراستن؛ ئەم کارەش بە ھۆی شارەدەوێ زانیاری، دیواری ئاگاری و بەکارھێنانی تەکنەلۆژی بەھیز ئەنجام بدرێت.

7- گرنگیدان بە پەيوەندیکردن لەگەڵ کەپارەکان؛

بۆ ئەم مەبەستەش دەبێت دانیان کە تەواوی کارمەندان، بەرپۆمبەرەکان و ھاوبەیمانەکانی کاری بازار گانیان بە ھەمان شێوە وەک ئێوە بیر بکەنەو.

8- خودی کەپارەکان سەرجاویمەکی گرنگ بۆ ئەزموون و تاقیکردنەوێ جۆراوجۆر، ئێوە دەتوانن لە پێگای ھەریەک لە ئیمیلەکان، پەخنە و بیروپراوەکانیان ئەزموونیکە بە نەرخ و بێ بەرامبەر بەدەست بھێنن.

9- ساکاری و کاریگەری کرداری کار و پێشەکان؛

ئەم ھەنگاومەش دەکرێت لە پێگای ئەندازیاری بەکارھێنانی ھۆکارەکانی تەکنەلۆژی زانیاری ئەنجام بدرێت.

10- دەرھەتیک بۆ کەپارەکان پەخسین بۆ ئەوێ یارمەتی یەکنەر بدن، ئەم کارە دەکرێت بە دروستکردنی ویب سایدیکی سەربەخۆ بە بێ پێداچوونەو ئەنجام بدرێت.

11- پارمەتی کەپارەکان بەدەن تاکو بتوانن کاری خۆیان ئەنجام بدن؛

ئەوێش لە پێگای بەردەستبوونی زانیارییەکان و توانای بەراوردکردن لەگەڵ توانای گەران بە شێوەی گونجاو ئەنجام دەدرێت.

12- ھەول بەدەن پلانیکی سەرھەکی و بێ گەشتوگۆشە بۆ کاری بازار گانی پێناسە بکەن.

13- پێکھاتووی خۆتان ھەمیشە لە ھالەتی ئاگاداری و ڕابوون دا بین و ھەمیشە ئامادەین تاوێک ھەر گۆڕانکارییەکی پەيوەندەت بە خیرایی کاردانەوێت ھەبێت.

دۆزینه‌وه‌ی پیداواییستییه‌کانو پیرکردنه‌وه‌ی

هازه شیروانی

بهشی شهشمو کۆتایی

به گۆنهری داواکارییه‌کانی کرپار
Customization همر کاتیك كه
هازانجدار بیت بۆ كۆمپانیا.

كارگێری بازارسازی

* هه‌لده‌ستن به دیراسه‌تكردنی
پیداواییستیو ئارموزوومكانی کرپار له به‌شه
دیاره‌كاروومكانی بازار به باشی.

* كۆششیکێ بازارسازی ده‌كهن
سه‌بارت به ئه‌گه‌ری قازانج له ماومه‌یكی
دریژخایه‌ن بۆ به‌شه به ئامانج‌كاروومكانی
بازار.

* بپیرکردنه‌وه له خستنه‌رووی
هازانجدار بۆ ههر به‌شیک به ئامانج‌كارو.
* هه‌لده‌ستن به پیاوه‌كردنی
سیمای كۆمپانیاو ره‌زامه‌ندی کرپار به
به‌رده‌وامی.

* به به‌رده‌وام بپروكهی به‌ره‌می
نوێ كۆمه‌كهنه‌وه دایده‌رپژن له
پال باشت‌ر‌كردنیو خزمه‌ت‌كردن
بۆ پیرکردنه‌وه‌ی پیداواییستییه‌کانی
کرپاره‌كانیان.

* كارگه‌ری ده‌خه‌نه‌ سه‌ر
هه‌موو كارگه‌رییه‌کانی كۆمپانیاو
فه‌رمه‌مانبه‌ره‌كانیان، بۆنه‌وه‌ی
بپیرکردنه‌وه‌یانو كارمه‌كانیان له تیشك
خستنه سه‌ر کرپار بیت.

كارگێری فرۆشیاری

* زانیارییان هه‌یه تایبه‌ت به‌م
پیشه‌سازییه‌ی كه خزمه‌تی کرپار ده‌كات
Customers Industry.

* هه‌لده‌ده‌ن باشت‌رین چاره‌سه‌ر بۆ
گرفته‌كانی کرپار پێشكه‌ش بكهن.

* ته‌نها به‌ئین به‌وه ده‌ده‌ن كه ده‌توانن
جێبه‌جێ بكهن.

* پیداواییستییه‌کانی گرپارو
بپروكه‌كانیان ده‌گوازنه‌وه بۆ لایه‌نی

كۆششكردن بۆ چاره‌سه‌ری كۆمپانیا «پێكه
به‌ره‌مه‌كان» best of class.

* پاكیسانی كاردانه‌وه‌ی کرپاره‌كانو
پیشنیاره‌كانیان له كاتی پێشكه‌وتنی پرۆژه.
* به‌ره‌مه‌پدان به به‌ره‌مه‌و باشت‌ر‌كردنی
به به‌رده‌وامی، ئه‌مه‌ش به پشت به‌ستن
به‌م ته‌كنیکه‌ی كه له بازاردا هه‌یه.

كارگێری فرۆشراومكان

* گه‌ران به شێوازیكی ئه‌رقینی
به دواي باشت‌رین دابینه‌كانی له بری
هه‌لبژاردن له نیوان ئه‌وانه‌ی كه بانگه‌شه
بۆ كارمه‌كانیان ده‌كهن.

* به‌ستنی په‌یوه‌ندی دریژخایه‌ن
له‌گه‌ل ژماره‌یه‌كی كه‌م له دابینه‌كاران كه
خاوه‌ن كوالیتییه‌كی به‌رزوو ده‌توانرێت
پشتیان پێ ببه‌ست‌رێت.

* كوالیتی به‌ره‌م په‌كسان ناكه‌ن به
نرخ.

كارگێری به‌ره‌مه‌پێنان

* بانگێشتی کرپاره‌كانیان ده‌كهن بۆ
سه‌ردانی بینای كارگه‌، كۆمپانیاو به ناویدا
ده‌سوڕێنه‌وه.

* سه‌ردانی بیناو كارگه‌كانی
کرپاره‌كانیان ده‌كهن بۆنه‌وه‌ی ببینن كه
چۆن به‌ره‌مه‌كانیان به‌كارده‌هێنن.

* خۆبه‌خشن له هه‌لسانیان به كاری
زیاتر كاتیك كه خشته‌ی وه‌رگرتنی واژو‌كراو
جێبه‌جێ‌كردنه‌كهی نزیك بۆته‌وه.

* به به‌رده‌وام ده‌گه‌رێن به دواي
به‌ره‌مه‌پێنانی كالاكانیان به پێگه‌یه‌كی
خیرا، یان به كه‌م‌ترین تیج‌وو.

* هه‌لسان به به‌ره‌مه‌پدان به كوالیتی
به‌ره‌م به به‌رده‌وامی، كه ئامانجیان لێی
نه‌هێشتنی هیچ خه‌وشیكه‌ تاییدا.

* داواکارییه‌کانی کرپار
پیرده‌كهنه‌وه له دپزاین‌كردنی به‌ره‌م

له بازارێكدا كه پكابه‌ری تاییدا به
ناستیکی زۆر به‌رز بیت، ئه‌وا پیاویست ده‌كات
كه هه‌موو كارگه‌رییه‌كان تیشك به‌خه‌نه سه‌ر
هه‌لبژاردنی کرپار، هه‌روه‌ك (جاك وېلش)
سه‌روکی جێبه‌جێ‌كاری كۆمپانیاي جهنه‌رال
ئه‌لیك‌تریک به فه‌رمه‌مانبه‌ره‌انی ده‌لیت:
«كۆمپانیا ناتوانیت كه ناسایشی كار به‌دا،
به‌لكو کرپاره‌كانن كه ئه‌م كاره ده‌كهن»،
ئه‌وه واده‌كات كه فه‌رمه‌مانبه‌ره‌انی له‌وپه‌ری به
ناگه‌ییدا به‌ن له كارگه‌رییان له‌سه‌ر ره‌زامه‌ندی
کرپاره‌كانیانو پارێزگاری لێ‌كردنیان. به‌ئ
روانی له كارگه‌رییه‌كانیان. ئه‌مه‌ش به
واتای: ئه‌گه‌ر بپیرت له کرپار نه‌كرده‌وه،
ئه‌وا توو پیرناكه‌یته‌وه. ههر لێ‌رده‌وه له‌م
به‌شی شه‌مه‌و كۆتایی ئه‌م زنجیره‌یدا
كه وه‌رگه‌یروه له په‌رتووکی (كوتله‌ ی‌ت‌ه‌ت
عن التسویق) هه‌ولماندا كه چه‌ند به‌شیک
گرنگو بوختی ئه‌م په‌رتووکه به‌خه‌ینه به‌ر
دیدي ئیوه‌ی خۆینه‌ری به‌رپژ، به هیوای
سوودمه‌ندیانو به پشتیوانی خوای گه‌وره
چاوهروان بپۆ بلاقردنه‌وه‌ی ئه‌م په‌رتووکه
به زمانی شیرینی گوردی له داها‌نوودا.

كۆتله‌ر له‌م به‌شه‌یدا ده‌لیت: كه
نرخ‌دانان، یا به‌هادان به‌وه‌ی كه كام له
كارگه‌رییه‌کانی كۆمپانیا بپیر له کرپار
ده‌كات‌ه‌وه، ئه‌وانه‌ی كه خاوه‌ن عه‌ق‌لییه‌تی
مه‌یل‌دارن به‌ره‌و کرپار، بریتین له‌م
كارگه‌رییه‌کانی خواره‌وه،

كارگێری توێژینه‌وه‌ی به‌ره‌مه‌پدان (R&D)

* هه‌ندیک كات به‌سه‌ر ده‌به‌ن له
چاوپێكه‌وتنی کرپاره‌كانیانو گۆیگرتن له
گرفته‌كانیان.

* خۆش‌حالن به به‌شداری كارگه‌ری
بازارسازیو به‌ره‌مه‌پێنانو كارگه‌رییه‌کانی
تر له ههر پرۆژه‌یه‌كی نوێدا.

* دیراسه‌ت‌كردنی به‌ره‌می پكابه‌رانو

فۆرمى

پروژهى چاكسازى

له هەريمى كوردستاندا

نازيرانو ولاتپەرودەران، دلسۆزانی ئەم كوردستانە شیرینە:

نەمڕۆ بێت، یا سەبە، هیچ ڕێگایەكمان لە بەرامبەردا نییە بۆ گۆرانو چاكسازى و گەشەپێدانو پێشكەوتن جگە لە پلانو نەخشەو بەرنامەپێژى و كارکردن بەپێى بەرنامەو پروگرامو پرۆژەى دارپێژراوو كارى بى و جان و هەول و كۆشى بەردەوام. ئەم فۆرمەش شتوازیكە بۆ نووسىنى ئەو پرۆژانەى كە ئێوەى بەرپێز پێشنيارى دەكەن و ئێمەش دەبێخەینە بەردەستى خوێنەرەكان، تا دەگاتە لایەنى پەيوەندیدار تا لە نایندەبەكەى نزىكدا جێبەجێ بكرێت. دەتوانن پرۆژەكانتان بە شتێوى ئەم فۆرمە بنووسنەو بەم ئیمەیلە ڕەوانەى bryar@bryarmagazine.com گۆڤارى بپاری بکەن...

فۆرمى پرۆژەى چاكسازى له هەريمى كوردستاندا:

ناوى پرۆژە:

سنورى پرۆژە:

لایەنى پەيوەندیدار:

كاتى دیاریکراو بۆ جێبەجێکردن: (.....)

پێناسەى پرۆژەكە لە چەند دێرێكدا:

سوودەكانى پرۆژە بە پێى ناستەكان:

۱- ناستى كلتورى.....

۲- ناستى نەتەوەیی.....

۳- ناستى ئابورى.....

هەنگاوەكانى جێبەجێکردنى پرۆژە:

هەنگاوى (۱).....

هەنگاوى (۲).....

هەنگاوى (۳).....

ناو:

ناستى خوێندن:

پیشه:

مۆبایل:

ئیمەیل:

پەيوەندیدار بە پەرەپێدانى بەرھەم.
* خزمەتەى ھەمان کەپيار دەکەن بۆ ماوەیەکی درێژتر.

کارگێرى لۆجیستى، کارگێرى خزمەت Logistics:

- ناستىكى بەرز دادەنێن بۆ کاتى گەشتى خزمەتو بە جیگىرى دەپێلنەو.

- بەو پەڕى ماریفەتو پێزەو کارگێرى خزمەتى کەپيار بەرپۆە دەبەن کە دەتوانێت وەلامى پرسىارەکانى کەپيار بداتەو و مامەلە لەگەڵ گەلیپەکانیان بکات و چارەسەرى گرتیان بکات بە ڕێگایەکی فێولکراو و کاتى گونجاو.

کارگێرى ژمیریاری:

- بە شتێوى خول ڕاپۆرتى ھازانجدارى نامادە دەکەن و بە گۆڕەى بەرھەم و بەشەکانى بازارو فراوانى جوگرافى (ھەریسو ناوچەى فرۆشتن) و ھەبارەى داواکارى و کەنالەکان و کەپيارەکانى و تاکەکانى.

- لیستىک نامادە دەکەن **Invoices**

بە گۆڕەى پێداویستییەکانى کەپيارەکان و وەلامى پرسەکانیان دەدەنەو بە خێراى و بەو پەڕى پێزەو.

کارگێرى دارایی:

* لە چالاکییەکانى بازارساز تێدەگەنو پالێشتن بۆى (وێكو ریکلامکردن بۆ سیمای کۆمپانیا) کە ڕەنگدانەو و مەھرەتێنەکانى بازارسازییە کە بۆ ماوەیەکی دوورو درێژ بێ باشترینەکانى کەپيارو مەیلی بۆ کۆمپانیا دەستەبەر دەکات.

* ئەم بۆندە ماددیانیان پێباشە کە دەگونجێت لەگەڵ داواکارى دارایی کەپيارەکانیان.

* بڕپارى خێرا دەدەن سەبارەت بە مافى کەپيار لەسەر ئاسانکاری و ھەرز.

کارگێرى پەيوەندى گشتى:

* ھەوالى باشى کۆمپانیا ڕاودەکەنەو و خراپەکانیشى دەشارنەو.

* بەرگری لە کەپيارى ناوخۆیى و جەماوەرەکەى دەکەن لە پێناو بە ئەنجامگەیاندى باشتر بۆ سیاسەتەکانى کۆمپانیا.

ھەرمانبەرى تر مامەلە لەگەڵ کەپيار دەکەن:

* کە دەبێت تواناداربەن، خوێش گوشتاربەن، ڕووخواشین، راستگوین، پشتیان پێبەستریتو بە دەنگ کەپيارەو بچن.

چۈنئىتى پەيوەندىكردن بە ژىرى ناوەكىت!

چيا عبدالله

با دەستەواژەكەت لەم جەرگە ساتەدا بێت، (چونكە عەقلى ناوەكىت حەزى لە زۆر لىكردن و پەستان نىيە، شتى ڤوون و ديارو ناشكرای دەوێت. تۆ نەزانیىت چیت دەوێت ئیتەر عەقلى بەرەو كوێ ئاراستەت بكات... كەواتە ورد بە، وپستى خۆت بە ڤوونى ناشكرا بكە بۆ عەقلى.

٢- زۆر گرنگە ئەوەى كە دەتەوێت بىنوووسیت، چونكە زانایانى دەررووناسى جەخت لەوە دەكەنەو كە نووسىنى ئامانج نىوێى بە دەست هێنانىيەتى لە ئىستاهە هەستە دەفتەرىكى زۆر جوان و تايبەت بە خۆت لەگەڵ ئەلەمىكى نایابدا بۆ خۆت بكەرە بە ديارى بىبەخشە بە خۆت، تەنیا تايبەتى بكە بەشتە كەسىيەكانى خۆت با بەردەوام هاورپشت بێت ئەو شتانەى تيا بنووسە كە تۆ دەتەوێت يا كە هەستى بەختەومرى لای تۆ دروست دەكات، بۆ هەموو ئامانجىكىشت هۆكارى زۆرو بەهيزيش بنووسە بۆئەوێ پالئەمرت بێت لە گەپشتنت بەو ئامانجەى كە دەتەوێت.

٣- لەبەرئەوە وەم با ئەو دەفتەره بەردەوام هاورپشت بێت بۆئەوێ بە بەردەوامى ئامانجەكەت بخوێنیتەو لەگەڵ هۆكارەكانى دا كە مەبەست پىى بەرنامەپىزى عەقلى ناوەمەتە، چونكە بەم كارت عەقلى بە ناگات ئاشناسى دەبێت، پاشان دەيگەيەنێت بە عەقلى ناوەمەت بە دووبارە كردنەوێى زۆرىش عەقلى ناوەمەت بەرنامەپىزى دەبێت

(ئامانج ئەومەيە متمانەت زياتر بە خۆت هەبێت، يا زال بىت بەسەر هەستو شعورى نەرتنىدا، يا بتهوێت خۆت راپهتەيت لەسەر خوێندنەوێ ڤۆزانە، يا ڤۆزانە وەرزش ئەنجام بدەیت... هتەد)، ئىستا دەفتەرو پىنوووسە تايبەتییەكەت بەتەنەو بنووسە (من ئىستا متمانەم بە خۆم هەيە)، يا (من ئىستا هەست بە بەختەومرى دەكەم)، (من ئىستا خوێنەرىكى زۆر نايابم)، (تاييىنى با لەم كاتەدا كتيبەكەت بە دەستەو دەبێتو با هەستى بەركەوتنىش بەشداربێت لەو هەستە خۆشەتدا)، نابێت دەستەواژەى نايەندە بەكار بهێنیت بە نموونە بلیت: (من كە ڤۆشتمە دەرەو هەست بە بەختەومرى دەكەم)، يا (من دوابى متمانەم بە خۆم دەبێت)... هتەد، نابێت دەستەواژەى (نا) بەكاربهێنیت، بۆ نموونە بلیت: (دلتەنگ مەبە) ئەمە دەستەواژەى نەهيە، عەقلى ناوەمەت مەبە كە دەسپرتەو تەركيز دەخاتە سەر دلتەنگى. لە ژيانى ڤۆزانەماندا زۆر لەم وتانە دەيىستين سەرى مانگ كە مووچە وەردەگريەت دايكت پىت دەلێت: توو ئەو خواپە مەجۆ لە بازاردا هەمووى داچينە، (رێك تەركيزى تۆى بەرەو ئەو بازارە برد كە لە پەك ڤۆزدا مووچەكەتى تيا بنەبەر دەكەيت) لە زۆر پوارى ترى ژيانيشدا، تەنیا بە خوێندنەوێ ئەو دچرە دەزانم عەقلى چەندىن شتى راپردووت بىر دىتنيەوێ بۆت ڤىز دەكات، كەواتە ئىستا

خوای گەورە مەوێى بە جياوازى تايبەتەندى زۆرەو دروستكردووه، پەكێك لەو تايبەتەندىيە گرنگە كە جياى دەكاتەو لە هەموو دروستكراوەكانى تر ژىريە، ئەم نىعمەتى كە پىى بەخشيويى ڤەمەندەكانى زۆر دوورودىڤۆز تولاينى، مەوێ دوو جۆر ژىرى هەيە، بە پىى لىكۆلنەوێ زانايان، ئەویش ژىرى دەرەكىو بە ناگاو ژىرى ناوەكى، لىرەدا بە گورتى تيشك دەخەينە سەر ژىرى ناوەكى (العقل الباطن) و چۆنەيەتى پەيوەندىكردن پىوێى.. مەبەست لە ژىرى ناوەكى دەرەك بە بارودۆخ و دەرەوێ ئىمە نىيە، بەلگو تەنیا پەيوەستە بەو مەسجەنەى كە ئىمە ئاراستەى دەكەين، ئەمەش گشتگيرە بە هەموو مەوێكەو، ئىتر ئەو كەسە ئەم ناو، يا ئەم زانستەى بىستبێت، يانا، جاخۆشەختى مەوێ لەوهدا بە كە دەتوانیت بەرنامەپىزى نەرتنى خۆى بگۆریت بۆ نەرتنى، ئەویش لە ڤى پەيوەندىكردنى بە ژىرى ناوەكىيەو، ئەمەش خۆى بۆ خۆى هونەرو زانستىكە تۆ لە ڤىوێ دەتوانیت سودى لىبىينیت، ئەم خالانە زۆر بە گورتى باسيان دەكەين تۆ دەتوانیت پەيگەليان بكەيت.

چۆنەيەتى پەيوەندىكردن بە ژىرى ناوەكىيەو:

١- پىش پەيوەندى كردنت دەبێت ئامانجىكى ڤوون و سادە ديارى بكەيتو بەدەستەواژەى ئىستاش بێت، بۆ نموونە:

بۆتەۋەدى شادو خۇشمال بېت، لە خۇت خۇشپىش

لار دۇنيا موحسین فاتىح

گەرەدو باش، دەتوانىن لەمەۋە بۆمان
دەرىگەۋىت گە ھەندىجار كىشەكان ھەلىكەن
بۇ پىشكەۋىت.

۸- كىشەكان بە يەك رۇز چارەسەر
ناكرىن، ھەرگىز بە يەك شەۋ رىگەى سەد
سالە ناكرىت، ھەرگىزىش بە يەكجار كىشە
چارەسەر ناكرىت، ھەر چارىك كىشەبەك
چارەسەرىكە، بە چارەسەرگەردىنى ھەر
كىشەبەكىان ئاھەنگىك بگىرەۋ دواى ئەۋە
ھەنگاۋى دواتر بىنى.

۹- لە كاتى رەخەنگەرتىن بە باشى
ھەلسۈگەۋىت بگە، رەخەنگەرتىن پاكەرەۋەى
دەلە ئەگەر رەخەنگەرتىن بە ھەمەشەكەردىن
قەسە وتىن سوكامەتى كەردىن بزانىت، ئەۋە
ھەرگىز دلخۇش نابىت، ھەمىشە پۈزەتەتەيەنە
تەماشاشى رەخەنگەرتىن بگە. ۋەكۆ شىك ۋەرى
بگەرە بۇ قىرپوون، باۋەرتان ھەبىت كە
يارمەتەتەن دەدات بۇ پىشكەۋىتەن. كاتىك
كەسەك رەخەنگەرتىن لىدەگەرتى، ئەۋە دەست
پىشخەرىيەكە بۇ گۇرانكارى.

۱۰- رەخەنگەرتىن ھەلبەسەنگىنە،
گۈيگەرتىن لە رەخەنگەرتىن زۇرباشەۋ لە كاتى
گۈيگەرتىن ھەلبەسەنگىنە، بزانە ئاپا لە رۈۋى
خۇشەۋىستىۋ دىۋىيەۋە.

۱۱- رەخەنگەرتىن كەسانى باۋەرىگراۋ
دەۋلەمەندىيە، كاتىك لەۋ كەسانەى باۋەرىمان
بىيەن ھەبە رەخەنە دەبىستىن، دەبىت
خۇمان لە شوۋىنى ۋەزىشكارىك دابىتەن كە
راھىنەرەكەمان بارمەتەمان دەداتو چاۋەرى
كارانەۋەمەكى باشتەمان لى دەكات، پىۋىستە
ئەۋ رەخەنگەرتىن بە دەۋلەمەندى بزانىن.
(خوشەۋىستىت بېخەشە بە ھەمۋە كەس،
خراپەش لەگەل كەسدا مەكە).

كاتتەن ھەبەۋە درەنگ نەبۈۋە، ئىۋە سەرۋىكى
بىرۈ ھەزى خۇتەن دەتوانىن ھەستە بگەن،
بۇ ھەمەۋە كەردەۋەمان ھەۋلەدەن، راستە
ناتۋانرەت رۈۋەۋەكەن پىشپىنى بگەرتى، بەلام
دەتۋانرەت ھەستى خۇتەن كۈنتەپۇل بگەن
بەرامبەرىان، لە نىۋان يەكسانىۋ شەۋەندە
يەكەك ھەلبىزەرىن.

۴- ۋىناكانى ناۋ مىشكەتەن يەكەربەننەن،
ھەبۈۋىنى ۋەنەبەكى جۈۋان ۋ خۇش لە ناۋ
بىرماندە دەتۋانرەت زالبەت بەسەر بىرگەردەۋە
ناخۇش ۋاشىرىنەكانەماندا، كەۋاتە بىرگەردەۋە
خۇشەكان دەتۋانرەت ھەستىكى خۇشمان بىن
بېخەشەت.

۵- باۋەرىمان ھەبىت، بۇچى دەبىت بە
ناۋمەندى خۇمان بەدەنە دەستەۋە، كاتىك
سەۋىت ھەمىشە بەبەمى ئۈمەدەۋەرىمان بىن
دەدات، بە جۈرەكەش كە دەتۋانن ئەۋ شەنەى
دەمانەۋىت بە دەست بەننەن. ھەمۋەمان لە
ۋىانى رۇۋەنەماندا تۈۋىش پىگەى داخراۋ
دەبىن، بەلام ئەۋەنە رىگەرتىن لە پىشكەۋىتەنمان،
باۋەرىگەردىن بەۋەى كە دەتۋانن رۇۋىكى پىر
لە خۇشمان ھەبىت، ئەۋە خۇى لەخۇيدا
دلخۇشە.

۶- بىر لە رىگەبەكى تەركەرەۋە، كاتىك
سەۋىت بە دلى ئىۋە ناپۋاتە پىش، كەمەك
پاۋەستەۋ بىر بگەرەۋە بزانە ئەۋ رىگەبە
بەرەۋە كۈت دەدات. گەنگەرتىن شەۋ بۇ شادى
خۇشخالى ھەلبىزەردىنى رىگەبەكى راستە،
لەگەل ئەۋەشدا رۈۋەۋەكەن پىشپىنى ناكرىن.

۷- كىشەكان بە ھەل بزانە، زۇربەى
نەخۇشەكان باۋەرىمان ۋاىە كە نەخۇشەبەكەيان
بۇيانى سەلمەندۈۋە كە ۋىان زۇر لەۋە
بەنرەخەۋە بۈۋەتە ھۇى گۇرانكارى زۇر

زۇربەى خەلىكى كاتىك خۇشخالى دەبىن كە
بارۋەۋى دارايەن باش بېت، بەلام شادىۋ
خۇشخالى ھەستىكە كە پەيۋەندىيەكى كەمى
بە بارۋەۋى دارايەۋە ھەبە، بۇ نەۋەنە
خۇشخالى لەگەل دەۋلەمەندى، ئەۋ ۋەۋە ۋەبە
جىۋاۋەزىيەكى زۇرىان لە نىۋاندا ھەبە. لە
راستىدا ھەستىكە كە بە ۋىستى ئىۋە رۇشۋ
خامۇش دەبىت، بە ھەندى شەۋ دەتۋانن شادىۋ
خۇشخالى بە دەست بەننەن، لەۋانەبە ئەۋ
شەنەى بە دەستى دەبىتەن، ئەۋ تۈۋان ۋەزەى
كە تىيەمانداپە، دۈۋەگەۋەنەۋە لە رۇۋان دەردە
رەنچە لىمىر كەردىن، بەمچۈرە دەتۋانن
ھەمۋەكەت لە دەۋۋىنى خۇتەن ھەست بە شادىۋ
خۇشخالى بگەت، بە ئەنجامدانى ئەۋ كارانەش
دەتۋانن ھەست بە دلخۇش بگەت.

۱- دان بە ھەلەكاندە بىن، كاتىك ھەلەبەك
ئەنجام دەدەتەۋە ئەۋ دەترەست كە خەلىكى
بە جۈۋىكى ۋاشىرىنەۋە تەماشات بگەن، بۇبە
بەشاردەۋەۋە دان پەيدانەن تۈۋىش خەمۋىكى
دەبىت، لە راستىدا ئەۋەۋە ۋا لە خەلىكى دەكەت
تەماشەبەكى ۋاشىرىنەن لەسەرمان ھەبىت
ئەۋەبە دان بە ھەلەكاندە ئەننەن، دانپەيدانەن
ھەلەكان زۇربەى كات نىشانەى ئەۋەبە كە بە
دواى چارەسەرگەردىنەندە دەگەرتەت.

۲- لە خۇتەن بېۋەن، يەكەك لەۋ شەنەى
كە رىگەمان لىدەگەرتى بۇ گەپشەن بە دلخۇش
ئەۋەبە كە لە خۇمان نەبۋەرىن، ئەگەر
كەمالۋ جۈۋانەمان ھەبىت، ئەۋ ھەلەنەى كە
تۈۋىش دەبىن كارانەۋەمەكى خراپەى لەسەر
دەۋۋەنەمان دەبىت، لەگەل ئەۋەشدا ھىچ
كەسەك لە ۋىانىدا بى ھەلە نەبۋە.

۲- ھەلەكانتەن پاك بگەنەۋە، ئەگەر تە
نىستە ھەلەكانتەن پاك نەكەردۈۋەتەۋە، ھىشتە

ھەرگىز مەلئ خۇزگە ژيانم بە شىۋازىڭى تر دەبوو، چونكى ژيان لە بەرژمەندى تۆ پىلدەكات!

ھەولەندە خۇت بدۇزىتەوۋە
نۆپنەرايەتى خۇت بىكە!

ھەرتاكىك لە ئىمە جىاواز لەۋانى تر
دروستىكراۋە، واتە ھىچ تاكىك لە ئىمە
ھاۋشىۋە ئىمە تىران دروست نەكراۋە،
ئەم جىاوازييە بۇچى؟ پىرسىارىكە كە رەنگە
زۆرىك لە ئىمە لە خەمالماندا بىخولیتەوۋە،
بەلام ۋەلامەكەى گەلئ شتى شاراۋەى لە
پشت ئەم بابەتە جەيەشتەوۋە، كە خودا
نەبىت گەس بەم نەپىيانە نازانیت، بەلام
ئەۋەى مروف باسى دەكات لەم بابەتەى
كە ئاشىكرایە لای ھەموۋان ئەۋمە كاتىك
مروفەكان جىاواز دروستىكران، كەۋاتە لە
روانگەى بىرگەرنەۋەشەۋە جىاوازان، رەنگە
ھەندىك مروف ھاۋراپن لە بابەتىكدا، بەلام
جىاوازان لە كۆمەللىك بابەتى تردا، كەۋاتە
ئاتاۋىن بلىن ھەندى مروف جىاوازانىن
لە روانگەى بىرگەرنەۋەشەۋە.

كەۋاتە لىرەدا بابەتلىك روۋن دەبىتەوۋە
ھەرتاكىك لە ئىمە جىاوازه ج لە روۋى
جەستەيەۋە، ياخود ژىرىيەۋە، ئەۋ
پىستىيەش زانستى بۇ ماۋەزانى پىمان
دەلەيت، (كە لە نىۋان ھەزاران خانەدا
خانەيەك ھەيە كە لە توانايدا ھەيە
مروف بگۆرىت)، تەننەت ئەۋ كاتەش
كە دايكۈ باۋكت بە يەككەيشتن، تۆ لە
نىۋان سىسەد ھەزار جۆردا ھەلى ئەۋەت
ھەيە ئەۋ مروفە بىت كە ئىستا ھەيت، بە
ۋاتايەكى تر ئەگەر سىسەدەھەزار خوشك

و براشت ھەبىت ھىشتا بۋارى ئەۋە
ھەيە كەسىكى جىاواز بىت لە ھىچكام
لە خوشكو براكانت نەچى ئەۋە تەنیا
گىرمانە نىيە، بەلكو پىستىيەكى زانستىيە،
كەۋاتە ھەيەكە لە ئىمە خاۋەنى وزەو
توانايەكىن جىاواز لە ۋانى تر، كەۋاتە
ئىستا ھىچ ئەگەرەك نەماۋە (تاكو لاساىى
كەسانى تر بىكەيتەۋە)، ئىستا كاتى ئەۋەيە
كە خۇت بدۇزىتەۋە نۆپنەرايەتى خۇت
بىكەيت، ئىنجا گىرەك نىيە ج بۋارىك بىت،
كاتىك قەسە لەگەل خەلگىدا دەكەيت،
ھەولەندە خۇت بە ۋەنەى ئەۋانى تر
بىچۈنەيت، بەلكو ۋەنەى پىستەقەينەى
خۇت نىشانىدە، ھەروەھا كاتىك لەسەر
تەختى شانۇ شانۇگەرى پىشكەش دەكەيت،
ھەولەندە لاساىى كەسانى تر بىكەيتەۋە،
بەلكو دەبىت خۇت خۇتبى، ۋەك ئەكتەرى
بەناۋانگى جىيەنى (چارلى چاپلن) كاتىك
دەستى بە دروستىكرەنى ھىلمەكانى كىرد،
دەرىنەرمەكەى داۋى ئەۋەى لىدەكرد
كە دەبىت لاساىى ئەكتەرىكى كۆمىدى
بكاتەۋە، كە ئەۋ سەردەمە لە ئەلمانىا
ناۋبانگى ھەبوو، بەلام چارلى چاپلن
ئەۋەى رەتكەردەۋە، كە جگە لە خوۋدى
خۇى رۆلى گوزارشتىكرەن لە ھەر كەسىكى
دىكە بىيەيت.

بە پىچەۋانەۋە كاتىك (مارى ماگرەت)
دەستى بە نۋاندىن كىردو ھەولەندە ۋەك
ئەكتەرىكى كۆمىدى ئىرلەندى دەرىجەيت

شكىستى ھىنا، بەلام كاتىك ھەۋلى دا خۇى
بىت، (كچىكى سادەى گۈندىشىنى ۋىلايەتى
مىسۇرى) سەركەۋەتنى بەدەستەيناۋ بوۋە
دېارتىن بۋارى ئىزگە لە نىۋىۋىرك. ئايا
جى ۋاى لە (ئەنگىلىۋ) كىرد كە سىانزە
كىتەپو بە ھەزاران ۋتارى رۇژنامەنۋوسى
لە بارى پەرومردەى مىندالەۋە نوۋسىۋە؟
(ئەنگىلىۋ) لە ۋتەيەكىدا دەلەيت، (كەس
لەۋ كەسە دامۋاتىر نىيە كە ھەۋلى
ئەۋەدەدا كەسىك بىت جىاواز لە كەسىكى
خۇى، لە روۋى جەستەيەۋە بىت، يان
لە روۋى ژىرىيەۋە)، بىگومان بە پىتى
ئەزمۈۋىنى چەند سالى خۇى بەۋ ۋەلامە
كەيشتەۋە.

لىرەدا پىۋىستە تواناى خۇت لە
بۋارىكىدا دەرىجەيت، دەزانى بۇ؟ چونكى
تۆ ئەفراندىكى نوۋى لەم جىيەنەدا، بەمە
دەلشادىيە، زۆرىيە ئەۋ شتەنەى سىروشت
پىشكەشتى دەكات بەكارىان بەيەنە،
لەبەرئەۋە ھۈنەرى رەقتاركرەن شتىكى
خۇيە، لە ميانەى خۇتەۋە گۇرانى بچەرو
لە ميانەى خۇتەۋە نىگارەكانت بكتىشە.
لىرەدا دەبىت، بوۋى خۇت بىسەلمەينىتو
بلىيەيت مەنىش نامادەم لە مەيدانەكەۋە
روۋبەرۋوۋى ھەموۋ بەرىسەستىكىش
دەبەۋە كە دەكەۋىتە سەر
رېگاگەم، كەۋاتە با ھەموۋمان ۋەنەى
پىستەقەينەى خۇمان بىن، دوۋر بىن لە
لاسايى كىردەۋە لە مروفە جىاوازانەكان.

عبدالمناق عبدالعزىز

شاگول عوسمان

بېرىار لە پېناو گەلێكدا كاردەكات!

بېرىار لە پېناو گەلێكدا كاردەكات، هەر لە هەنگاوە بچكۆلەنەكەى، منداڵەنەو، گرنگى دەدات بە پرۆسەكانى منداڵ، وەلامێك دەدا بە پەرورمەدەكاران، كە منداڵان وەلامى خۆيان بداتەو و بېرىارى ژيانى سروشتى خۆيان بدەنەو بە جاودەپێركى پەر لە سەلىقەى ئەو خێزانەى بېرىار دەپەوێت بەختەو وەرى بكات، دەپەوێت منداڵ بكاتە سەنتەرىكى دوولایەنەو بەخشاوێكە كە پێكەو وەبى پێخۆشە.

بېرىار لە پېناو گەلێكدا كاردەكات، ئاراستەى تۆى دەوێت، لە پێدانى دەسلەت و جۆنپەت وەرگرتنى ئەو دەسلەتە، بېرىار دەپەوێت سەر بەستت كات، سەر بەشكمان دەكات، حەزەكان دەكاتە ئارەزووى ژيانمان، بەلام پێى خۆشە یارمەتیمان بدات چۆن بگەین بەو بېرىارە، فێرت دەكات چۆن مامەلە لەگەڵ ئەو بېرىارە بكەیت كە بېرىارت داوە ژيانى بۆ بكەیتە سەر وەرى تا نیشانەپەكى پەرخیرو سەوداى چاكانە بێت.

بېرىار لە پېناو گەلێكدا كاردەكات، پێى خۆشە گەر وەك تاك خاوەن ئێرادەو پلەپەكى بەهێزیتو توانای بەرپەرەبەردنى خۆتو كارگیرى كردنى مامەلەكانى تری ژيانە هەیه، دەپەوێت ئەم ئێرادەو توانایە لە

پلەپەكى ئامانجەكانت شاد كاتەو، لە پێى پلانى دەستەواژەپەكانى ژيانى خۆتەو.

بېرىار لە پېناو گەلێكدا كاردەكات، مافمان بۆ وەردەگیرتەو، نایەوێت هەروا بە سادەپى لە ژيان گوزەربكەین، بەلكو دەپەوێت زانا تەربىین، پێمان دەلێت بێ هیوامەبە، ئێستا نەزوو و نەدرەنگە، بېرىار دەرەتێكە لە نێو ژيانى تاپەتەى خۆمان و پەرەو كردنى دەستورێكى هەمیشەپە بۆ ژيانمان، دەپێت درك بەو بەكەین هێندە دڵسۆزى تێدا بەدى دەكریت، بېرىار بوونەتە پراوێزى ئێمە، ئێمە لە عەقلە بچووكەكان، لە وشە زەبرەكان، رزگاردەكات و دەمان گەپەنێت بە ناكارى عەقلە گەورەكان.

بېرىار لە پېناو گەلێكدا كاردەكات، خۆشەوێستىپەكى راستەقینەى دەوێت، بەو پەپەرى لێهاتوو پەپەو، دەلێت: خۆشچالێ خێزانەكان لێرەو دەست پێ دەكات، دەپەوێت ئەندازەسازى بكات بۆ ژيان، نازدارمان دەكاتەو، بە خۆشەوێستى و فرمێسك رشتن، وەفادارى، جێى ئەو ژيانە دەگیرتەو، كە هەریەكەمان دەسپێرێت بە گۆشەپەكى ژيان، فێرى ماناكانى حەق خاویزیمان دەكات، هەرحەندە فۆرسە، بەلام هەلگرانیشى كەمە.

بېرىار لە پېناو گەلێكدا كاردەكات، سەرمتا منداڵێكە پاشان گەورە دەپێت، وەك گەنجێكى سەرگەوتوو خاوەن ئەزموون پەر لە دەستكەوت، پاشان خێزان دروست دەكەن كە هەولێ بەختەو وەریان دەداتو دابینكردنى ژینگەپەكى دروست بە پێى دەستورە شكۆدارەكانى ژيانى رەسەنایەتیی و دیوانێكى پەر لە خێرو سەر وەرى، دەتكاكە بازەرگانێكى بێسنور لەسەر بێهەمەكانى رەوشتى رەسەنایەتیی شارەزایی و لێهاتوو پە، دەتكاكە سەرگەردەپەكى پەر لە خزمەت و پەر لە بوێرى خاوەنى پەكسانى نێو رەزەكانى كۆمەلگە، دەپەوێت لە ژيانى خۆمانەوە فێربین.

بېرىار لە پېناو گەلێكدا كاردەكات، دەتكاكە خاوەنى ژيان، سەمبولێك فێردەكات، كە ژيان هاوچەرخانە لێى دەروانیت، پێت دەلێت: بەختەو وەرى لە ناخى خۆتداپە، بېرىار دەپەوێت لە كەشتیپەكەى ژيان هەروا گوزەرنەكەپەت، ئاگادارت دەكاتەو، گەر خەوون ئامانجێت نەبێت، دەپێتە ئامانج و پێكراوى ئامانجى كەسانى تر، گەر پلانت نەبێت دەپێتە هەرلە خۆزگەكانى نێو ژيانى خۆتدا خەپال بێتەو، دەپەوێت بەهەمەنگاوەكانى پەكەم

نيو خيزانه گەتدا پەپەدو بکەيت، دەپەوئەت ھەموو سەرکردەپەکی پە لە خەزەمت بېن بۆ پەکتەری، دەپەوئەت سنوری ژيانى پەکتەری بپاريزين، دەپەوئەت لە جىي زمان گول ئاسا ناخاوتنى پى بکەين، دەپەوئەت ژيان بکاتە باخجەپەك و ئېمەش باخەوان، دەپەوئەت، ناگادارمان بکاتەو، گەر دەپەوئەت لە ژيان براو بېت ئەوا خۆت بۆ سزاگان نامادە بکە، دەپەوئەت لەگەل ھەرسالو ژمارەپەکی نوئ ژيانىكى نوئ دروست بکەين.

بريار لە پېناو گەلێکدا کاردەگات،
دەپەوئەت دواى خۆپەندەوئەى ۳۶ ژمارەى بريار، ئايا خۆپەندەرانى لە ژمارە چەندى بريارەکانى خۆپەندەپەن؟ دەپەوئەت چىکىكى خۆمان بکەينەو پەش بريارو دواى بريار، تەنەتەت ژمارە بە ژمارە خاوەندارەتتى زياتر بگەرێنەوئە بۆ خۆمانو سنورى دەسەلاتەکانى ژيانو لەگەل دىدى تايبەت بە ژيانى خۆمانو پەچاوەردنى مامەلەکانى دەورەپەرمان تازە کردبەتەو.

شاپەنى ئەوئەم بەرپەرتان سوپاس بکەين، گە ئېمەتەن کۆکردووەتەو لە پېناو برياربوونمان، لە پېناو خاوەن بوونمان، سوپاستان دەکەين گە بەرپەرتان پەش ئېمە درکەتەن بە بوونمان کرد، سوپاس بۆ بەرپەرتان خاوەن ئېمەتەن، ھىواى سەرکەوتنى زياترى بۆ دەخوازين، ھەموو ئەو خۆشەحالىيەى ئېمە لە بۆ بريار بېتە گەورەترین تيشوو بۆ ئىستەو دواوژ بېت، سوپاست دەکەين گە ھېندە پەسەنایەتى ئېمەت بە لاوہ گرنگە، بۆ مانا جوانەکانى دلاوېک، گە لە لاى ئېمە نوسراوەکانى سەرنوسەر ھېندەى دەرياپەك بە پەرتە گە ھەر وشەپەکی شەپۆلێكى تازە دەدات لە ژيانو ھەزرى ئېمە، سوپاست دەکەين، دەپەرسەت ناخۆ، کى سەرکردەپەتیم دەگات؟ ترسى لاسايى کردنەوئەى ئېمەت ھەپە، چونکە بەرپەرتان باش دەزانیت لاسايى کردنەوئەمان نامادەپەپەکانى مەوۇف لە ناو دەبات، کۆمان دەکەپەتەو لە چوار ھونەرەکەى ژيان، تا دووانەکەوين، پەش مائالوای ھەستىک بە خۆشەوېستانو سۆزیکمان پى دەپەخشیت.

سوپاس بۆ بەرپەرتەپەرى نووسين، گە ھەميشە پەيمان دەلەيت، چاکەگان ئاشکرابکەن، پى ھىوامەپە لە ئىرادەى خۆتانو ھەلەى کەسانى دى دووبارە نەکەپەنەو، ھەندىجار، پەتوېستمان بە زەنگىکە بۆ وريابوونەوئەمان جا ئەو زەنگە بەردىکەش بېت، دېت لە بۆنىكى خۆشدا، گە لە بۆنى داپەکم دەچیت، لە

مىواندارپەپەکی بە پەرتە، بۆ ژيانىكى ئاسوودە، تەنە پەرداخىک شەپەت...!
سوپاسى ئېمە بۆ گشت ستافى گۆشەى کارگەپەرىو ھەموو ئەو بەرپەرتانەى بە بابەتى بە پەرت ئەم بەشەپان پازاندوئەو، خواستتانە بە نەرمى بپوئەين نەك بەھىز، خامە پە لە ئومىدەکانى بەرپەرتانە، گە لە نيو کارگەپەرى بە گوشتارو کارگەپەرى بەچىرۆك، خواستتان کارگەپەرى ئېمەپە بە کردار، خواستى ژىرى ئېو، تەنەپى کارگەپەرى ژيانى خۆمانمان ھەپە، ئىرادەى زياترمان دەدات، ئەوہ خواستو ماندووبوونى بەرپەرتانە، لە ئىوان رازەگانماندا، نەپەنى کەسەتى سەرکەوتوومان پەندەدەن، سوپاستان دەکەين (گە دەتەنەوئەت بەرھەمى باش بپەخش، تا بەرھەمى باشتەر ھەپەت).

سوپاسى ئېمە بۆ گشت ستافى بازارسازىو ھەموو ئەو بەرپەرتانەى بە بابەتە بەپەرتەگانىيان سازىكى تر دەسازين بۆ بازارەکانى ئەمەرى ئېمە، ئېوہ دەتەنەوئەت لە پەى سازکردنى بازارپەكى گونجاو، دروستى مامەلەگان، زياتر تاکەگان راگىراو بکات، سوپاستان دەکەين گە دەتەنەوئەت فەرتان بکەن گە دەپەت گىرھانەپەش ھەپەت پەپەت لە پلان تا درک بەوہ بکەين ئېمە خاوەنى سەرماپەو بازارگانين نەك بە پەچەوانەو.

سوپاس بۆ ستافى گەشەپەندان، ھەموو ئەو بەرپەرتانەى بە بابەتى فەشەنگ ئەم گۆشەپە پەردەکەن، لە نىگای خۆشەوېستى بۆ ئېمە، سوپاسيان دەکەين گە ئېمە ھىچ گات تەنەپاناکەن، گەر بە تەنەپاش بېن لەگەل خەونەکانى خۆماندا مامەلە دەکەين، سوپاستان دەکەين گە لە دووئەپى ژيانى خۆماندا بېردەھەپەرتەنەو بە داپەپەكى گۆشەپە مېھەپەن، بابەپەيان بپەخشە ئېستە لە خۆشەوېستى تېگەپەشتە، لە نيو نازارەگانو ھىواى ژيانى مالى بابە گەورە، لە دالەو، ھەوئ بەدە بەرھەو باشتەر پەپەت، ئەوئە لە ناخەدایە، تەپە گرنگى پە بەدە، ھوشپەوئە گەشتپارو بەھارپەكى، پە لە ئەزموونى، بە ھىواپە ھەميشە رازەگانەتەن وپەنای جەننەت بېت لە شانۆى بەھار.

سوپاس بۆ ستافى بريارى مەندالانو پەروەردەو ھەموو ئەو بەرپەرتانەى بابەتى پە لە ئەزموون دەکەنە پەروەردە، جىي خامەگانىيان ديارو لە پەى نوسراگانپەنەو ھىواپەگەتەن تەپە دەپەپەرتە، گە لەگەل خەمى نەوہەگانى خۆتان خەمى نەوہەگانى نيو مائەکانى تر

دەخۆن، چونکە دەزانن دواچار مەندال تەنەپان ھى ئەو خيزانە نېپەو تېکەل بە پەکتە دەپە، بەلگە بەشى مېللەتو کۆمەلگاشى پەپەپە، بريار دەپەپەت، خيزانەگان بەختەوہر بکات، خالى ھابەشپەيان پەپەت، فەپەرى مائەگانى لېووردەپەى فەپەرى وئەى وشەى خۆشەوېستپەيان دەگات، دالە شووشەگان بپاريزين، بەختەوہرى زياترەتەن بۆ دەخوازين.

سوپاس بۆ ستافى دېزايەنەر، بەرپەرتان سەلەپەپەيان ھوشپەوئەى پەنگەگان پەنگالەپە، بابەتەگان رازووتردەگەن و لە نيو دېرەگاندا پەنگەپەپەكى تر دەدەن بە بابەتەگان، بەرپەرتان نوسراوەگان بە پەنگەپە وپەنە دەدەپەو پەمەزە دەدەن بە بابەتەگان، دەستخۆشپەيان لېدەگەين بۆ ئەو ھەموو سەلەپەپەىو تەنەپەتەن، گە پەنگەگانەتەن کردووەتە جەننەتەن دەروازە، پەش نەشەنە بوونمان بە نوسراوەکە، بەرپەرتان لە پەى پەنەس بابەتەگان، بە وپەنە دەپەشەن، بە پەنگە بۆپەى دەکەن، ھىوادەپەن ژيانەتەن پەنگالەتەر بېت.

پەش مائالوایى، سەرپەتەپەكى تر بە ئېمە دەدات، دەمانخاتە پەپەرى خۆمان، چونکە بە چەند ئەزموونپەكى تر نەشەنە بوون، پەپەرتەپەپە لە گشت ستافى بريار دەکەين، ھىواى لەشەپەپە سەرورەرى زياترەتەن بۆ دەخوازين، ھىوادەپەن سەرپەرتەن دىناو دواوژ بىن، پەپەرتەپەپە لە گشت خۆپەپەرى بريارەدەگەم، ئەوئە بريار نامازەى پەپەدەو ھەوئە بۆ دەدات، وای کردووە گە گشت ستافە بەرپەرتەگەى، کردارەگانى خۆپەنە بووئە بابەتى گۆفەرەگە، ئېمەش ھەوئ بەدەپەن لەوانەوہ فەپەپەن، ئەوئە کردار نەپەت لای خۆمان شپاوى گوشتارمان نەپەت، دووبارە سوپاستان دەکەين، دالەپەم ئېوئە گە کار دەکەن و بريارەتەن داوہ ئېمە بگەرێنەو سەر بريارى خۆمانو زياتر بەرەو بە ژيان بەدەپەن، خۆدایە بەرەدەوامى زياترپەن پەپەدەو کارى باشتەر ناوازەپەرتان پە بەدە، چونکە ئەم بەرپەرتانە بريارى خۆشەپەختى گەلەپەيان داوہ تەنەپان لە پەپەو تۆدا خۆدایە، سوپاست دەکەين خۆدا لەسەر نەپەپەتى ئەم پەپەپە جوانانە، ئەم خەزەتە ناوازەپە، دووبارە پەپەرتەپەپەيان لى دەکەين بە ھىواى بريارى باشتەر بۆ گشت لایەک، زۆرخۆشەپەپە پەپەگە لە مائەگانى خۆمان، مائەپەكى تر ھەپە گە خەمەمان دەخۆن، پەپەپەپە دەدەن، خۆشەپەپە دەکەن، دەپەپەپەپە فەپەپە بکەن و پەروەردەمان بکەن، ئەو مائەش بريارى بەرپەرتە نازپە!

بەربار پاسۆردى

پېڭگەي سەرگەوتىن و كامەرانى

سولكو ئاسان كىردوو. لە نازەھەتى و گەورەيى مەسەلەكان سەل نەكەيتەومو بەربارت دوانەخەيت، وەك وتراو: «هەموو شتەك گرانە پېش ئەوى ئاسان بێت».

دووچارو سىجارو ھەزار جار جەخت لە خۆت بکەرەومو خەمخۆرى بەو بېگەپەنە ئەو شۆپنەي كە دەتەوێت، بېگەپەنە، ئەگەر بێتەوێت دەيگەپەنەيت، ئېتر واز لە پاساو ھېنانەمەو بەپنە، ھەرچى ناخو خەمەتو نازەھەتى ئاستەنگو رېگرى ھەيە، تېپەر دەپن، وازمەپنە، كۆلمەدە... ھەر نا ئىستا بەربار بەد، بەربارىدە ئېتر خۆت بە گەورەو بەتوانا تەماشە بکەيت، گەورەتر لە ھەموو كېشەكان، بە توانا تر لە ھەموو ئاستەنگەكان.

بەرباردان سولكو ئاسانە، بە مەرجەك ھېزە راستەقینەگەتى لە پشتمەو بێت، چیت دەوێت؟ دەتەوێت بېتە پزىشك، ئەندازيار، مامۇستا، ھونەرمەند، وەرگېر، دارتاش، خاومنى كۆمپانيا، بلياردېر، خۆشەويستى ھەموو خەلەك، سەرگەوتوو لە كاردا، بەرپۆمبەر؟ چى؟ دەتەوێت بېتە كرێكارىكى ئازا، ئەندازيارىكى كارپاست، وەرزشەوانىكى ناودار، سياسىيەكى راستگۆي بەجورنەت، دادخواز، خۆپېشاندىرىكى راستبەيزى بە

كارەك بەرپى ناگەن، دەستگەوتەك ناناھرىن، شتەك ناگۆر، ئەوى گۆرەنكارى دروست دەكات بەرباردانە.

كە بېنومبېوونو شەكست، بەربارت پېدات، شەكستەكانىش دەپنە سوود، دەپنە ئەزموون بۆ ھەنگاوەكانى داھاتوو.. ھەر تەماشە بکەر ناخ ھەلکەشەو خۆزگە بخوازو بگريو ئالەنالت بېت، كە بەربار نەدەيت، تەنھا پاساوەپنەمەو تۆمەتبارکردنى شتو كەسەكان ھاوړيت دەپنو ئاسوودەت دەكەن، چەند لاوازيە بە پاساوەپنەمەو بۆ شەكستو دۆرانەكان ئاسوودە بېن، چەند گەورەيە ناوعدانى ناخو گەيشتن بە نامانج ئاسوودەمان بکات!!

لەو دەرگاپە دەدەيتو پېتوایە كەيلەكەي ونەو فېل بۆي ناكرېتەو، بەلام بېرت نەچېت ھەر وەك وشەي نەپنى (بكرېو سەسم) چىرۆكى عەلى بابا كە بەردىكى زەبەلاحى بەردەم گەنجىنەيەك دەكاتەو، ناوھاش وشەي نەپنى ياخود پاسۆردى «بەربار» تاشەبەردى سەر رېگەي بەرمو گەورەبوونت بۆ ھەميشە بۆ لادەدات.

تەماشەي راپردووت بکە، چەند كارى لە بېروھزرتدا گەورەت بە بەربارىكى واقەيانە

«د. ابراهيم فقي» لە كتيبي (جەوت نەپنى ھېزى خودى) دا دەلالت: «زۆر كەس بە دواي كەيلى جادوويى كىردنەوى دەرگەي ھېزەكانىندا دەگەرېن... دەگەرېن دەگەرېن، كەچى كەيلەكە لە نېو دەستەكانىندا. دەتوانن دەمەودەست بەكارى بېن، ئەگەر وشە نەپنىيەكەيان زانى، كە ئەويش بەرباردانە».

ئەگەر مەروۇ تەواي زانىارىو زانستى دەربارەي رېگاو شىوازو نەپنىيەكانى كامەرانىوونو سەرگەوتنى ھەبېتو پېر بېت لە وزەو توانايو ھەموو پېداويستىو بەرتواناييەكى دەستەبەرکردنەي لە بەردەستدا بېت، ئەگەر بەربار نەداتو دواتر بە پېر بەربارەكەي جۆلەو ھەلسوگەوت نەكات، ھېچ...

كەسەك ژانەسەرى ھەيە، تەواو بېتاقەت بوو، لە تەنیشتيەو دەرمانى ئازارەكەينو بەرداخەك ئاوى لايە، ئەگەر دەست درېژ نەكاتو دەرمانەكە نەكاتە دەمىيەو ناوگەي بەسەردا نەكات (ئومبىدى چاكيوونەوى نەبېت)، دەبېت ئازار بەچېژەيت، ئەگەر دەرمانەكە بناسيتو شىوې بەكارھېنانيشى بزانەيت. ھىوادريژىو خۆزگە خواستەن ھېچ

ژمىر كارىيەكى ئاسان

\$ 60,000,000,000

۲- بەم پارمىيە دىتوانىرئىت (۲۰۰) فرۇكەى بارهەلگىرى بى بىكرىرئىت، لە جورى (بۇنىغ ۷۷۷).

۴- بەم پارمىيە دىتوانىرئىت (۲) مىليۇن شوقەى نىشتەجىببىونى بى دروست بىكرىت بە پرووبەرى (۱۰۰) ۲م.

۵- بەم پارمىيە دىتوانىرئىت (۱۰۰۰) نەخۇشخانەى بى دروست بىكرىت بە ھەموو پىداوېستىيەكانىيەو.

۶- بەم پارمىيە دىتوانىرئىت (۲۰۰) مىليۇن تەن گەنم بىكرىرئىت.

۷- بەم پارمىيە دىتوانىرئىت (۴۰) تاومرى وەك تاومرى شىخ خەلىفەى لە دۇبەى دروست بىكرىت.

۸- بەم پارمىيە دىتوانىرئىت (۲،۴۰۰،۰۰۰) كگم لە زىر (ئالتون) بىكرىرئىت، كە دەكاتە (۲۴) ھەزار تەن.

بەلام لە ھەمووى گىرنگىر ئەودىيە كە: دىتوانىرئىت بەم بىر پارمىيە، واتە (۶۰) مىليار دۇلار، (۷۷،۰۰۰) پىشەو ھەلى كار دابىن بىكرىت لە ئەمىرىكا بۇ ماودى (۱۰) سال!!!

نووسىنى: محسن العبيدى الصفار

پۇژىكىيان لە تەلەفۇن ھەوالىك بىلاوكرامىيەو، كە ولاتىكى عەربى گرېبەستىكى واژو كىردووە لەگەل ولاتە يەكگىرتووەكانى ئەمىرىكا، سەبارەت بە كىرپى كۆمەللىك چەك و تەقەمەنى بە بىرى (۶۰) مىليار دۇلارى ئەمىرىكى، منىش لەبەرئەودى ئەومىندە ھەز لە سىياسەت و موناھەشەكردنى بابەتسى سىياسى ناكەم، بەلام پىز لە بىريارى سىياسى ھەموو ولاتىك دەگىرم لە جىھاندا، كارى منىش نىيە تا بزانم كەلگى كىرپى ئەم چەك و تەقەمەنىيە چەندە لەگەل ئەودى كە نەبىت، بەلام تەنھا وىستەم وەك بەبىرھىنانەوئەيەك بىروھزىر خويئەرى نازىز ئاشنا بىكەم بە ژمارەى (۶۰) مىليار دۇلار، بۇ ئەودى بىزانىرئىت، ئەم ژمارمىيە جى بى دىكرىت:

۱- ئەگەر ئەم بىر پارمىيە، (۶۰) مىليار دۇلار، دابەش بىكەين بەسەر ھەموو موسولمانانى جىھاندا، ھەرىكەيان (۶۰) دۇلارى بەردەكەوئىت.

۲- ئەم ژمارمىيە بەشى كىرپى (۶) مىليۇن ئۆتۆمبىل دەكات.

ورەى ئاشتىخواز؟ زانايەكى گەورەى بوارى زانست، خواپەرسىتىكى دلرۇشن، وابەستە بە كاتو وادەكانەو؟ جىت دەوئىت؟ دەتەوئىت بىيەتە بەرگىرووئەكى لىتاتوو، قوتابىيەكى زىرەك و زىر، مامۇستايەكى خۇشگىت، دىسۆزو دىكار، نانەوايەكى نان جىوان، فىتەرىكى شارمزا، ئەفسەرىكى دىسۆز، پۇژنامەنووسىكى ناودار، باوك، يان دايكىكى نەوونەى، بەرودەرشىارىكى رىزدار، جىتلىنەرىك كە خواردنەكانى دەمودەستىيان پىئو بىخورىت، دوكاندارىك ھەمىشە سەرقال بە كىرپارەكانىيەو، ھەوالگىرىكى خزمەتكارى گەل، رىن سىبىيەكى قەخۇش، ئەكتەرىكى بە تىوانا، خانمىكى دەم بەخەندەى نەرمونىيانى بىوئىقار، گەنجىكى چالاكى ورياو زىنگ، كەسىكى رەگداكوئىرەو كە ھەسو تىوانچ وىستى خەك كارى تىنەكات؟

دەتەوئىت واز لە جىگەرەكشيان، يان مەبىخواردنەو بەئىت؟ ھەمىشە شىك پۇش بىت، لەگەل ھاسەرەكەت تەنھا خۇشەوئىستى بىگۇرئەو؟ ھەموو كارەكانت بە پى پلان بىرۇن، بەخىشە بىت (بە ماددەو كاتو ھەلوئىست)؟! جىت دەوئىت، بىتەوئىت، دروستەو ھىج نەنگىيەكى تىدا نىيەو گەورەمىشە خەمى گەورەت ھەبىت! زۇرباشە، كارىكى تا ئەو پەرى مەزە، بەلام بەر لە ھەموو ئەوانە دەبىت بىيەت بىرپارەرىكى بە ئىرادەى ورمەرزى چاوەتەرس، پىداگر لەسەر خۇسەرخىش بە پىلكانەكانى كامەرانبىوون سەرگەوتىدا، بە تاقەت و نارامگر لەسەر كەوتىو درىنگ گەبىشەتو تافىكىردنەودى شىوازى ھەمەچەش.

لە يادت بىت كە بىرپارەتدا، نازايانە بىرپارەدەو پىوئىستىيەكانى بىرپارەكەت جىبەجى بىكەو پىزى بىريارى خۇت بىگرە، چونكە دواى لىكۆلىنەو ووردىوونەو بىرپارەكەت داو، ئىتر بىگەيەنە ئەنجام، بە ئەنجامگەياندنى ھەر بىرپارىكىش ورمەو مەنەت بۇ بىريارى دواتر پىدەدات.

ئىستا دەستىبىكە، پاسۇردى پىگەى سەرگەوتىو كامەرانى دەزانىت، ئىتر ئەگەر ھەول ئەدەيتو بىريارى دروستو نازايانە نەدەيت خۇت تاوانبارىت. سوئىد بۇ خۇت بخۇ كە دەبىت ئەمە بىكەيتو ئەمەى تر نەكەيت، ئەگەر تەمەلئىت ئواند سزى خۇت بىدە، (سزىمىكى سوودبەخش)، لە دواى سەرگەوتىن لە بىرپارەكانىشتا خەلاتى خۇت بىكەو دەستخۇشى لىبىكەو لە نىوان خۇتو خۇتدا نازناوى خۇش خۇش لە خۇت بىنى. بەردوامىيە تا بىرپاردان دەتگەيەنەتە نامانچو بۇ ژيانىشت دەبىتە نەرىتىكى ترى نەرىنى.

دياريكردنى ئامانچ لە گرنگترين كليلهكانى سەر كەوتتە

كەسەى نىيەتى خۇى لەسەر سەر كەوتن گرىداو، واتە: ئامانچى ديارىكردوۋە ھەۋلى ھىنانەدى دەدات، وشەى «مەھال» بە زوبانىدا نايەت.

(فرانكلىن پۇزفالت) لەوبارمىھە دەلئيت: «دياريكردنى ئامانچەكانت سەرمايەكە بەھىچ نرختىك مەزەندە ناكرىت، لەبەرئەۋەى ديارىكردنى سەرمايە ئايانەت».

لە ئەزمۇنە خۇشەكانم لەگەل بايەتى «دياريكردنى ئامانچ»، جارىكان نامۇزگارى يەككىك لە ھاورىكانم كرد سەبارەت بە پىۋىستى زەرورەتى ديارىكردنى ئامانچ لە ئاياندا، بەلام ئەو بە گىرپانەۋەى ئەزمۇنەى خۇى لەو بارمە سەرسامى كردمە وتى: زۇررىك لە ھاورى ھاورى ھەۋلەكانم ھانىياندەم لەسەر زەرورەتى دانان و ديارىكردنى ئامانچ نووسىنى ئامانچەكە، بەلام مەن ھىچ گىرگىم بەو مەسەلەيە ئەدا... تا ئەۋەى پۇزىك بىرمەكردمە بە خۇممە وتى: بۇچى ئامانچىكى نووسراو بۇ خۇم ديارى ئەكەم؟ ئىدى ئەۋە روۋىدا، لە پەرمەكى بچوۋىدا نووسىم: «ئامانچ ئەۋەى بە يەكەمى گروپەكەم بەم» پاشان ئەو پەرمەم لەسەر

بەرانبەر شووت لىدەدات تا گۇل بكات.. بەلام ئەۋەىرىكان دابەزىيە نىۋى يارىگاۋ ھەموو ئامانچى ئەۋەى موراۋە بە يارىزانى تىپى بەرانبەر بكات، ھەركاتىك لە لاپەن ھاورىكانىيەۋە تۆپەكە دەگاتە قاجى، ھەۋلەدەدات يارى بە تۆپەكە بكاتو موراۋە بە ھەموو ئەۋەى يارىزانە بكات كە دىنە بەردەمى تا تۆپەكەى لى بىتىن!!

نايا كامىان لە گەپشتن بە گۇلى تىپەكەى تر سەر كەوتوۋ دەپىتو دەتوانىت گۇل تۇمار بكات؟ كامىان شۇرەتو ناۋبانگى زياترو جەماۋەرى زۇرتەرە؟

بىگومان يارىزانى يەكەم، ئەۋەى كە تۇمار كىردى گۇلى لەبەرچاۋى خۇى داناوۋە بەھەندى ۋەرگىتوۋە يارىكردنەكەى تەرخان كىردوۋە بۇ ھىنانەدى ئەۋەى ئامانچە كە «گۇل كىردنە».

ھەمىشە بىرىكەۋە لەۋەى «ئەگەر مەبەستو ئامانچىكىت ھەبەۋ، ئەۋەى ھىچ كات ھۇكارو ۋەسىلەى گونجاۋ بۇ ھىنانەدى ئەۋەى مەبەستو ئامانچە لەبن نايەت» ھەروھە بىر لەۋەى ۋەتەيەى ناپلىۋن پۇناپەرت بىكەرمەۋە: كە دەلئيت: ئەۋەى

بەلگەنەۋىستە كە زانستى پەرەپىدانى خود شىتىكى تازمىە بەنىسبەت ئىنگەى ۋالاتانى ناخۇرناۋايىيەۋە، ئەگەرچى خۇرناۋا ھەر زوۋ بەم زانستە ئاشناۋوۋە دەستو پەنجەى لەگەلدا نەرمەكردوۋە.. لە بىنەماۋ بىرنەسىپەكانى ئەم زانستەش ئەۋەى: بۇ ئەۋەى سەر كەوتن بەدەست بىتىت پىۋىستە ئامانچەكەت بە روۋنىۋ بە وردى ديارى بىكەيتو كاتىكى گونجاۋىش بۇ ھىنانەدى ئەۋەى ئامانچە دابىنىت، ھەروھە بۇ ئەۋەى ئامانچىش قابىلى ھىنانەدى بىت، پىۋىستە ۋاقىيەى بىتو لەگەل تۈنستەكانتدا گونجاۋو شىاۋ بىت..

بەرپەۋەبەرە يارىزانى تىپى (يانكىزى بەسىبۇل لە نىۋىۋىرك) لە ۋەتەيەكەدا دەلئيت: «ئەگەر تۇ ئامانچى خۇت نازانىت، ئەۋەى دەگەيتە رىيەكى تر كە نارەزوۋى ناكەپت!!»

دوۋ يارىزانى يارى تۆپى پى بىنە پىش چاۋى خۇت، يەككىكان دابەزىيە نىۋى يارىگاۋ بىر لە ھىچ شىتىك ناكاتەۋە، جگە لە تۇمار كىردى گۇل نەبىت، ھەركاتىك لە يارىزانىكى ھاورىيەۋە شوۋتىكى بۇ لىدەدەرت، يەكسەر بەرەۋ گۇلى تىپى

کچی دایکی

کور دستانم

{پښکشمه بهو گوندی بهر له لاشی دلی سووتا}

من گوندیکی ناو باوهشی سخته
هه له مووتو لیری شاربازېم.

مهکوی پوژانی خهباتو مهتریزی ورو
هیزی شورشگرېم. له دهغتری یادومری
بهرخودانا په کمه دېرم.

ومکو دمهته خوشکه گانم کچی دایکی
کودستانم، سهرتاپا پونه قو جوانیم کوری
شاری خوراکرو نازی هه لمه متو قوربانیم.

هه ناسه من شنی شنی خهرمانی
پونجی نیوهمو گه شهو بژیوی پوهمیه،
ساباتم سهباتی پوچه، کزه شه مالی نزارم
وهک شه پوولی نزی سهر نزارم به خشه،
له ناو له بومی سینما هه موو وینه میه کی
جوانی تیا په خشه. که بۆ بالای بهرزو
نهرزم بۆته نه خشه.

توژئی له توژو خوئی من دهرمانه
گلی دوریهو ساپوژو هه ماغی ژانه
سه بوریه.

من خانهی خانه دانان و خانه خوئی
بینه وایان لانه لانه اواز هگانم.

وهک جیاگانم سهر بهرزم، ومکو تافکه
خیری نهرزم، هه موو سهر تاشیکم تاتو
سوژده گاهی عارفانه.

من دهماری کوردستانیم له ره کی
دار به پرومگانم پتموتره، نهو کاتانه ی
داگیر که له سهر پشتم بیت، نومیدی نازادیم
لا بهر و تره.

من پشستوانی شوپشو پهر چه کرداری
هیرشو گورمهانیکی کوشش بووم.

سهر دهمانیک باو باهوژنیک سهری
گیزوو و پر کردبووم، نهو هگانی فر کردبووم،
دمستو پهنجی له بهسته له کی نهسته ما
سر کردبووم.

فولبی هه موو کانیه لئو خوره ی
هه موو کاریزیکم هه نسکو جوشی گریانو
زووخاوی جهرگی بریانه.

لاشهم هه مووی بۆته چاوو، جواویش
چاوو چاوهش ناوی حه سهر متو ناھی
تیزاومو شینی دایکی کوردستانی دلسووتاوه!

با له ناستی تاکه وه برؤین بۆ ناستی
دهزگاو دامه زراوه و پیک خراومگان.. ههر
دامه زراوه و پیک خراووک - جا گشتی بیت،
یان تایبه تی، یا قازانج نهویست بیت-
ههر ده بیت نامانجی بوونی خوئی به
وردی دیاری بکات، تا بتوانیت له بازاردا
بمینیته وهو کی بهر کیکی کومپانیایکانی تر
بکات!!

با تهماشای هه ندیک له دامه زراوه
گشتیه گانی نیستا بکهین، ده بینین نهو
نامانجی له ده ستاوه که له پیناویدا
دامه زراوه، بویه نیدی ناتوانیت بهو
پوله هه ستیت که پیش دروستبوونی
بوی داپوژراوه، نه مهش له سهر نهو جوړه
دامه زراوانه ی پیویست دهکات - نه گهر
دمیانه ویت له جیهانی بووندا بمینیته وه-
تا ههستن به دووباره داپشتنه وهی
نامانجه گانیان و سروشتی نهو پوله ی
پیویسته بیگیرن..

له مه وه ده گه پنه نهو ناکامه ی، پیویسته
له سهر هه لسوژپنه ران و سهر پهرشتیاری
دامه زراوه گان - به هه موو جوړه گانیانه وه-
که ههستن به دیاری کردنیکی وردی
نامانجی په یوه ستو په یوه نندیدار به
دامه زراوه که، تا کریکارو هه رمان بهر مگان
سروشتی نهو پوله یان بۆ پرونیته وه که
پیویسته له سهریان نه نجامی بدن، له
پینا و هینانه ی نامانجه دیاریکاره که دا..

به لآم له حالی نه نجامه ندانی نه م
کارده - دیاری کردنی نامانج - نهوا له
هیچ دامه زراوه که چاوهر و ان ناکریت که
هیچکام لهو نامانجه ی بیتیته دی که له
پروسه ی پهره پیدانی ولآتدا به شداری
کارایان هه به، بگره پونگه پوله که ی
بیتیته په کخه ی پروسه ی پهره پیدان،
هه وهک چوئن نهو کاره پال به هه موو
تا کو هه رمان بهرانی دامه زراوه که وه
ده نیت - به هوئی نه بوونی نامانجی
گشتی دامه زراوه که یان - که هه ولبدن بۆ
هینانه دی نامانجه تایبه تیه گانی خو یان
له سهر حسابی نامانجه گانی دامه زراوه که
به شیوه ی کی گشتی!!

هه روه ها نه بوونی نامانج ده بیت هه هوئی
زیاد بوونی گه نده لی، له کاتیکدا نامانجی
راسته قینه ی کاری دامه زراوه که به هیچ
شیوه ی که دیار و زانراو نییه، دواچار نه م
کاره به هیچ جوړنیک ملکجه ی پیومره گانی
لیپیچینه وهو لیبر سینه وه نایت..

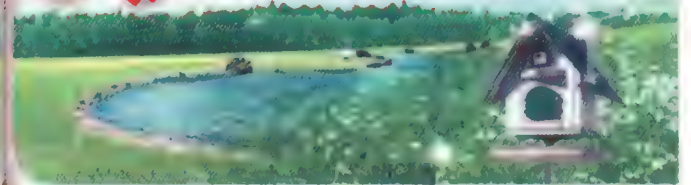
کتیبه خانه کهم دانا.. هه رگات به یو ستایه واز
له سه عی کردن بهینم و پووبکه مه شتیکی
تر، چاوو ده جووه سهر په رکه وه له ناخی
خو مده ده مووت، نه وهی بیه ویت په که م
بیت، نابیت یاری بکات، پیویسته گرنگی
به کوشش کردنه که ی بدات، نیدی جاریکی
تر ده گه رانه وه بۆ سهر سه عی کردن و
کوشش کردنه که م... تا کاتی تافیکر دهنه وه مگان
هاته پیش، دوی راگه یان دنی نه نجامه گان
دهر که وت که په که می گروپه که ی خو مده!!
خوشکیک باس له سهر گوز هشته ی
خوئی له گه ل دیاری کردنی نامانجی تایبه ت
به خوئی دهکاتو ده لیت: پوژنیک بریاری
ته و او تمیده له سهر دانان و دیاری کردنی
نهو نامانجه ی که سویتد به خوا پوژنیک
له پوژان به خه یال مده نه هاتو وهو بیرم
لینه کردو ته وه، به لآم له ناکاو - پاش
بینینی خه ویک کی گه وره - بریاری که
«هورنانی پیروژ له بهر بکه م».. بویه نهو
نامانجه م خسته پیش چاوو و بریاری
دهستی پیکه م، به لآم چوئن؟ هه ستم به
نیرادو غزم میکی به هیز کرد که پیشتر
هه ستم پینه کردبوو، ههر نهو کات
بریاری که هه قورنانی پیروژ به ته فسیره وه
له بهر بکه م، نه خشه میه کی هه هفتانه م دانا
تا له ههر هه فته یه که دا (حزب) یکی ته وای
قورنانه به ته فسیره وه له بهر بکه م واز له
موتالو نووسین بهینم که هه موو ناواتو
نامانجیکم بوو، سوپاس بۆ خدا توانیم
بهو نامانجه بکه م که دیاریم کردبوو،
داواکارم له بهر و مردگار که قورنانه به
کردارو گوفتارو هه لسوکه وت له دل و
دهروونمدا به جه سپینیت.. بویه نیرادو
غزمه متو باوم به خوداو پشته ستن
به خوا گرنگترین کلپه گانی سهر که وتنه ..
هه میسه نهومت له یاد بیت، نه گهر
نامانجیک دیاری کردنی تایبه ت به خوئی
نه بوو، نهوا له نامانجی که سانی تردا
ژبان ده گوزم زینیت، که واته بوجی خوئی
ده که یته نیچیر تا که سانی تر به سهر تدا
زال بن و بۆ خوئی کونترپولی خوئی ناکه ییت
له رنجه ی دیاری کردنی نامانجه گانته؟

زانایانی بواوی پهره پیدانی خودی
(التطوير الذاتی) ده لین: زور که م ده بینین
که سیک نامانجی خوئی دیاری کردنی له
به دیهینانی دا شکستی هینا بیت!! به لآم
به یی هه ستر کردن به نامانج نیمه ونو
سهر گه رانین.

مالىك

پەرلە خوشوئىتى

تەماشاي خودى خۇت بىكە.. ئايە
واتكردوۋە كە وشەى باش بېرواتە ناۋ دلى
ھاۋسەرەكەتەۋە؟

ئايا كە درىنگ دىگەرپىتەۋە بۇ مال،
گويى لە وشەى جوان دەپىت؟

ئايا ئەگەر نەھاتنەۋەى بۇ مال
درىزەى كىشا، تەلەفۇنى بۇ دىكەيت
بۇئەۋەى بزانى بارودۇخى چۇنە؟ واى
لئ بىكەى كە گويى لە وشەى جوانو باش
بىت، يان نامەپەكى بۇ دەنىرىۋ پېى بلى
كە تامەزرۋى بىنىنى؟!

كاتىك كە ئافىرت داۋا لە پياۋەكەى
دەكات كە بۇى بېپىت بە ئاسمانو
داپېۋىشەى، پېۋىستە ئافىرتىش بۇى بېپىت
بە زەۋى، تۇ بۇى بېبە بە زەۋى، بۇئەۋەى
ئەۋىش بۇت بېپىت بە ئاسمان، چۈنكە
باش نىيەۋە رەۋا نىيە كە داۋا لە خەلگى
بىكەيت بۇ شتىك كە تۇ خۇت وانەبىت.

ئاسانە جىبەجىكرىنى ئاستەم نىيە،
تۇ ھەنگاۋەكانت ھەلپىنە، باشان گۇرانو
پىشكەۋتىنۋ باشبۈۋە دەپىنىت، ھەرۋەھا
گويىبىستى وشەى خوشوئىستى دەپىت.

دەلئىن: گۇرپىنى ھاۋسەر زۇر ئەستەمە!
دەلئىن: (ئەم ئەزمۈۋە مەحكۈمى
شكىستە، ھەر لە ئىستائەۋە پىش دەستكردن
بە جىبەجىكرىنى)، (ھاۋسەرەكەم
پياۋىكى زۇر كەللە رەقە ھىچ كەس
ئاتاۋىت ھەللىۋەكەۋتى لەگەلدا بىكات،
دەرچۈۋىنى وشەى خوشوئىستى لە دەمى،
ۋەك دەرچۈۋىنى نەۋت واپە لە دلى
زەۋىيەۋە).....

ئايا دەتۈانەم ئەۋەى كە رەقە لىيەتى لە
ھاۋسەرەكەمدا بېگۇرەم؟

ئەم پىرسىيارە كە بە سەرسۈرپمانەۋە

دروستى بىكەيت، بە دەستى خۇت، ھەر
خۇشت دەبى بە نوۋسەرۋە دەرھىنەرۋە
پالەۋان.

تۇ دروستكەرى بەختەۋەرىت.. ئايا لەۋ
باۋەردەپەيت كەسى تر بىتۈنەيت ئەۋ دىمەنە
دروست بىكات باشتر لە تۇ؟ بېگۇمان نە..
نەخىر.. دىسان نەخىر.. دىسان نەخىر.

دلىنام تۇ ئىستا يەكەم شت بە
خەپاتىدا بىت، ئەۋەپە كە "چۇن؟ ئايا
دەتۈانەم؟"

بەلئ دەتۈانەيت.. مەسەلەكە زۇر لەۋە
ئاسانترە..

بەختەۋەرى مەسەلەپەكى تەۋاۋە..
ھەرۋەك كويىرەۋەرى مەسەلەپەكى
تەۋاۋە.

زانايانى دەرۋونناسى دەلئىن: ئەگەر بۇ
ماۋەى چىركەپەك لە بەرامبەر ئافىرتىكدا
راۋەستاي بە زەردەخەنەۋە، ئەۋە بە
دلىنەپەۋە ھەست بە بەختەۋەرى
دەكەيت.. ھەرۋەھا راپۋەستىۋ چىروۋاۋو
بىرۋ بىدەى بە يەكدا بۇ ماۋەى چەند
چىركەپەك، ئەۋە ھەست دەكەيت كە
دلىنەنگى دەستى گىرتۋەۋە بەسەر دلىتاۋ
بىزارى سۈر گۇلت بۈۋە.

دەمەۋىت ئەۋەت پى بلىم تۇ دەتۈانى
ۋا لە ھاۋسەرەكەت بىكەيت بەختەۋەرى
دەم بە خەندە بىت، بەلام بە مەرجىك
ئەگەر لە تۇدا بىزەۋە روۋخۇشى بىپىنىت..

تۇ دەتۈانىت بە دەستى خۇت
بەختەۋەرى دروست بىكەيت..

ئەگەر وشەى جوانت لە ھاۋسەرەكەت
دەۋىت، ئەۋە وشەى جوانى پېبلى..

ئەگەر خەلاتت لە ھاۋسەرەكەت
دەۋىت، ئەۋە گولى پىشكەش بىكە..

ئايا ئارمىزۋى ئەۋە دەكەيت كە
ھاۋسەرەكەت بىپىنى كە دىگەرپىتەۋە بۇ مال
شادمانو لىۋ بە خەندە بىت؟ كاتىك قىسەت
لەگەلدا بىكات وشەى پى لە خوشوئىستىۋ
ئاسك بەكاربەپىنىت؟ دىلخۇشىۋ كراۋەپىۋ
گەشەپىنى لە روۋخسارىدا بىپىنىت؟
بە دوۋ دەستى خوشوئىستىۋ سۇز لە
ئامىزىت بىگىرت؟ پاشان بۇت باس بىكات
كە چۇن زىاد لە پىنج ماركىت گەراۋە
تاكو ئەم دىبارىيە باشو جوانو بەنرخەت
بۇ بىگىرت، ئارمىزۋ دەكەيت كە بە زامانى
بولبول بانگ بىكات، خوشوئىستەكەم..
ھەناسەكەم.. ئەى جوانتر لە ھەموو شت
لە زىانمدا؟

تۇش ئەۋەى ئەۋ ئارمىزۋ دەكات لە
خۋاردن بۇت ئامادەكردوۋە، كاتىك كە
دادەنىشەن لەسەر مىزى نانخۋاردن، وتەى
شىرىن لەگەلدا بەكاربەپىنىۋ گالئەۋەگەپت
لەگەلدا بىكات، بە روۋتدا پېبىكەنى، بە
دەستۋ بەنچە مېھرىمانەكەى باروۋىيەك
بە دەمتەۋە بىكاتو تۇش بە ھەمان
شېۋە؟

توتۇر لە نىۋانتاندا دەست پېبىكاتو
خۇزگە بخۋازنۋ لە خودا بېپارپىتەۋە
شەۋگار دوۋەپىندە درىژ بىكاتەۋە، خۇر
ھەلئەپەت بۇئەۋەى ئەم دوۋ دلى لە يەك
جىانەپەنەۋە، دلىنك لىۋان لىۋ لە ھەستى
بەرزۋ ئەۋىنۋ بەيۋەست بۈۋ بۇ يەكتىر.
ئەم خەپالانەى كە باسكرا، خەۋنى
ھەر تاكىكى مېپىنەپە لە كۆمەلگەماندا،
شتەلەكەن كە پۇۋانە خەۋنى پىۋە دەپىنىن
لە ھەموۋاستو چاۋتروكانىكدا.

ئەى كانگى مېھروخۇشەۋىستى، ئەم
دىمەنە سەرسۈرپەپىنەرە تۇ دەتۈانىت

زاھىر شىخ رەزا

دايىكى

راستەقىنە!

قازى بىدىمكى ھۆلەكە دەشكىنىۋ دەلئىت: مەن ئىستا بىرئارى خۇم ئەدەم، مىندالەكە لەو ئافرەتە بىسېنۋ بىدىمە دەست ئەم ئافرەتە تىر، چۈنكە ئەمە دايىكى راستەقىنە مىندالەكە يە، ئامادىبۇوان ھەمۇيان سەريان سۈردەمىنى لەم فەرمانەنى قازى!!

كاتىك پىرسار لە قازى دەكەن بۇچى؟ ئەمۇش لە ۋەلامدا دەلئىت: ئەم ئافرەتە چۈنكە مىندالەكە بەشكە لە جەرگىۋ جگەرگۈشە خۇبەتە دلى نەھات زۆر بە بەھىز مىندالەكە رابىكىش ھەر كە گۈبى لە گىرئانى بوو دەستى بەردا، ئەمۇك ئازار بە قۇلى مىندالەكە بگات، بەلام ئەمۇ تىران سەلامەتى مىندالەكە بە لاۋە گرنگ ئەمۇ، ئەمۇ بە لاپەۋە گرنگ بوو بىرەنەمۇ ھەزىيەكە بوو لە بەردەم قازىدا، ئىدى ئامادىبۇوان سەريان سۈرما بوو لە زىرەكى جەنابى قازى!

لەم سەردەمى ئىستاشماندا زۆر جار ئەمۇ كەسانەنى لە مافى خۇيان دەبۇورن كەسە دىسۇزۇ خاۋەن مافەكانن، ئەك خاۋەنى ماف ئەم، دەبىت كەسى يازرگان خۇدى كارگەمۇ كۇمبائىكە بە لاۋە گرنگ بىت، ئەك قازانچىكى كاتى كەم، دايكانو باۋكان دەبىت داھاتوۋ كەسەماتى رۇلەكانيان بە لاۋە گرنگ بىت، ئەك بە تەنبا ئىستى مىندالەكانيان لە بەر جاۋ بىت، دىسۇزۇكانى ۋلات دەمىن ۋلاتيان بە لاۋە گرنگ بىت ئەك بىرەنەمۇ خۇلئىكى ھەلئازدن!

دوۋ ئافرەت لە سەر مىندالەك لىيان دەبىتە دەمە قالەم ھەر يەكەمىان دەلئىت: مەن دايىكى راستەقىنە ئەم مىندالەم، ئەمۇ دەمە ۋەك ئىستا زانست پەردى ئەسەندىبوو، تا بە پىشكىنى پىزىشكى كىشەكە يەك لايى بىكەنەۋە، بەم شۇمەيە بەردەمۇ دەمىن تا گرەتەكە گەۋرە دەبىتو دەبىنە بەردەم قازى، لە بەردەم قازىش ھەردوۋك بانگەشە ئەۋە دەكەن كە خۇى دايىكى راستەقىنە مىندالەكە يە، مىندالەكەش ساۋاپەۋە ئاگى لەم ھەراۋ ئاگۇكىيە نىيە، بەلام ۋا دىيارە قازى زۆر زىرەك ۋ بىر ۋەرد، بە بەردەستەكانى دەلئىت: مەزىكەم بۇ بىيەن لە ئىۋان ئەمۇ دوۋ ئافرەتەدا دايىنىۋ مىندالەكە بىخەنە سەر.

دۋاى ئەۋە داۋا لە ھەردوۋ ئافرەتەكە دەكات كە ھەر يەكەمىان دەستىكى مىندالەكە بگىرئو رابىكىشەت، كى تۋانى مىندالەكە ۋەرگى ئەۋە مىندالەكە بۇ خۇى، دەست دەكەن بە رابىكشە مىندالەكە، ساتىك ھەردوۋ لا رابىكشە مىندالەكە لەۋ نىۋانەدا دەست دەكات بە گىران، لەگەل بىستى گىرانەكە ھەر زوۋ ئافرەتەكانيان دەست بەر دەداۋ مىندالەكە دەجىتە لاي ئافرەتەكە تىر، ئەمۇش تۈند لە باۋەشى دەگرئو بە سىگىيەۋە دەنۇسىنىۋ لە خۇشيانا دەست دەكات بە گىرانو دەلئىت، ھاتىيەۋە بۇ لام كۆرپە ئازىزەكەم، ئافرەتەكە تىرىش كە لەم جەرۋە جەلەدا دۇراۋە سەرى داخستوۋو ھىچ ئالئىت!

دەمىكات...

لە ۋەلامدا: بەلئى.. دەتۋانئىت ئەۋ شەتەى كە رەت لىيەتە لە ھاسەرەمكەتە بىگۇرەت.

زۇن رەشپىنانە دەلئىن: ئاخىر خۇ ئىمە خۇيەنەۋار نىن، ياخۇد خۇ بىروانامەيەكى بەرزمان نىيە، پان كەسايەتتەكى بەھىزمان نىيە، شىۋازىكى ۋام نىيە لە ھەلئەسۈكەۋەت، پان قەسە شىرىن لەگەل ھاسەرەمكەمدا، پان جۋاننىيەكى زۆرم نىيە.. پان... پان... ئەمانەۋ دەيانى تىر لەۋ شتانەى كە بە بەرپەستى دەزانى.

دەلئىم: ھەمۇۋ ئافرەتەك دەتۋانئىت پىۋادەكە بگۇرەت، جا چ خۇيەنەۋار بىن، پان نەخۇيەنەۋار، خاۋەن كەسايەتتەكى بەھىز بىن، پان لاۋاز، خاۋەنى جۋانى بىن، پان بە پىچەۋانەۋە، لە سەرخۇ بىن، پان تۈرە.

بە مەرجىك:

دەبىت پىداگىرى بىكەتو سۈرۋىۋ بەردەۋام بىت لەسەر ھەۋلەن بۇ گۇرپنى، خاۋەن ئىرادەيەكى بەھىز بىت بۇ رۋوبەۋوبوۋنەۋە بەرپەستەكان.

سەرمەتا جەخت بىكەرەۋە لە سەر ئەۋە كە يەكەم جار چاكسازى لە خۇتدا بىكە، ۋەك خۇاى گەۋرە دەفەرەمۇيەت: ﴿بَٰرِكْ اَللهُ لَا يَغَيِّرُ مَا بَعَثَ مِنْهُنَّ اَمْثَلَهُمْ﴾ (الرعد: ۱۱).

ۋاتە: (بەپراستى خۇا بارو ھالى ھىچ گەلەك ناگۇرەت، ھەتتا ئەۋان خۇيان بارو ھالى خۇيان نەگۇرەن).

ھەۋل لەگەل خۇتدا بىدە كە نەرمۇنىان ۋ رەۋش جۋان ۋ ئارامگر بىت، لە رۋوبەۋوبوۋنەۋە، ھەروەھا خۇت رابىتە لەسەر رۋوخۇشى ۋ ۋشەى باشو لىيۋرەمىۋ سىگىراۋانى.

ھەرگىز پىگا مەدە رەشپىنى بىتە دلتەۋە، ھەر جەندە ماۋەكە دىرئە بىكىشەتو ئەنجامت دەستەكەۋەت.

ئىستا بۇ چوۋنت جىيە؟ ئاپا لەۋ بىروايەدايىت كە ئەم مەرجانە قورسەنۋ لە دەرمەۋى تۋانائى مەۋفەدان؟ بۇ ئەۋنە جۋانى.

نەخىر.. خۇا ئاسانى گىردوۋە بۇ ھەمۇۋ مەۋفەك، ھەركەسەش بەشە ئەندازەى خۇى دەمات.. ھەركەسەى بە ئەندازەى ھىمەمەتى خۇى..

كەۋا بوۋ مەشكەت ئامادەكە بۇ سەركەۋەن.. جا بۇچوۋنت ھەر چۇن بىت سەبارت بە خۇت.. تۇ لەۋە باشترى كە ۋىنئى دەكەت.

مەملىكەت خەم ئاسرودەيىت زەھوت بىگات

ئالەم خالە

چەند رۇزىكى بىر لە ناخۇشرو نىگەرانى
بردەسەر.. وايلېھات ھەستى دەگرد كە ھەموو
شتىك لەم ژيانەدا بىن ماناۋ پىروپوچە..
بەمەش گوروتىنى بۇ ھىچ كاركى ئەما.. تواناى
خويندەنەۋەشى تەواۋ لە دەستدا.. ھەرچى
ھەۋلىكىشى دەدا بۇ نووسىن بىن ئاكام بوو.

دواى ئەۋەدى ھالەتسى خۇۋىكىردىن
خۇ لە دەستدانى زىادىكىرد.. رۇز بە رۇز
پەشۇكاۋىرو دارماۋىر دەبوو، بۇيە بىرپارىدا
سەردانى پىزىشكى گىشتى بىگات، جا كاتىك
پىزىشك پىشكىنى گىشتى بۇ ئەنجامداۋ
بىنى ھىچ ئەخۇشپىيەكى نىيە، لىي پىرسى،
ئايا ئامادى تەنيا يەك رۇز بە گۈپردى
پىنمايەكانى مەن بىجولتەۋە؟ ئەۋەش
بە (بەلى) ۋەلامىدايەۋە.. ئىنجا پىزىشك
داۋايلىكىرد كە رۇزى دواتر بىجىتە ئەۋ
شۈپىنە كە خۇشتىن كاتەكانى مەندالى
تىدا بەسەربىردوۋە، ھەروەكو داۋايلىكىرد
كە لەم رۇزدا قىسە لەگەل كەس نەكاتو
ھىچ شىتلىكىش نەۋۋوسىت، گۈل لە رادىۋىش
نەگىرت، پاشان پىزىشكەكە چۈر رىستەى بۇ
نوۋوسى ھەر يەكەى لە ناۋ زەرفىكى تاپىتەدا
داناۋ داخىست، ئىنجا پىي گۈت: نامەى يەكەم
لە كاتىمىر نۇي بەيانى بىكەرەۋە، دوۋەم لە
كاتىمىر دۈۋەزە، سىيەم كاتىمىر سىنى دۈۋە
نىۋەرۋو چۈرەمىش كاتىمىر شەشى ئىۋارە..
بەۋ مەرجەى بە وردى پىنمايەكانى نىۋ
ئەم زەرفانە پەپىرە بىگات.

لىي پىرسى: ئايا ئەمەت بە راستە..
پىزىشك ۋەلامىدايەۋە: بىگومان، پاشان نەپىنى
ئەمەت بۇ دەردەكەۋىت.

بەم شىۋىمىيە پىاۋەكە لە سىپىدەى رۇزى
دواتر چۈۋە كەنارى رۈۋبارىك.. چۈنكە
خۇشتىن كاتەكانى تەمەنى مەندالى لەم
شۈپىنەدا بەسەربىردوۋ.. لە كاتى دىارپىكروادا

نامەى يەكەمى كىردەۋە بىنى تىپىدا نوسراۋە:
(بە ۋىرايەۋە گۈپىگەرە)، تەنھا ئەۋەندەۋ
بەس، سەردەت گومانى لە كارەكەدا ھەبوو
كە چۈن دەۋانەت بۇ ماۋەى سىن كاتىمىر
تا كاتى كىردەۋەى نامەى دوۋەم تەنيا
گۈپىگىرت، بەلام ھەر دەپىت پابەندىت بە
شۈپىنەۋەتى پىنمايەكانى پىزىشك.. بۇيە
گۈپى رادىرا..

لە سەردەتدا گۈپىسىتى دەنگە
راھاتوۋەكانى ۋەك شەپۇلەكانى دەرىۋا
بالىدەكان دەبوو، دۈۋە ماۋەيەك وايلېھات
تۈۋانى ئەۋ دەنگەش بىسىتەت كە سەردەت
رۈۋون ئاشكارا نەبوون.

جا لە كاتى گۈل شىلكرىندا دەستىكىرد
بە بىركرىدەۋە لەۋ ۋانەنى كە لە مەندالىدا
لە رۈۋبارەكەۋە ۋىرەۋە، ۋەك (ئارامگىرت،
پىزىگىرت، پىشەستى شەكان بە يەكتىر)،
دواتر وايلېھات نەك تەنھا گۈپىسىتى
دەنگەكان دەبوو، بەلگۈ گۈپىسىتى بىدەنگىش
دەبوو، بەمەش چۈرىك لە ئارامى لە ناخىدا
چەكەرەيكىرد.

لە كاتىمىر دۈۋەزەى نىۋەرۋ زەرفى
دۈۋەمى كىردەۋە ئەم رىستەيەى خۈپىدەۋە
(ھەۋلە بىركرىدەۋەم بىگەرپىنەۋە بۇ
دۈۋە).. بۇيە دەستىكىرد بە بىركرىدەۋە
لە كۈنتىرىن يادەۋەرىيەكانى مەندالى خۈى،
ھەروا لەۋ يادەۋەرىيە خۇشانەش كە پىپىدا
تەپەپىرە، بىرى لەۋ ساتانە دەكرىدەۋە كە
ھىچ نىگەرانىيەكى نەۋۋە، ساتەۋەختە پىر
لە شادىيەكانى ۋەبىر خۈى دەھىنايەۋە،
بەمەش وردە ۋەردە گەرۋەگۈپى ۋەتەنە بە
خۇپون لە دەروۋنىدا كەشەپىكىرد.

لە كاتىمىر سىدا نامەى سىيەمى كىردەۋە
كە تىپىدا نوسراۋە، (پالئەركەكانى ناخەت
بىدۈرەۋە)، لە خۈى پىرسى: ئەرى بە راست

پالئەركەكانىم چىن؟ لە سەردەتدا گومانى
ۋابوۋ كە مەبەست لەم رىستەيە ئەۋەيە كە
بىر لەۋ شتەنە بىگاتەۋە كە خۈى دەپەۋىت،
ۋەك (سەركەۋەت، داھىنان، پشۋدان)، بەلام
بىنى ئەمانە تەنيا بەس نىن، بۇيە زىاترو
زىاتر رۇچۈۋ لە بىركرىدەۋە پالئەركەكانىداۋ
بەراۋرىشى دەگردن بە بەھابالاكانەۋە..
بىنى كە پالئەركەكانى ۋەكو سەركەۋەتى
خودۇ زالبوۋن بەسەر كەسانى تىرداۋ
ھاۋشۈۋەى ئەم پالئەرانەش ھىچ بەھايەكى
نىيە.. چۈنكە ھىچ پەپەندىيەكىان بە بەھا
بەرزەكانى مەۋفائەتتەۋە نىيە، دۈۋار
كەپشە ۋەلامىكى درۈست، خۈى دەگىرپىتەۋە
(لە ساتەۋەختىكى پامان بىركرىدەۋەدا
ئەۋەم بۇ دەركەۋەت كە ئەگەر پالئەركەكانى
كەسىك ھەلەۋون.. ئەۋا ھىچ شىتلىكى
راستو درۈستى لىۋە بەرھەم ناپەت، ھىچ
جىۋازىيەكىشى نىيە جا ئەۋ كەسە سەركىردە
بىت، يان خاۋەن كۇمپانىا، يان سەرتاشو
بەس... (ئەگەر گىرگىدەكانەت لەسەر
خەزمەتكرىنى تەنيا خودى خۇت، نەك
پارمەتىدانى كەسانى تر بىناتىراۋو، ئەۋا تۇ
بەشۈۋەيەكى جوان بەكارەكانت ھەلئاستىت..
بەلام ئەگەر تۇ لە پىنناۋ بەھايەكى بالادا
دەپتە مەيدان، ئەۋا بە شۈۋەيەكى جوانىش
لەم مەيداندا پارى دەكەپت).

كاتىكىش كە كاتىمىر شەش داھات، نامەى
چۈرەۋەمى كىردەۋە بىنى نوسراۋە (ئەۋەى
دەتەنگى كىردوۋىت، لەسەر لەم بىنوسە)،
بۇيە لەسەر زەۋى دانىشتو بە پارچەدارىك
نوۋوسى (خەمەكانم.. خەمەكانم).. پاشان
رۈۋى ۋەركىرا تا بىگەرپىتەۋە بۇ مەلەۋە..
كاتىك چەند ھەنگاۋىكى نا ئاۋرپىدايەۋە
بىنى.. شەپۇلىكى ئاۋەكە ھاتو ئەۋەى كە
نوۋوسىۋى سىپىيەۋە.

تەنھا بە پىادە كىردى چوار ئامۇڭىگارى، مالئاۋايى لە ورگىت بىكە!

ئەنجامنامەنى خوارمە،
تاقىكرىنەدەكە لەسەر دوو كۆمەل
ئەنجامدرا، كۆمەلنى يەكەم لە شەۋۋرۇڭىدا
تەنھا پىنج كاتىمىر دەخەوتىن، لەو نىۋەندەدا
كۆمەلنى دووم رۇۋانە لانى كەم ھەشت كاتىمىر
دەخەوتىن، لەگەل رەچاۋىكىرىنى ئەندازە
ورگىيان پىش ئەزمۇنەكە، بەشىۋەكە
ھەمۇيان لە يەك ئاستدا بوون.
سەرنىجام بۇيان دەرگەوت كە ئەو
كەسەنە رۇۋانە لە پىنج كاتىمىر كەمتر
دەخەون، رۇۋانە لە كارەگانىدا بە خىرايى
ھەستىيان بە ماندوۋىيۈن دەرگە، ھەرۋەدا
ۋەزى پىۋىستىيان بۇ ئەنجامنامىنى كارەگانى
رۇۋانەيان پىنەبۇ، ئەمەش دىۋوۋە ھۇ
ئەۋى كىردارى ھەسكىرىن تۈنەۋە ھەۋى
لە ۋرگەدا خاۋ پىتەۋە، بەلام كۆمەلنى دووم
كە رۇۋانە ھەۋى بۇ ھەشت كاتىمىر بە
شىۋەكە پىك دەخەوتىن، لە ئاۋىرىن
تۈنەۋە ھەۋى ھەۋى ۋرگىيان بەشىۋەكە
باش بەپىۋە دەخەۋ، بە پىنچەۋەنى كۆمەلنى
يەكەمەۋە ھەستىيان بە ئارامى دەرگە ۋەزى
پىۋىستىيان بۇ تەۋاۋى رۇۋەكە پى بوو.

چوارمە: پىادەكىرىنى رەھىنەنە ۋەزىشەپەكان
بۇ تۈنەنەۋە ھەۋى ھەۋى ۋرگە: پىادەكىرىنى
رەھىنەنە ۋەزىشەپەكان لەگەل جىيەجىكىرىنى ئەو
خاۋانە ياسمان كىرد، ھاۋكات پىادەكىرىنى
ياسايەكى خۇراكى دەۋلەمەند بە سەۋزە
مىۋە... بەرھەمەكانى شىر كە ھەۋىيان كەمە،
گۈشتى پى ھەۋى، يەكەكە لە پىكا باشەكان بۇ
پىزگار بۈۋىن لە ھەۋى ۋرگە، ھەۋەكە (كىرىستىن
رۇۋىنىلوم) پىۋىسۇرى بۈۋى خوارەمەنى لە
زانكۇۋى ۋىلايەتى جۇرجىيا دەلىت: ئاسانترىن
پىگەۋە زۆرتىن كارىگەرى ھەپە بۇ پىزگار
بۈۋىن لە ھەۋى ۋرگە، جىيەجىكىرىنى
ياسايەكى خۇراكى تەندىرۋىست كە تىشەكە ۋەزى
كەم پىت، لەگەل پىادەكىرىنى ۋەزىشەپەكان رۇۋانە
لانى كەم ۶۰ خەۋەك بىخەنىت، بۇ زانىيارىت
ۋەزىشەپەكان بەشىۋەكە جىۋىپ، يارمەتەت
دەدات لەسەر سۈتەندىن لە ئاۋىرىن ھەۋى
بە شىۋەكە خىراترا!

چۈنكە پىشتى جەماۋە يارمەتەتدەرە لە دەرگەۋىنى
ۋرگە بۇ پىشەۋە، بەشىۋەكە گىشتى ھەۋى
لە دىۋارى ۋرگە كەلەكە دەپىت.
- باشتر ۋاپە پاستەۋۇ ھىچ جۇرە
خوارەنك نەخۇت، لە پىش رۇۋىشتىدا.
دووم: دوورەكەۋەنەۋە لە خوارەننى پى شەكەر:
بىگۇمان ئەۋ خوارەننامەنى دەۋلەمەند بە
مادە شەكەر، كارىگەرىيەكى باش ۋەزىنى
ھەپە بۇ جالاكەرنى بىرۋەزى بەخىشىنى
ۋەز، بەلام زىادەۋىسى لەۋ خوارەننامەدا
ئەنجامەكە پىنچەۋە دەكاتەۋە، ئەۋ كاتە
دەپىتە ھۇ دىۋىستىۋىنى ھەۋى نەخۋازراۋ
لە دەۋىرۋەرى ۋرگەدا.
خوارەن پى شەكەرەكان تەنھا لە شىرىنىدا
كۈرت ھەننەننىن، بەلەك خوارەننامە
خىراكان لە پىۋەكە زۆرى شەكەر پىكەتۈن،
ھەرۋەدا خوارەننامە گازدارەكان، ھەنەك مىۋەش
پىۋەكە زۆرى شەكەر تىۋىدە، بۇ نەۋەنە،
مانجۇ، تىر، ھەنچىر، خورما، ھەسكىرىنىيان
دۋارە ۋەزى دەپىتە ھۇ دىۋىستىۋىنى ۋرگە.
لەۋىرەۋە شارەۋىيانى بۈۋى لەشجۈنى
ئامۇڭىگارىمان دەرگە، بە گۈزىنى خوارەن پى
شەكەرەكان بە سەۋزە تازە، كە بە سۈۋىتى خۇيان
جەۋى شەكەرەكان تىۋىدە، لەگەل نەۋەشدا ۋەزى
پىۋىستى بە دىۋىزى ئەۋ رۇۋە پى دەخەۋىتىن.
سۈپە: خەۋىن چارەۋىكى نەۋەسۈۋەۋىيە
بۇ پىزگار بۈۋىن لە ۋرگە:

زۆرمان سەپارەت بە گىرنگى خەۋىستىۋە، بۇ
تەندىرۋىستى تاك، بەلام ئاۋا دەۋانەت كاتى پىۋىستى
گۈنچاۋى خەۋە جەندە، ۋاتە دەۋانەت لە شەۋ
رۇۋىڭىدا لانى كەم دەپىت جەند كاتىمىر بەخەۋىت؟
ئەۋ ماۋەپەش جەند يارمەتەت دەدات بۇ
پىزگار بۈۋىن لە ۋرگە؟
لېكۋەنەۋەكان جەخت لەسەر ئەۋە
دەكەنەۋە كە پىۋەندىيەكى باش ھەپە لە
نىۋان خەۋىن دىۋىستىۋىنى ھەۋى ۋرگەدا.
بۇ ئەۋ مەپەستەش تاقىكرىنەۋەمىيان
لەسەر جەندىن كەس ئەنجامداۋە بۇ
سەلمەندى راسىتى پەپەۋەندى نىۋان خەۋىنى
باش ھەۋى ۋرگە، لە كۇتاپىدا گەپىشتە ئەۋ

خۇپىزگار كىردىن لە ھەۋى كەلەكەۋى
ۋرگە، لە ھەۋىستىن ۋەزىۋەت ئەۋ نەۋەكەنە
كە پىۋەپەۋىت دەپىتەۋە، ھەپەۋە مەۋى
پىۋىستى بە ياسايەكى خۇراكى ۋەزىشەپەكان
تاپەت ھەپە بۇ دەرۋازىۋىن لە ۋرگە ئەۋ
جەۋىيە ئەۋ ئاۋەجەمەدا كۇپەۋەتەۋە.
ھۇگارى گەۋىۋىۋىنى ۋرگە دەرگەۋەنەۋە بۇ
نەۋە خاۋانە:

(جۈۋەلە كەم. خوارەننامە گازىيەكان،
خەۋىنى راسىتەۋەۋى دۋى ئاۋەنەۋە، خوارەننى
ۋەزە خۇراكى خىرا بە تاپەت ئەۋ خوارەننامە
كە زۆر ھەۋى، لەگەل زۆر خوارەننى بىرۋەزى، پى
شەكەر، ھەۋە ئەۋەكە ھۇگارىكى سەۋەكىين بۇ
دىۋىستىۋىنى ۋرگە).

دەۋانەن تەنھا بە پىادەكىرىنى ئەۋ چوار
ئامۇڭىگارىيە ئەۋ دىۋەدە خۇمان پىزگارەكىين،
۱- رۇۋىشتىن بە پى (پىادەۋىيە)، ھۇگارى

سەۋەكىيە بۇ پىزگار بۈۋىن لە ۋرگە:
لېكۋەنەۋە زانىستىيەكان سەلمەندىۋەنە
كە ۋەزىشەپەكان بە پى رۇۋىشتىن بە شىۋەكە
سۈۋىتى چاكتىرەن پىگەۋە كە لە ھەۋى
كەلەكەۋى ۋرگە پىزگارەكان، بەپىنەۋە
پىۋىستى بە خەۋىكىرىنى مالىكى زۆر ھەپەت
بۇ كىرىنى ھەپە كىش دابەزەندىن، كە بە زۆرى
زىۋانى زىۋەتەۋە كارىگەرىيەكى ئەۋ تۈشى لە
بىجۈۋەۋەۋەۋى ۋرگە نىيە.

لە لايەكى دىكەۋە ۋەزىشەپەكان ئاسانەۋە
لەگەل ھەۋە تەمەنىكە دەرگەۋەنە.
كاتىك بە شىۋەكە پىكەۋە رۇۋانە
ھەلەستىت بەم ۋەزىشە، بە ھەنەگاۋى
ھەۋەۋە راسىت رۇۋىشتىن، ئەۋ ھەۋىيەكى
ۋرگەۋە دەست دەكات بە تۈنەۋەۋە گۇۋان
بۇ ماسۈلكە بە ھەپەزە بە تۈنە.

بۇ ھەۋە ۋەزىشەپەكان پىادە بىكەت،
پىۋىستە پەپەۋەستىت بە جەند پىسايەكەۋە
گەۋەتەۋە بۇ ھەۋە بە خىرايى ئەنجامە ھەپەت.
- بەردەۋام بە لە پىادەۋىيە بەشىۋەكە
پىكەۋە داناۋى كاتى دىۋەپەكان بۇ
ئەنجامدانى ئەۋ ۋەزىشە.
- لە كاتى رۇۋىشتىن پىشت راسىت بىكەۋە،

جوانى ئافرىدۇ گومانو ئىرەيى ھاوسەران!

ئەگەر ئەم جوانىيە بەھرىمەكە
بۇجى بە خرابى بەكاردەھىنرەت؟
جوانى ئافرىت تەنھا بۇ دەرۋەيە،
ئەك بۇ ھاوسەران!

سەرەتا پىرۋىزىيە خۇم ئاراستەي
ستافى گۇفارىمەن دەكەم، بە بۇنەي
جوونە نىو سالىكى نوپۇم دەستخۇشى
لە ھەمۇو كارمەندىن نووسەرانو
خوئەنەرانى بېرىار دەكەم، ھىوادارم
سەرگەوتۇو بن.

جوانى ئافرىت بەخشىيىكى خوداي
گەۋرەيە، ئافرىتى بە جوانترىن دىمەن
دروستىكردوۋە، گە دەۋايە ھەمىشە
سوپاسگوزارى خودا بىتو پاشان زۇر
بە ژىرىيى وريايەۋە ئەو بەھرىيە
بېارىزىت لەو شتانەي گە جوانىيەكەي
لە كەدار دەكەن. لە ھەمان كاتدا جوانى
پەشتو ھەستو سۆز گرنگىترە لە
جوانى روۋكەش بۇ ژيانى ھاوسەرىتى،
بە راستى جوانى روۋخسار شىتىكى
كاتىيە، ئەگەر جوانى دەرۋوون دىلپاكى
ئاسوودەيى لەگەندە نەبىت، زۇر بە
ئاسانى بەردو نەمان دەچىت.

بۇيە زۇرجار جوانى ئافرىت بوۋەتە
كىشەيەكى سەرەكى نىۋان ھاوسەران،
چونكە ئەو جوانىيە زۇرجار ھاوسەران

بە شىۋازىكى ھەلە بېرى لىدەكەنەۋە.
زۇرۈك لەو روۋداۋانەي گە گۈبىستى
دەبىن سەرنجى پاكىشام گە لەم ژمارەدا
باس لە ئىرىيى دىلپىسى ھاوسەران
بەكەم.

بە كورتى ئەو كەسانەي ئىرىيى
(غىرە)يان ھەيە سەبارت بە جوانى
خىزانەكانىيان، دەرگىن بەسە يەشەۋە:

* ئىرىيى دىلپىسى لە پادىبەدەر:
ئەو ھاوسەرىيە ھەمىشە ھونەر دەرۋىنى
لە گومانو بىن مەنەيى لە دەرۋىنى
ھەلۋىستەكانىدا، ئەمەش بە زىندانى
گىردن بەردەۋام چاۋدېرىكىردى
خىزانەكەي لە ھەمۇو كىدارو گۇقتارىكتا.
تەننەت رازى نەبوون بە دەرۋوونى لە
مالو تەماشاكىردى دەرۋە تەننەت
لە پەنجەردەشەۋە، واتە بە شىۋەيەكى
گشتى گەمارۋدانى ئافرىتەكە لە ھەمۇو
روۋيەكەۋە، بەداخەۋە ئەمە ھەلەيەكى
زۇر نەھمانەيە چ لە روۋى ئاينىيەۋە
چ لە روۋى ژىرىيەۋە، بىگومان ئەنجامى
ئەم جۇرە ھەلۋەكەۋتە ھەردوۋلاۋ
بەتايىيەتەش ئافرىت توۋشى نەخۇشى
دەرۋوونى بىزىرى دەكات، ھەر بۇيە
ئەو جوانى سىمايەي گە ھاوسەرىكەي
لە پىناۋىدا زىندانى دەكات دەپىتە

دوۋمىنىكى سەرەكى بۇ ژيانى!
بەلگەي راستمان بۇ ئەم بابەتە
چىرۋىكىكى راستەقىنەيە گە لەزارى
ئافرىتەكەۋە دىگىرپىنەۋە دەلپىت،
(من ھوتابى زانكۇ بووم زۇر ھەستەم
بە ئاسودەيى خۇشخالى دەكرد، لە نىو
خىزانەكەمدا ھىچ قىرى كۆتكىردن
زىندانىردن نەبىۋوم، ھەمىشە لە زانكۇ
كۆرۈك ھەبۇو زۇر سەرنجى دەدام،
بەردەۋام چاۋى لەسەرم بوو، بىنەۋەي
قەسەم لەگەندە بىكات، پۇرۈك دواي
گەپنەۋەم بۇ مالەۋە بىنىم باۋكى ئەم
كۆرە ھاتوۋە بۇ خاۋزىيىم، ئەۋەي
كەمنى دىلخۇشكرد ئەم كۆرە لەو كەسە
دەچوۋ كە من چاۋەروانى بووم، وەك
چۇن بلىم كەسىكى لىزانو تىگەپىشتو،
واتە بەشىۋەيەك خۇي دەرۋىست
ھەمۇو ئەو سىفەتەنەي تىيادايە كە
من چاۋەروانىم دەكردا ھەرچەندە
داۋاكارىم زۇر بوو، بەلام بەم داخاۋزىيە
پازىبووم، پاش بەسەرىردىن ماۋەيەك
لە دەستگىرانيەم بىنەۋەي بە ھىچ
شىۋەيەك سىفەتو ھەلۋەكەۋتى خۇيەم
بۇ باس بىكات، بەلام پاش ھەفتەيەكەم
لە ژيانى ھاوسەرىتى ھەمۇو ياساكانى
بەسەرمدا جىبەجىكىرد، بۇي روون

من كرىكارم

بېشكەشە بە تەۋاۋى كرىكارانى
جىھان

من كرىكارم

من كرىكارم، خوازىارى كارم
باۋمىم ۋايە، من لە بۆ كارم
كار پېناسەمە، پېناسەم كارە
دۇزى بىكارىم، دەردى ھەزارە
جېنشىنىكى، پەرۋەردىگارم
ئاۋەدان خوازو ئاۋەدان كارم
عەرەق ئەپىزىم، لە تۇزو گەردا
لەناۋ زايەلەي، ئاسنۇ بەردا
من كاتم ئەۋى، بۆ كارەكانىم
من بە كات ئالېم، كارى ئازانم
ئەمەن دەستپاك و بى غەش و فېلەم
بە دۋاى ئازامى، خەلكىدا وېلەم
ھەر چەندە كرىم، ئاگاتە كارم
شانازى ئەكەم، كە كرىكارم
كۆشكە تەلارو پەردو پىكاۋبان
كەرەستەى زەۋى دەرياۋ ئاسمان
تەۋاۋى ئامىر، خۇراكو بەرھەم
ژىرخانوسەرخان، ئابورى سەرھەم
ھەمەۋى بەرھەمى، دەستى كرىكارە
كرى كرىكار، لاي پەرۋەردىگارە
يەكى ئاپارېش، ئاۋەستەم لە كار
پىرۋز تر ئەكەم، پەنجى كرىكار

خراپىدا دەۋى، ھەز ئاكاك خىزانەكەى
تەننەت باسى براۋ باۋكى بىكات، ئاۋاتە
خوازە ۋاز لە ھەمەۋە كەسۋ كارى بېئىت،
پاشان ھەمەۋە كەلۈپەلو پىداۋىستىيەكانى
خىزانەكەى لە ژىر جاۋدېرى ئەمدا بېت،
لەگەل ئەۋەشدا لە لاي خەلكى ھەستى
خىزانەكەى دەشكىنىتو گومانى خراپى
پىدەمبات.

خۋاى گەۋرە ھەمەۋان بە دوور
بگىرېت لەم نەخۇشىيە ۋاچەسەرى ئەۋ
كەسانە بىكات كە توۋشى ئەم نەخۇشىيە
بۈۋن بە پاستى ژيان بەسەربىردن لەگەل
ئەۋ جۆرە كەسانەدا زۆر زەھمەتە! بۆ
ۋاچەسەرى ئەم نەخۇشىيە ھەمەۋە ئەم
فەرەمۋودە جۋانەى پىغەمبەرى ئازىز
(درودى خۋاى لەسەر بىت) بېئىنە
يادمان: (ان من الغيرة ما يحبه الله، ومنها
ما يبغضه الله، واما الغيرة التي يحبها الله،
فالغيرة في الرية، والغيرة التي يبغضها
الله، فالغيرة في غير رية)).

ئەۋەى كە جىگەى سەرنجە زۇرېك
لەۋ كېشەنەى كە روۋبەروۋى خىزانەكان
دەمبەۋە جۋانىۋ جۋانكارى ئافرىتان لە
شېۋەۋە جىلو بەرگدا بۆ دەردەۋە ئەك بۆ
ھاۋسەر، ئەمەش كېشەيەكى سەرمەكەيە
كە زۇرجار ھاۋسەران بە ھۋى ئەمەۋە
پەقتارە توۋشى ئىرىمى دەم، ھەروەك لە
سەرتا كورە ئامۇزىيەكان پىكر، لەمەر
تىكەلنەكەردى جۇرەكانى ئىرىمى ھەزمەكرد
بە بابەتتىكى سەردەكى باسى لىۋە بىكە.

ھەروەك دەزان بە داخەۋە پىزىيەكى
زۇرى ئافرىتان دەتۈنەم بىلېم: لە (۷۵%)
ئافرىت، ئەۋ بايەخەى كە بە كېرىنى
پىداۋىستى دەردەۋە لە جىلو بەرگە
پىداۋىستىيەكانى جۋانكارى دەدات،
بايەخ نادات بە پىۋىستى ئىۋمەل، لەگەل
پىزىمدا ھىچ كات لەگەل ئەۋ كەسانەدا
نېم بە شىۋازىكى ئارىك دەجەنە دەردەۋە،
بەلام بايەخدان بە شىۋازى جىلو بەرگە
خۇپازاندەۋە بۆ مەلەۋە، بىگومان
ھاۋسەر ئىرىمى پىۋىست ئاكاك بە
غىرەى لە رادەبەدەرا چەندەھا ھاۋسەر
ھەمەۋە بە ئامۇزىگارى جۋان، پا دىبارى
كېرىن ھاندان ھەۋلى داۋە جىلو بەرگە
شېۋەى خىزانەكەى بىگۇرېت، بەلام بە
ھۋى گۇپرايەلى نەكەردى خىزانەكەيەۋە،
نەمەش گۇپراۋە لە كەسىكى ئاسپەۋە
بۆ كەسىكى توۋرە نەخۇش!

كەردەۋە كە بە ھىچ شىۋەيەك پازى
نېيە بېجە دەردەۋە، پاشان دەستان لە
لاى پەنجەرە، تەننەت ۋايلەكەردم ۋاز لە
زانكۆ بېئىم، پاشان سەردانى كەسۋكار
قەدەمەيە بەي ئەۋ!!

پۇز لە دۋاى پۇز پىيارو قەدەمەكەردن
زىيادى دەكرد، بەردەۋام بەۋ قەسەيە
بېدەنگى دەكردم دەيگوت: تۆ ئافرىتتىكى
جۋان بە نرخی، پىۋىستە لەسەرم لە
چاۋى كەسانى خراپ بىتپارېزم! بۇيە
ھەمەۋە ھەزم دەكرد دەۋ جۋام ۋەك
خەلۋز پەش بۈۋايە، بەس زىندان
نەبۈۋەيە، ھىچ مەنەيەكەم نەمابۈۋ
بە خۇم، ۋاھەستەم دەكرد من كەسىكەم
لە روۋى خۇرەۋىستەۋە تەۋاۋ نېم، ھەتا
بەۋ جۆرە جاۋدېرىم لەسەرە، داۋاى
جىابۈۋنەۋەم كەرد، بەلام پازى نەبۈۋ،
ئەۋ خۇشەۋىستىۋ دىۋىزى دەنۋان بۆ
كارەكەى، بۇيە ئاچار پۇزىك لە مال
دەرجۈۋم گەپامەۋە بۆ لاي كەسۋ
كارم ھەتا ئىستى جۋامپۋانم كە تەلەم
بەلام پازى نەبىت.

جۋرى دوۋەمى ئىرىمى (ئىرىە
پىۋىست): ئەمەۋە كەسانىكى تىگەپىشتۈۋ
بە پىچەۋانەى جۋرى يەكەمەۋە، بە
شېۋەيەكى لىزانانەۋ ژىرانە ئامۇزىگارى
خىزانەكانىيان دەكەن لە روۋى دىنۋ
ئەقەۋە كارە پاستو ئاراستەكانىيان بۆ
پۈۋن دەكەنەۋە، لە ھەمان كاتدا كار
بە ئايەتە پىرۋزەكان ۋەرمۈۋەكانى
پىغەمبەرى خۇدا دەكەن، جۋانىۋ زىنەتى
خىزانەكانىيان دەپارېز لە ترسى خۇدا تا
بەرمەكتو پىرۋزى بىگەۋىتە نىۋ ژيانىيان.
جۋانترىن بەلگەيەن ئەۋ ئايەتەيە كە
دەفەرمۈۋىت: (ۋايلېدىن زىنەت ئالا مەظەر
مەنە). پىۋىستە لەسەر ئافرىتان گۇپرايەلى
ئامۇزىگارىيەكانىيان بىن، بەشېۋەيەك خۇيان
دەرنەخەن كە جىگەى سەرنجى كەسانى
نامەھەم بىن، ۋەك پىۋىست لە كۇتايىدا
زىاتر پۈۋنى دەكەنەۋە.

جۋرى سىيەم (ئىرىە يى نەخۇشى) بە
داخەۋە ئەم جۆرە ھاۋسەرانە لىكۈلەرمەۋەكان
بە كەسانى نەخۇشيان لە قەلەم دەمەن، لە
جۋرى يەكەم خراپەرمو زۇر بە دىرەقىۋ
سەركەشىيەنە مەمەلە دەكات، ۋادەزائىت
ئەگەر خىزانەكەى بەردەۋام لە ژىر
جاۋدېرى ئەۋدا نەبىت توۋشى خىيانتە
دەبىت، بەردەۋام لە دىلەۋكىۋ گومانى

کردم فیری

حاله وه قبول بکهن؟

باوک، لهو باومردا نیم، هیچ کس له لاهوان بتوانیت نهو بهرپرسیارنیتیه سهخته بخاته ئهستوی خوی!

کلارک، زۆرباشه بابهگیان، ئیستا کاتی مائناواییه، خوشحال بووم گویم له دنگتان بوو، به هیوای دیدارتان! خواتان لهگهڵ!

دوای تپه‌پوونی دوو رۆژ به‌سه‌ر نه‌م گفتوگۆ ته‌له‌فۆنییه‌دا، سه‌ربازده‌کان ته‌رمی (کلارک)یان، له‌ ناو پرووبارمه‌که‌دا دۆزییه‌وه، دوای نه‌وه‌ی توانیبووی له‌ نه‌خۆشخانه‌ی سه‌ربازی رابکات، له‌سه‌ر په‌کیک له‌ پردمه‌گانه‌وه خۆی هه‌له‌ابوووه نێو ناوه‌که‌و کۆتایی به‌ ژایانی خۆی هینابوو..

بۆ جاری دووهم زه‌نگی ته‌له‌فۆنه‌که‌ دوای دوو رۆژ لێدرا، به‌لام نه‌مجارمیان کلارک نه‌بوو، به‌لکو بانگه‌یشتی باوکی کلارک کرا تا بچیت ته‌رمی کوره‌که‌ی وهره‌گرته‌وه، کاتیک ته‌رمی کوره‌که‌ی بینی تووشی شۆک بوو، چونکه‌ کلارک هه‌ر دوو ده‌ستو قاجی راستی نه‌بوو، باوکی تیگه‌یشت نه‌و که‌سه‌ی کلارک باسی ده‌کرد هاوپی کلارک نه‌بوو، به‌لکو کلارک خۆی بوو، هه‌ردوو ده‌ستو قاجی راستی له‌ ده‌ست داوه‌! ویستویه‌تی هه‌له‌وێستی دایک‌وباوکی سه‌بارت به‌ وها که‌سیک بزانیته‌، پێش نه‌وه‌ی بگه‌رپه‌ته‌وه بۆ ناویان!

چیرۆکی نه‌م باوکه‌ له‌ ژایانی زۆریک له‌ ئێمه‌ ده‌چیت، چونکه‌ ئێمه‌ که‌سانی ده‌ورو به‌رمان له‌به‌ر خۆیان خۆشناوین، به‌لکو له‌به‌ر نه‌وه‌ی شوخو شه‌نگن، یان شیوه‌و بالاو پرووخساریان جوانه‌، له‌به‌ر نه‌وه‌ هه‌رگیز ناتوانین (که‌سه‌ ناتمه‌واوه‌کانمان خۆشبووین) جا نه‌و ناتمه‌واویییه‌ له‌ شیوه‌و پرووخساردا بیت، یان له‌ سروشتو نه‌ریتو هه‌له‌سوکه‌وتیاندا بیت.

هه‌ر بۆیه‌ پێویسته‌ نه‌وه‌ بزانی که‌ هه‌ر کات باسی که‌سیکی که‌مه‌ندام، یان ناتمه‌واو له‌ شیوه‌و پرووخسارو هه‌له‌سوکه‌وتدا کرا، ده‌بیت هه‌میشه‌ خۆمان بپه‌ته‌وه‌ یاد له‌سه‌ر نه‌و حاله‌ته‌، واته‌ نه‌گه‌ر تۆ نه‌و پرووداوه‌، یا کارمه‌ساته‌ به‌سه‌ردا بیت، چه‌رمه‌که‌یت که‌سوکارو دۆستانه‌ت چۆن مامه‌له‌ت له‌گه‌له‌دا بکهن؟

با هه‌مووان نه‌م دروشمه‌ بکه‌ینه سه‌رمه‌شقی ژایانمان، (نه‌وه‌ی بۆ خۆت پێتخۆشه‌، پێویسته‌ بۆ که‌سانی ده‌ورو به‌ریشته‌ پێتخۆش بیت)!

ژایان فیری کردم: دوینێ نه‌و چه‌که‌ بانکیه‌یه‌ که‌ راتکیشاوه‌، سه‌پینیش نه‌و چه‌که‌ بانکیه‌یه‌ که‌ دواخراوه‌، به‌لام ئیستا تاکه‌ چه‌کی بانکیه‌ که‌ له‌به‌ر ده‌ستدایه‌، له‌به‌ر نه‌وه‌ پێویسته‌ به‌ داناییو کارزانی خه‌رجی بکه‌یت.

ژایان فیری کردم: نه‌و که‌سه‌ی ده‌یه‌وینت سه‌ره‌که‌وتن به‌ ده‌ست به‌یخت، پێویسته‌ له‌ هیچ شتیک نه‌ترسیت جگه‌ له‌ ترس!

ژایان فیری کردم: ئێمه‌ وه‌کو خۆی له‌ جیهان ناوین، به‌لکو وه‌کو خۆمان له‌ جیهان ده‌روانین!

ژایان فیری کردم: هه‌ر که‌سیک نه‌توانیت گۆنترۆلی کاردا نه‌وه‌ی خۆی بکات، ده‌که‌وتنه‌ ژێر ڕکیزی که‌سانی دیکه‌و بارودۆخه‌وه‌!

ژایان فیری کردم: له‌ ناپه‌لیۆنیان په‌رسی؛ چۆن توانیت متمانه‌ به‌خۆبوون له‌ ده‌روونی سوپاکه‌مه‌دا بچینیت؟

له‌ وه‌لامدا گوته‌: به‌رده‌وام به‌ سێ وشه‌ وه‌لامم ده‌دانه‌وه‌؛

نه‌وه‌ی ده‌یگوت؛ ناتوانم، پێم ده‌گوت هه‌وله‌به‌!

نه‌وه‌ی ده‌یگوت؛ نازانم، پێم ده‌گوت فیریه‌!

نه‌وه‌ی ده‌یگوت؛ مه‌حاله‌، پێم ده‌گوت تاقی بکه‌رمه‌وه‌!

ژایان فیری کردم: سه‌ره‌که‌وتن پێویستی به‌ بویریو چه‌ره‌به‌زیی هه‌یه‌، چونکه‌ که‌سانی شه‌رم، له‌م ژایانه‌دا زۆر پێش ناکه‌ون!

ژایان فیری کردم: سه‌رمه‌رای نه‌وه‌ی مرۆف ته‌نه‌ا په‌کجار ده‌زی، نه‌و که‌سه‌ی گه‌رموگور (حماسه‌) نییه‌ ژایانی لا خوش نییه‌، به‌م بیرۆکه‌یه‌ش ژایان له‌ خۆیان تێکده‌مدن، هه‌ر نه‌مه‌ش جیاوازی نیوان گه‌شبینو ڕه‌شبین، ڕه‌شبین گه‌رموگور نییه‌، نه‌وه‌ش واته‌ به‌خته‌مه‌ر نییه‌، به‌لام گه‌شبین گه‌رموگور له‌ هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژایانییه‌وه‌ هه‌له‌دیت، به‌مه‌ش ده‌بیته‌ مرۆفیکی به‌خته‌مه‌ر، له‌ هه‌موو بارودۆخیک ژایاندا!

ژایان فیری کردم: هه‌موو نه‌و شتانه‌ی پرووبه‌روومان ده‌بنه‌وه‌، جیاوازی دروست ناکه‌ن، به‌لکو نه‌وه‌ی جیاوازی دروست ده‌کات چۆنییه‌تی هه‌له‌سوکه‌وتمانه‌ له‌ به‌رامبه‌ر نه‌و شتانه‌ی پرووبه‌روومان ده‌بنه‌وه‌!

ژایان فیری کردم: هه‌رگیز ژیری له‌گه‌ڵ چه‌سودی ئیرمه‌یدا کۆنایه‌وه‌، نه‌و کاته‌ی چه‌سوودی، یان ئیرمی هه‌بوون، توانای رازیکردنی که‌سی چه‌سوود که‌م ده‌بیته‌وه‌! **ژایان فیری کردم:** نه‌و که‌سه‌ی به‌دوای هاوپی بێ که‌موکورتیدا بگه‌رپه‌ت، سه‌رمه‌نجام بێ هاوپی ده‌مپینته‌وه‌.

تريش وتيان گرنگترين كار لە دنیا خۇ خەرىككردنە بە پەرستى خواۋەندو لە پىناو بە دەستەينانى رەزامەندى پەرۋەردگارو چۈنە بەهەشت.

لە كۇتايىدا پادشا رايگەيانەد لەبەرنەۋەى پىشنىارەكان هيج كامىكيان لەگەل ئەۋەى تر يەك ناگرىتەۋە، بۇيە هيجيانى بە دل نەبوو، خەلاتەكەش نادىت بە كەس. پادشا هىشتا ۋەللى دروستى چىگ نەكەوتىبوو، بۇيە بىرپارى دا پىرسورا بە زاناي دىندارى بە ناوبانگ بىكات.

ئەم پىاۋەى كە پادشا دەپەۋىت پىرسى پى بىكات لە دارستانىكدا بە تەنيا دەۋا، ھەرگىز لە دارستانەكە نەدەچۈۋە دەرۋە، تەنھا رىگە بە كەسانى ئاسايىو سادە دەدات كە بىنە لاي، بۇيە خاۋەن شىكۇ جىلۋەرىگى خۇى گۇرۋى بەرگى سادەى ھەزارانى پۇشىو چۈۋە سەردانى. كەمىكى مابوو بىگاتە كوخی زاناکە، لە ئەسپەكەى دابەزىو ھەرمانى بە پاسەوانەكان دا كە لە داۋە بىننەۋەو چاۋدىرى بىكەن، خۇى بە تەنيا بەردەۋام بوو. كاتىك كە پادشا بەرەو لاي دەھات، ھەكىمەكە خەرىكى كىلانى باخچەى بەردەم كوخەكەى بوو. كە پادشا چاۋى پىكەوت، سەلامى لىكرد، ئەۋىش ۋەللى دابەۋەو پاشان دەستى بە كاركردن كىردەۋە. كابىراى دانا، ھىندە لاۋازو بى ھىز بوو كە ھەر جارىك پاچەكەى لە زەۋى دەدا، تەنيا تۇزىك لە خاكەكەى ھەلدەكەندو بە تەۋاۋى ماندوو دەبوو. پادشا لىى نىزىك بوۋىپەۋە لىى

بىنەۋەى كات بە فىرۋ بدىت جىبەجى بىكرىت ئەمە باشتىن چارەسەرە.. بەشىكى ترى زاناکان پىيان وابوو كە "تەنيا كەسىك چەندە بە وردى ئاگادارى رووداۋەكانى دەۋروپىشتى بىت با بىت، ھىشتا ناتوانىت بە تەنيا بىرپارى باشتىن كات بۇ ئەنجامدانى ھەركارىك بدات، "لەبەرنەمە ئامۇزگارى ئەمان پىكەينانى دەستەيەك زانايان بوو بۇ ئەۋەى بىنە يارىدەدەرى پاشا لە كارەكانىدا.

دواين گروپ بەرپەرجى ئەم دەستەيەى پىشتىريان بەۋە دابەۋە كە دەكرىت بەر لە ھەركارىك كارى گونجاۋى بۇ دىارى بىكرىت، وتيان: "دەتوانىت بىرپار لەسەر كاتى گونجاۋ بدىت، بەلام بۇ ئەمە، دەبىت ئەو كەسە پىش ۋەخت بزانىت چى روو دەدات، ئەمەش تەنھا كاهىنەكان دەيزان، بۇيە پىرسورا لەگەل كاهىنەكاندا تەنھا رىگايە.

بۇ ھەلۋاردنى كاتى گونجاۋ؛ بۇ پىرسىيارى دوۋەمىش، ۋەللى ھەمە جۇرى بەم شىۋەمىيان دابەۋە:

ھەندىك لە زاناکان، يارمەتيدەرانى پاشا، كاهىنەكان ھەندىكى ترىان زانايان پىن پەسەند بوو. لەگەل ئەمەشدا بەشىكيان پىاۋانى ئاينيان بە باش دەزانى بۇ ئەم كارە. گروپىكى ترى وتيان: "پىزىشكەكان"، كۇتا گروپ وتيان: "ئا، سەربازەكان گونجاۋن".

بۇ ۋەللى پىرسىيارى سىيەم، ھەندىكيان پىيان وابوو، گرنگترين كارى دنيا (زانستە)، ھەندىك (جەنگ)، ئەۋانى

لە سەردەمانى كۇندا پاشايەكى ئىجگار دەسەلاتدار ھەبوو، ئەم پاشايە ماۋەپەكى زۇر بىرى لە سى پىرسىيار دەكرەۋە كە ھەمىشە مىشكى خۇشەدەدا؛ ئەگەر بزانم، گونجاۋترين كات بۇ دەسپىكرىنى كارىك چ كاتىكە؟ پىۋىستە گۇى لە قەسى كى پابگروم لە كى دوۋرە پەرىز بىم؟ باشتىن كار كامەپە بۇ ئەنجامدان؟ ئەۋا ھەرگىز توۋشى ھەلە نابم.

بە ھەرمانى پاشا، ھەۋالى ئەم پىرسىيارەنە بە ھەموو مەملەكەتدا بلاۋكرانەۋە. بىرپارى دا خەلاتى شىاۋ بداتە ھەركەسىك بتوانىت ۋەللى دروستى ئەو سى پىرسىيارە بداتەۋە.

زانايان كە ئەم دەنگوباسەيان بىست، دەستە دەستە ھاتنە خزمەتى پاشا، بەلام ھەرىكەيان بىرورپاى جىاۋازى ھەبوو سەبارت بە پىرسىيارەكان.

كۆمەلىك لە زانايان ۋەللى پىرسىيارى يەكەمىيان بە شىۋەپەك دابەۋە كە رۇزمىرىكيان بە پىى سالۋمانگو رۇز نامادە كىردو پىشكەشيان كىرد.

ئەگەر بەرىكۋ پىكى بەكارى بەننىتو پەپىرەۋى بىكات، ئەۋا ھەموو كارەكانى لە كاتى گونجاۋدا جىبەجى دەكات.

بە بۇچۈۋىنى كۆمەلىكى دىكە، ھەرگىز ناكرىت پىشۋەخت بزانىت گونجاۋترين كات بۇ ئەنجامدانى ھەركارىك چ كاتىكە، بۇيە لە بىرى ئەۋەى خۇى بەشتى بى ماناۋە خەرىك بىكەيت، باشتىر ۋايە بە وردى سەمرىنجى رووداۋەكانى دەۋروپەر بدىت، ھەرشىكىش كە پىۋىست بوو بە

پەرسى:

ئەي گەسى داناۋ زانا... ھاتوومەتە لاي جەنابت، بۇ ئەۋەي ۋەلامى سىن پەرسىيارم بەدەيتەۋە.

يەكەم، بۇ ئەنجامدانى ھەرگارىك، گونجاوترىن كات چ كاتىكە؟

دوۋەم: بۇ ھەرگارىك گونجاوترىن كەس كىيە؟ پىۋىستە زياتەر گونبەدەمە قەسى كىۋ لەگەل كى دەست لە ناۋ دەست كار بىكەم؟

سىيەم: گرنگترىن كار جىيە؟ كام كار لەۋى دى پىشتەر ئەنجام بەدەم باشتەر...

زاناكە سەرەمراي ئەۋەي گۈيى ھەلخستىۋو بۇ قەسەكانى پادشا، بەلام ۋەلامى ئەدايەۋە، پاچەكەي گرتەۋە دەستو درىژەي بە كارەكەي دا. پادشا پىيى وت، -جەنابت ماندوۋ بوۋىت، پاچەكە بەدەم بە من، با گەمىك ھەلگەنەم. داناكە لە ۋەلامدا؛

-سوپاس، لەشتساغ بىت.

ئەمەي گوتۈ پاچەكەي دايە دەستى. پادشا دوۋ، سىن پاچى ۋەشانىدو ديسان پەرسىيارەكانى لىن دوۋبارە كەدەۋە.

زاناكەش ئەمجارەش ۋەلامى ئەدايەۋە ھەستايە سەرىپى، دەستى بۇ پاچەكە كىشاۋ وتى؛

- ئىستا تۆ پشۋويەك بەدەم با من ھەلى بىكەنەم.

بەلام پادشا پاچەكەي ئەدايەۋە ۋەلامى بوۋ لەسەر كارەكەي... بەمچۆرە كاتىمىرىك تىپەرى، كاتىمىرىكى تر... كات زۆر درەنگى كەدەۋە، تىشكى خۆر ۋەدە ۋەدە لە نىۋان گەلەي درەختەكان بىز دىۋو.

پادشا تۆزىكى تر پاچى ۋەشانىد، لە كۆتايىدا كەۋتە سەرزەۋى؛

- ئەي زانا، بۇ ۋەرگرتنى پەرسىيارەكانەم ھاتوومەتەلات، ئەگەر ۋەلامى نادەيتەۋە با مىن بىگەرتەۋە بۇ ئەۋە شۋىنەي كە لىي ھاتوم.

زاناكە بە دەستى نامازەي كەدەۋە وتى؛ - سەيركە، كەسەك بە پارگەن بەرەۋە ئىسرە دىت، دەبىت كى بىت؟ بابزانين كىيە.

كە پادشا تەماشاي كەدەۋە، بىيى كەسەك بە پارگەن لە دوۋرەۋە راست بەرەۋە ئەمان دىت. كاپرا دەستى گەرتىۋو بە سىيەۋە، خويىنى لىن دەچۆرا. كە گەيشتە لاي پادشا، جاۋى تىپىرى، لەپەر لە ھۆش خۆي جوۋ، كەۋتە سەرزەۋى. زاناكەۋە پادشا جەلەكانى

غەرىبەكەيان لاپەرد، بىرىنكى زۆر گەۋرەۋە قولى لە سىكىدا ھەبۋو. پادشا ئەۋەندەي لىن دەزانى بىرىنەكەي پاكر كەدەۋە بە دەستەسەركەي خۆي خاۋلى زاناكە، سەرى بىرىنەكەي پىچا.

بەلام ھەرچى دەكەرد خويىن بەرىۋەنەكەي ئەدەۋەستايەۋە، جەندىچارىك پادشا پەرىۋ خويىناۋىيەكەي دەشۋىست، بەلام ديسان خەلتانى خويىن دەۋوۋەۋە. لە كۆتايىدا كە خويىنەكە ۋەستايەۋە، زامدارەكە ھاتەۋە ھۆشۋ داۋاي ناۋى كەدەۋە. پادشا ناۋى ھىناۋ داي بە بىرىندەرەكە. ئەۋە كاتە لەبەرئەۋەي پۆزناۋا بوۋ، ھەۋاي سارد كەدەۋە، بۆيە پادشا بە يارمەتى زاناكە بىرىندەرەكەي بىردە ناۋ كوخەكەۋەۋە خىستايە سەرجىكە، خەۋىكى قولى لىكەۋەت. ھەۋاكات پادشا دەرنەنجامى زەۋى كىلانۋ تىماركەندى بىرىندەرەكە ھىندە ماندوۋ بىۋو، كە ھەر لەبەر دەرگەكە خەۋى لىكەۋەت.

لەۋ شەۋە كورتەي ھەۋىندا، پادشا بەيىن پاخەرو نۆيىن تا بەيىنى بە ئارامى نوست، پۆز بوۋەۋە، ھەرچى دەكەرد نەپەدزانى لە كەۋىۋ ئەۋە بىرىندەرە جاۋ بىزەي كە زۆر بە ۋەدە تەماشاي دەكەرد نەپەدناسىيەۋە، كاپراي بىرىندەرە كە بىيىنى پادشا بە خەبەرھاتەۋوۋە سەيرى ئەم دەكەت، بەدەنگىكى لەرزۇك وتى؛ لىم خۆش دەبىت؟ پادشا لە ۋەلامدا جى بوۋە تا لىت خۆش بىم؟ خۇ ھەرناشتاسەم! جەنابت مىن نانسىت، بەلام مىن ئىۋە دەناسەم، ھەرمەنى لە سىدارەدانى بىراكەمتان دەرگەۋە ھەۋوۋە مالىۋ سامانەكەشتان بىرد، مىنىش نەزىم كەدەۋە، تۆلەتەن لىن بىسەنمەۋە، بەۋەم زانى بوۋ كە بە تەنھا دەچن بۇ لاي زاناكە، بۆيە بىرپارم دا كە گەراپتەۋە، بىتكوۋم، بەلام لەبەرئەۋەي بە درىژايى پۆز ئەگەراپتەۋە ناچار لە ھەشارگەكە ھاتەمدەۋەۋە دەستەم كەدەۋە گەران بە دواتىدا، كە دەھاتم لە پىگا تۋوشى كارۋانى پاسەۋانەكان بوۋم، مىنن ناسى، بىرىندەريان كەدەۋە، تۋانىم لە دەستىيان دەرپاز بىم، بەلام لەبەر سەختى بىرىنەكەم نەمەۋانى لەۋە زياتەر بىرۇم، ئەگەر ئىۋە بىرىنەكەتان نەپەچايە خويىنەم تىدا نەدەماۋ دەمەردم، مىن وىستەم ئىۋە بىكوۋم، بەلام ئىۋە ئىۋە مىنتان پىزگارگەدە، ئەگەر لە ئىۋەندا مامەۋوۋە ئىۋە پازى بىن دەبىم بەرستگۇترىن خىزمەتكارى جەنابتو خىزمەتەن دەكەم، ھەرمەن بە نەۋەمەكانىشەم دەدەم كە ھەمان كار بىكەن، تەكا دەكەم لىم

خۆش بىبە؟ پادشا زۆر دىخۇشبوۋ ۋەۋە لەگەل دوزمەكەيدا بەۋە ئاسانىيە ناشت بوۋەتەۋەۋە بوۋە بە دۋستى. ھەر بەۋەۋە نەۋەستا لىي خۆش بىت، بەلگە بىرپارى دا ھەۋوۋە سامانى بىراكەي بۇ بىگەرتەۋە، بۇ خىزمەتەندەۋە چاكىۋەنەۋەۋە لىي بىشتىن خىزمەتكارەكانى خۆي بۇ دابىن بىكات.

پادشا داۋاي يارمەتى لە بىرىندەرەكە كەدەۋە خەۋا خافىزى لىكەد، بۇ بىيىنى زاناكە چەۋە ناۋ پاچەكە، وىستى بەرلەۋەي بەجىيان بىللىت، بۇ دۋاجار پەرسىيارەكانى لىن بىكاتەۋەۋە ۋەلامەكەي لىن ۋەرىگرت. زاناكە سەرھالى تۆۋ ۋەشانىنى ئەۋە پاچەيە بوۋ كە دۋىنە بە ھەۋاكەي پادشا كىلا بوۋى. پادشا لىي نىزىكەۋەۋەۋە وتى؛ ئەي زانا، بۇ دۋاجار داۋات لىدەكەم، ۋەلامى پەرسىيارەكانەم بەدەيتەۋە. زاناكە لەسەر پۈۋە لاۋازمەكەي چىچەكەي كەدەۋە، سەرى ھەلپىرى سەپىرىكى پادشاى كەدەۋە، خۇ تۆ ۋەلامى خۆتت ۋەرىگرتەۋە، پادشا سەرى سۈرپاۋ پەرسى؛ ئاخىر چۆن؟

كام ۋەلامە؟ دەتەۋىت بىلىي جى؟ زاناكە؛ ئىستاش تىناگەيت؟ دۋىنە ئەگەر بەزەمىت بە لاۋازى مىندا نەھاتەيتەۋەۋە زەۋىيەكەت بۇ نەكىلاۋمايە، دەگەراپتەۋەۋە لە پىگا ئەۋە كاپرايە بە پۈۋەدا ھەلدەشاخا، ئەۋە كات پەشيمان دەۋىيەۋەۋە لەۋەي كە لە لاي مىن نەماۋىتەۋە. واتا ئەۋە كاتەي زەۋىيەكەت تىدا ھەلدەكەند بۇ تۆ گرنگترىن كات بوۋ، ھەر لەبەرئەۋەۋە گرنگترىن كەس بۇ تۆ مىن بىۋو، گرنگترىن كارىش يارمەتيدانى مىن بوۋ.

دواتر، كە بىرىندەرەكە روۋى لە ئىيەمە كەدەۋە گونجاوترىن كات ئەۋە كاتە بوۋ كە چارەسەرت كەدەۋە، چۈنكە ئەگەر تۆ بىرىنى كاپرات نەپەچايە بە بىيەۋەۋە ناشت بىيەۋە دەمەرد، كەۋاتە گرنگترىن كەس ئەۋە بوۋ، گرنگترىن كارىش چارەسەرى ئەۋە بوۋ. ھەرگىز ئەۋە لە ياد نەكەيت كە تەنھا كاتىكى گرنگ ھەيە، ئەۋەش (ئىستەيە، چۈنكە تەنھا لەۋە كاتەي تىيىدايىن قەسەمان دەۋات. گرنگترىن كەس بۇ مەۋە ئەۋە كەسەيە لەۋە كاتەي تىيىدايە دەبىيىتو لەگەلئىدايە، ئەۋە كەسەي ئىستا لەگەلئەندايە، چۈنكە ھىچ كەسەك نازانەيت پۆزىك كارى دەكەۋىتە كەسەيى تر، پان نا. گرنگترىن كارىش چاكەكەندە بەرامبەر ئەۋە كەسەي لەۋە كاتەدا پۈۋەپەروۋى دەبىيەۋە، چۈنكە نامانچ لە ناردىنى مەۋە بۇ دىنيا، تەنھا چاكەكەندە.

با چاڭگەل كىرگەن بۇ خەلق نەپىت!!

يىڭىردىڭ فارىس

مالى پاشا بەرگەت، بۇنەۋى ھەۋالى
ملوانكەكەيان بىداتى بېيتە خاۋىنى
خەلاتەكە!

بە خىرايى پىاۋەكەنى پاشا بەرە مالى
راۋچىيەكە بەرگەتەن، (ئەۋ راۋچىيە
مالەكە خۇي كىردە نارامگەكە بۇ
چارەسەر ھەۋانەۋى ئەۋ)، كابىراي
راۋچى دەستگىرگەۋ بە دىزىنى ملوانكە
شاۋن تۆمەتباريان كىرد، ئەۋەش بۈۋە ھۇي
ئەۋەى فەرمانى لە سىدارەدانى بىرەت!

ئەۋ مازەى كە راۋچىيەكە پىزگارى
كىرد، بەم ھەۋالەى زانىۋى ۋىستى خىزمەتى
خاۋەنەكەى بىكات، ھەرگىز لە پادى
نەكات بەرامبەر ئەۋ خىزمەتە گەۋرەيە
پىشكەشى ئەۋى كىرد، كاتىك بە نەخۇشى
لە دارستانەكە كەۋتەۋ!

مارەكە بەرەۋ كۆشكى پاشا بەرگەتەن
چۈۋە ژۋورى كىچى پاشاۋ خۇي بە دەۋرىدا
ئالاند، كاتىك شاۋن ئەۋ دىمەنە ترسانكەى
بىنى دەستى بە ھاۋارگىرن كىرد بەرەۋ
پاشا رۆيشت تا ھەۋالى كچەكەيانى بىن
بىدات، بەلام ھىچ بەككە لىۋان نەپاندەۋىرا
ژيانى ئەۋ كچە پىزگار بىكەن، تەنانتە
نەپىكىشى نەكەۋتەۋ!

ھەۋەۋ بىريان دەكرەۋە چۈن ئەۋ

بىنى بە ھەمان شىۋە ئەۋىشى ھەلگەتەۋە
بەرەۋ مالەۋەى بىردەۋە بۇ چارەسەر!
ھەلگەكە چاك بۈۋەۋە، بەلام ھەر
دەكرەپەۋە بۇ مالى راۋچىيەكە، پۇژىك
لە كاتى گەۋرەۋەيدا ملوانكەكەى كە لە
مىۋارى ئەلماسۋ ياقۇت دروستكرابۋ،
بە دەۋۋەكەى ھەلگەتەۋە لە بەردەم
ھاۋسەرى راۋچىيەكەدا بەرى دايەۋە،
ئەۋىش زۇر دىخۇشۋ بەختەۋەر بۈۋ،
چۈنكە لە ژيانىدا شتى ۋا بە نىخى ئەۋەۋ،
سەرەپى ئەۋ ناپەختەۋى ھەزاريە زۇرى
چەشتەۋى.

ئەۋ پىاۋەى كە بۇ چارەسەر لە مالى
راۋچىيەكە مابۈۋەۋە چاۋى لەم دىمەنە
بۈۋ، چاۋدېرى دەكرەن بۇنەۋەى بىزانىت
چى ۋو دەدات! پاشا ماۋمىەك بىپىارى
دا بەرەۋى خۇيدا بىرواتو زۇر سوپاسى
ھاۋكارى دىلەۋى راۋچىيەكەى كىردو
رۆيشت، لە پىگادا كۆپى لە دەنگىك
بۈۋ ھاۋارى دەكرەۋ دەگوت، ملوانكەى
شاۋن ۋىۋەۋ، ھەرگەسنىك بىدۆۋىتەۋەۋ
بىگەپىنەۋەۋ ئەۋا پاشاۋ ۋلات سەد لىرەى
ئالتۈۋىنى پىدەمبەخىتەۋ ئەۋىش لە دلى
خۇيدا ۋتى، سەد لىرەى ئالتۈۋن!! مەنىش
پىاۋىكى ھەزارو نەبۈۋ، بىن دۈۋدىلى بەرەۋ

پىاۋىكى بە تەمەن كە لە لىۋارى مەرگ
نەزىك بۈۋەۋە، ۋىستى كۈرە تاقانەكەى
ھىرى پەندىك بىكات، بۇيە داۋى لىكرە كە
ھەرگىز چاكە لەگەل كەسدا نەكات!

پاشا مىردىنى پىرە پىاۋەكە، پۇژىك
كۈرەكەى بۇ راۋكرەن چۈۋەۋە دەۋەۋ،
بە ھۇي مەندۈۋ بۈۋىيەۋە بۇ ھەۋانەۋە
لە پال ئەسپەكەى راكسابۋ، ھەلۋىەكى
بىرىندارى بىنى نەپەتەۋى بىرەت، دلى
بىن سۈتا ھەلگەتەۋە بۇنەۋەى تىمارى
بىكات، بىرەيەۋە مالەۋەۋ بىپارى دا پاشا
چاكۋەۋەۋە بىگەپىنەۋەۋ بۇ ئەۋ
ژىنگەيەى كە تىپايدا ژياۋە.

بۇ پۇژى دۈۋەۋەۋە ھەمان پۇژى پىشۋو
بۇ راۋكرەن گەشتى كىرد بۇ ناۋ دارستانىك،
پىاۋىكى بىنى لە ھۇش خۇي چۈۋ بۈۋ،
لە بىن درەختىك كەۋتەۋ، دەستەكەنى
بەستراۋون بەزىمى پىدا ھاتەۋەۋ ناۋى
كىرد بە دەۋچاۋىداۋ دەستەكەنى كىردەۋ،
ھەر كە ھۇشى ھاتەۋە بىرەيەۋە مالەۋەۋ
زۇر گىنگى بىن دەۋا ھەر شتىك لە داۋو
دەۋمانو خۋاردنۋ شۈۋىنى ھەسانەۋە
ھەۋو بۇ نامادە دەكرە.

بۇ پۇژى سىيەم دىسان بۇ كارەكەى
چۈۋە دەۋەۋ، ئەمبارەش مارتىكى نەخۇشى

ھەلە لە دەستچوۋەكان

باۋگەم پۈۋى ترش كىردو وتى: يانى چى؟ مەھدى ئەندازىارەو ئەرسەلانىش دوكانى زەرەنگەرى ھەبە، ھەردوۋكىشىيان لە پۈۋى كەسايەتو پەشتەۋە كۆرى باشن، بۆجى ەپەبو عار لە كۆرى خەلك دەگىرىت؟

- ھەز بە قەدوبالايان ناگەم، مەھدى كەچەلەو ئەرسەلانىش ھاۋشانى خۆم نىيە.

دايگەم گازى لە لىۋى گىرتو: خوا بىكوۋى، مەگەر مەن باۋگە ھاۋشانى يەكتىرىن بەدبەخت بوۋىن تا تۆ بىيىت؟ - دەدى بۆچوۋى سەلىقەنى مەن لەگەل ئۆيۈدە جىاۋازە.

باۋگەم دايگەم ئەيانتوانى مەن رازى بىكەن، تەنانت خوشكە گەۋرەكەشم زۆر ھەۋلى دا رازىم بىكات كە ھاۋسەرگىرى بىكەم، بەلام ئەيتوانى، لەۋدى كە ھىچ نىرخىكەم بۆ خۋازبىنىكارەكانم دانەدەنا، ھەستەم بە خۆشى دەگەرد، مەھدى چەندجارىك تەلەفۇنى بۆكەردەم پۈۋىك خەجەلەتتى ۋەلانا وتى:

- ناسيا خانەم بىستوۋمە لەبەرئەۋە مەنت پەت كىردوۋمەۋە كە سەرم پۈۋاۋمەۋە، دەدى خۆ ئەۋە گىرگە نىيە، مەن بە چاندنى موۋ ئەۋە كىشەپە چارەسەر دەگەم.

دىسان ۋەلامى نەخىرم پىداۋ وتە: جارى دەمەۋىت لە ھەرمانگەيەك دامەزىمە كار بىكەم، كاتى ئەۋەد نىيە بىر لە ھاۋسەرگىرى بىكەمەۋە.

ۋازى ئەدەھىنا، لەۋدى كە شىتتى مەن بىۋو، نامادەۋو بۆ گەپىشتەن بە مەن ھەركارىك پۈيۈست بىت ئەنجامى بەدات،

نەۋەشدا تا دەيتوانى لاي خويندكارەكانى كۆلۈڭز لە دۇى مەن قەسە دەگەرد، پۈۋىك شەھلاى ھاۋرەم بە تاپەتتى ھات بۆلامو بىتى وتە:

- ناسيا لە نىۋان تۆۋ شاروخدا چى پۈۋىداۋە؟ ۋا لە بەيانى تائىۋارە لە دۇى تۆ قەسە دەگات؟ ئەۋ بە ھەموو خويندكارەكانى وتوۋە كە تۆ كەسكى زۆر لە خۆبايىت!

زۆر پەست بىۋو، ھەرنەۋ پۈۋە لە كۆلۈڭز دۆزىمەۋو پۈۋىشەم بۆ لايو زۆر لىي تۈرەبىۋو، دىنگەن لە يەكتەر بەرز كىردەۋە، تا كارمان گەپشە پەسەۋانى كۆلۈڭز لە كۆتايىشدا مەن مەككۇم كىرام، مەرجىكى ھورسىيان بۆ دانامو وتىيان: ئەگەر يەك جارى تەكەشى زانكۆ تىك بەدەيت لە بەردەۋامبۈۋى خويندەن بىيەش دەگىرىت.

شاروخ ھەپشەۋى لىكردەم وتى: كە تەنانت نەھىتلىك ئاۋى خۆش لە گەروم بىچىتە خۋار، بەلئىن بە خۆمدا كە ئىتر ھىچ گىرگىيەك بە دۆزىمەۋىيەكانى شاروخ نەدەم سەرگەرمى خويندەننى خۆم بىم، بەلام ئىتر پەم لە ھەموو بىۋاۋىك دەۋەۋە. ئەگەر شاروخ بەپاستى مەپەستى زەماۋەند بۈيە، نەدەۋا بە بىستىنى ۋەلامى (نەخىر) پىشنىيارى پىكەۋە ژيانى بگۆرپايە بۆ دۆزىمەۋىيە.

كاتىك كە خويندەننى زانكۆم تەۋاۋ كىرد دوۋ داخۋازىكارى باشم ھەبۈۋ، ئەۋ كاتە تەمەنەم ۲۴ سال بوۋ، دايگەم باۋگە چاۋمەپۈۋىن يەككىك لەۋ دۋانە ھەلۋىرەم، بەلام مەن تاقەتتى ھاۋسەرگىرىم نەۋو. - ھىچ كامىيان بە كەلكى مەن نايەن.

زەمانىك كە بۆ ھاۋسەرگىرى گونجاۋو نامادەۋوۋ دوۋ بەرەستى گەۋرە بوۋنى ھەبۈۋ، بەرەستى يەكەم خۆم دروستەم كىردىۋو، بەرەستەكە تىشيان باۋگە، مەن ئەۋەندە لە خۆبايى بىۋو كە تا تەمەنى بىستە ھەۋت سالى نىرخەم بۆ ھىچ كەس دانەدەنا، ئەگەر باسى ھاۋسەرگىرىم لا بىكراپە دەگەت، (ھالەم بە ھاۋسەرگىرى تىكەدەچىت، ھەزەكەم ئازادو پەھا بە، بى ھىچ بەرەرسىيارەتتەيەك، ھەزم لە مالدارى مەندال بە خۆكەردەن نىيە).

خويندەكارى بەشى بىۋاۋىجى (زىندەۋەزىنى) بىۋو، كۆپىك بە ناۋى شاروخ كە لە بەشى زەۋىناسى دىخۋىندو دوۋسال لە مەن گەۋرەتەبىۋو، لە رىنگى باۋگەۋە پىشنىيارى ھاۋسەرگىرى پىدام، كاتىك بىنىم زۆر خىراپ لىي تۈرە بوۋ، پىم گەۋت: چۆن مۆلەتت بە خۆت داۋە كە بىر لە ھاۋسەرگىرى لەگەل مەندا بىكەتەۋە؟

شاروخ سوۋر بوۋەۋە وتى: بۆ مەگەر كىشەپەكى تىايە؟

بەلئ ھەموۋى كىشەپە، مەن تۆ لە ئاستى يەكدا نىن، مەن ھەز دەگەم بە لايەنى كەمەۋە ھاۋسەرگىرى لەگەل كەستىكدا بىكەم لە كۆلۈڭزى پىزىشى بىت. شاروخ سەپرىكى كىردەم وتى: بەداخەۋەم، ۋام نەدەۋانى ئەم مەسەلەپە ئەۋەندە بۆت گىرگە بىت.

- بۇنا، زۆرىش گىرگە، ئەمە بە ھەموۋ خويندەكارانى كۆلۈڭزەكەش بىل، شاروخ ئەۋە كاردانەۋەپەنى مەن ئەۋەندە پىناخۆش بوۋ، دۋاى ئەۋە ئىتر ھەركىز باسى ئەۋە ياپەتەنى نەكەردەۋە، لەگەل

داۋاي ھەزار لىرەى كىرد، داۋاي ئەۋەشى كىرد
كە شوقەيەكەم بۇ بېگىت، سىيامەك پازى
بوو، بەلام خانەۋادەكەى نارازى بوون
وتىان، ئەم كارە سوۋكاپەتى كىردنە بە ئىمە،
مەگەر چىتان لە كورەكەى ئىمە دىۋە ۋا
دەتەنەۋىت ئەۋ ھەموو پىداگىرىيە بىكەن؟
باۋكەم بە تۈپەيىمەۋە وتى: ئەگەر
ئىۋە مەبەستىكتان ئىيەۋ ناتانەۋىت دۋاي
چەند مانگىك كەچكەم تەلەق بىدەن، ئەى
بۇچى ئەۋەندە نارەحەت بوون؟
بەمچۆرە بەردەۋام بوون تا مەجلىسى
خۋازىنىيەكە تىكچوو...

دۋاي ئەۋ چەند داخۋازىكارىكى تىرىش
ھەبوو، كە يان پىيان پازى نەدەبوو،
يان دوۋبارە باۋكەم بە سەختىگىرىيە بى
بىنەماكانى راۋى دەنان، تا ئەۋەى كە
تەمەنى سى و پىنج سالىشم تىپەراند.
ئىۋە باش دەزانن كە كىچ دۋاي ئەۋ
تەمەنە داخۋازىكارىكى ۋاي نابىت، ھەر
لەبەرئەۋەش زۆر بىتاقەت بووم!

- بۇچى لە ھەموو كەس
دوۋردەكەۋىتەۋە ئاسيا؟ دايكەم ھەموو
رۇژىك ئەمەى لى دەپرسىم دەيگوت:
ھەزناكەم بەۋ شىۋەيە تېبىنم.
پاستىيەكەى ئەۋەبوو كاتىك كە
كچىكەم لە جلى بوۋگىنىدا دەبىنى،
ئەۋەندە دەكەۋتەم بىرى رابىردوۋم ھەلە
لەدەستچوۋەكانەم تا توشى تا دەبووم، ئەم
بارودۇخەم تا ئىستاش بەردەۋامەۋ ھىچ
ئومىدىكەم بە ھاسەرگىرى، يان باشترە
بلىم ھاسەرگىرىيەكى گونجاۋ نىيە.

بىرۋىراي دەرووناسان لەسەر ئەم بابەتە:

كەسىك كە ھەلە باشەكانى ھاسەرگىرى
لەبەر لە خۇبايى بوون، يان سەختىگىرىيە بى
بىنەماكان لە دەست دەدات، دىيارە دوۋچارى
پەشىمانى دەبىتەۋەۋە خۇزگە بە رابىردوۋ
دەخۋازىت، ئاسيا ھەر بەۋ شىۋەيەكى كە
خۇى باسى كىردوۋە لە قۇناغىكدا خۇى
بەربەستى لە بەرامبەر داخۋازىكارەكانىدا
دانادوۋ لە قۇناغىكى تىرىشدا باۋكى
بەربەست بوو، ھەرلەبەرئەۋە ھەلەكان
يەك لە دۋاي يەك لە دەستچوون، لە
كاتىكدا ئاسياۋخانەۋادەكەى دەپانتۋانى
بەشىۋەيەكى زىرانە مامەلە بىكەن ۋە بە
ئەنجامىكى باش بىگەن، لەگەل ئەۋەشدا
ئەۋ دەبىت رابىردوۋ ھەرامشۇش بىكاتو
لە جىياتى خەفەت خۋاردن ۋە گۆشەگىرى
بچىتەۋە ناۋ كۆمەلگاۋ ھەلە نوپىيەكان لە
دەست نەدات.

مارەيىيەكەى بۇ نامادە بىكە.
من كە زۆر لەۋ كاردانەۋەيەى باۋكەم
تۈرە بىۋوم، دەمەم كىردەۋە كە قىسە
بىكەم، بەلام دايكەم بە ئىشارەت پىي و تەم
كە پىدەنگ بىم، ئەۋ رۇژە دانىشتىنى
خۋازىنىيەكە بى ھىچ ئەنجامىك كۇتايى
ھات... دۋاي رۇيشتىنى نىماۋ خانەۋادەكەى
باۋكەم وتى:

- ئاسيا گىيان من خەمى ئاپىندەى
تۆمە. ھەزار لىرە بۇ ئەم خانەۋادەيە يانى
ھىچ كەۋاتە ئەگەر بەراستى تۆيان بوۋىت
بە پىشنىارمەكەمان پازى دەبىن.
رۇژى دۋاتىر نىما تەلەۋىنى بۇ كىردەۋ
دۋاي گەيىيەكى زۆر وتى: باۋكەم ھەموو
شىتىكى تىكدا، من نازانم ئەمە مەجلىسى
خۋازىنى بوو، يان كىرىۋ ھىۋىشتن؟
ماقم بە ئەۋادو وتەم: راست دەكەيت،
بەلام باۋكەم ئەۋەندە ژيانى ئەۋەى
دىۋە، يان بىستۋىيەتى كە بە تەلەق
گەيشتوۋە، ئىتر ترساۋە...

نازانم، بەلام بۇ دەبىت گوناهى
ھەموۋان لەسەر شانى من بىت؟ خۇت باش
دەزانى كە من دەتۋانم ئەم مارەيىيە دابىن
بىكەم، بەلام باۋكەم دەلەت خانەۋادەى ئىۋە
زۆر بارە خۇشەۋىستىۋە لەبەرئەۋەش پازى
نىيە، توۋخوا تۇ كەمىك لە مەرجەكەى
باۋكەم كەم بىكەرەۋە!

نىماۋ خانەۋادەكەى راستىيان دەگىرد،
بەلام باۋكەم نامادە نەبوو لە مەرجەكەى
بىتە خۋار، نىما دوۋسال چاۋمىۋى كىردو
پاشان لەگەل كچىكى تر كە ۋابزانم زۆر لە
من باشتر بوو، ھاسەرگىرى كىرد، لەۋەى
كە ئەۋم لە دەست دابوۋ، زۆر نارەحەت
بووم ھەمىشە باۋكەم سەرزەشت دەگىرد،
تا چۋار سال نە داخۋازىكارىكى گونجاۋم
ھەبوو، نە خۇشەۋىستىۋە پىشۋازىم لە ھىچ
داخۋازىكارىك دەگىرد، دۋاجار دىكتورىكى
دەنان ھاتە خۋازىنىم، كۈپىكى باش بوو،
مەبەستى ئەۋ ھاسەرگىرى بوو، ھەر
بۇيە لەگەل خانەۋادەكەى ھاتن بۇ مالمەن،
باۋكەم سەيىرىكى كىردەۋ وتى: بىنىت
داخۋازىكارى باشتر لە نىماش ھەيە؟ تۇ
ۋات دەزانى دىنيا بە بىبەست گەيشتوۋە،
ئىستا دەبىنى كە ئەم كاكى دىكتۇرە بە
مەرجەكەمان پازى دەبىت.

بە نىگەرانىيەۋە وتەم: بابە توخوا
ئەمجارە كارىك مەكە مەجلىسەكە
تىكچىت، باۋكەم پىدەنگ بوو، بەلام بە
روۋخسارىدا تىگەيشتەم كە دىيەۋىت كارى
خۇى بىكات، ئەۋ شەۋە باۋكەم جىگە لەۋەى

بەلام من زىاتىر لە خۇبايى دەبووم،
ئەۋەندە كاردانەۋەم خىراپ بوو لەگەلدا
تا بۇ ھەمىشە ۋازى ھىنا.

ھەر بەۋ شىۋەيەكى كە وتەم ئەۋ
بەربەستەى كە خۇم دروستەم كىردبوو تا
تەمەنى بىستەۋ ھەۋت سالى بەردەۋام
بوو، بەلام لەم كاتەدا كۈپىكى دىكە بە
ناۋى نىما پىشنىارى ھاسەرگىرى خىستە
بەردەمەم، لە دەروەى ۋلات خۋىندىنى
تەۋاۋ كىردبوو، ئەندازىارى مىكانىك بوو،
لە خانەۋادەيەكى دەۋلەمەندىش بوو،
رەفتارۋ قەدۇبالايم بە دل بوو، بە كۈرتى
كەمۋكۈرتى نەبوو، ساراي ھاكىم ئەۋەى
پىشۋازىم، نىما لەبەرئەۋەى لە بەرىتانىيا
خۋىندىبوۋ، زۆر پىزى لە دابو نەرىتى
ئىمە دەگىرت، ھەر لەبەرئەۋەش بە دايكى
ۋت كە تەلەۋىنى بۇ دايكەم بىكاتو كاتى
خۋازىنى دىيارى بىكەن، دايكەم باۋكەم
پىشۋازىان لەم خۋازىنىيە كىرد، بەلام
بەربەستى دوۋم لىرەدا دەركەۋە، كە
باۋكەم دروستى كىردبوو، لە دانىشتىنى
خۋازىنىيەكەدا كە پاس ھاتە سەر
مارەيى، باۋكەم وتى:

- مارەيى كچەكەم ھەزار لىرەيە.
باۋكى نىما بەزەردەخەنەيەكەۋە وتى:
مارەيى نابىتە ھۇكارى خۇشەۋەختى ژۋو
مىرد.

دايكى نىما وتى: ئاخىر كى مارەيى
داۋەۋ كى ۋەرىگىرتوۋە؟
باۋكىش زۆر بە جىيەۋە وتى: بەلام
كچى من ۋەرى دەگىرت، ھەردۋاي ئەۋەى
مارە كىرا، دەبىت ھەموو مارەيىيەكەى
نامادە بىت.

باۋكى نىما كە ئىتر زەردەخەنە
لەسەر لىۋى نەبوو پىرسى: ئەۋ ھەموو
سەختىگىرىيە بۇچىيە؟

باۋكەم بەروۋخسارىكى ساردو ۋشكەۋە
ۋەلامى دايەۋە وتى: مەگەر نابىن نامارى
تەلەق چەندە بەرزبوۋەتەۋە؟ ئەگەر پىاۋ
بزانىت چەندى لە خىزانەكەيدا خەرج
كىردوۋە باشتر پىزى دەگىرتو لەگەل
يەكەم دەنگە دەنگو نەگونجاندا پاس لە
تەلەقۇ جىابوۋنەۋە ناكات.

نىما كە سورىبوۋەۋە ۋارەق لە
ناۋچەۋانىيەۋە دەھاتە خۋار، وتى: من
لەۋ جۆرە كەسانە نىم، من دۋاي ناسىنى
تەۋاۋو لىكۈلپىنەۋەيەكى زۆر ئاسيا خانەم
ھەلپۇزاردوۋە، لەبەرئەۋە دىنباين كە...

باۋكەم زۆر بەساردى وتى: من بە
قىسە دىنباين، ئەگەر راست دەكەيت

دوای نەلاق

چەند پېشنىارىك

بۇ كەمكردنەۋەي پېژەنى تەلاق

كە دەپت ھەر كۆرۈ كچىك پېش ئەۋەي
بچنە نىۋى ژيانى ھاۋسەرگىرىيەۋە دەپت
خولىك سەبارت بەۋ دياردەيە بېيىت،
ۋاتە كۆرۈن خولىك دەپت تا فېريان بىكەن
ژيانى ھاۋسەرى ماناۋ مەبەست لىۋى
پېژگرتىۋ ۋەفادارى مامەلەۋ ھەلسۈكەۋىت...
چەندىن شتى دېكە لە ۋانەكانى ئەۋ خولەدا
دەخوتىزىت، بە ھەمان شىۋەش كچان لە
خولەكەدا ھەموۋ ئەۋ ئەركىۋ مافو شىۋازى
ژيانى ھاۋسەرى مامەلەكردن لەگەل ھاۋسەرو
كەسۋكارىۋ .... ھتە، فېر دەپ، ئەمەش بە
پېژەيەكى بەرچاۋ پېژەنى تەلاقى لەۋ ۋلاتەدا
تا ئاستىكى باش دابەزاندوۋە.

كەۋاتە دەكرىت ھەروەكو چۆن لە ھەرىمى
كوردستان ھەر كەس بېۋەت مۇلەتى شۆفېرى
دەربەيىت، سەرەتا پېۋىستە لە نوۋسىنگەي
فېربوۋنى شۆفېرى چەند رۇژىك كە لانى كەم
دوۋ ھەفەتەيە ۋانە تىۋرى دەخوتىزىت، ھەرواش
دەكرىت ۋەزارەتى داد خوۋلى لەۋ شىۋازە
بكاتەۋە بۇ ئەۋانە دېئانەۋىت ژيانى ھاۋسەرى
پىك بېيىن، بەۋ ھىۋايەي رۇلى بەرچاۋى
ھەيىت لە كەمكردنەۋەي ئەۋ دياردەيەدا.

۲- بەشىۋازىكى دېكە دەكرىت ۋەكو
ۋانەيەك بىكرىتە پېرۇگرام لە پەيمانگانگانو
زانكۆكان بىكرىتە ۋانەيەكى ھەرمىۋ
خوتىندكاران بە شىۋازىكى ئەكادېمىيەنە بە
ژيانى ھاۋسەرى ھەلزاردىنى ھاۋسەرو
مامەلەۋى ژيانى ھاۋسەرى... ھتە، فېر
بىكرىن... ۋانەكەش لە لايەن كەسانى پېسپۇرو
بە ئەزمۇنەۋە بگوتىزىتەۋە، نەك ۋەكو
ۋانەيەكى لاۋەكى سەير بىكرىت.

۳- ئەركى سەرشانى ھۆكۈمەتە يەكەي
نىشەجىبۇن بەيى ھېچ پېشەكەيەكە تەنە بە
ھىستى مانگانە كە لەگەل داھاتى خىزانەكاندا
بگوتىت، بۇ ھەموۋ ئەۋ كەسانە دابىن بىكات
كە دەجەنە ژيانى ھاۋسەرىيەۋە، چۈنكە نەۋىۋى
شۋىنى نىشەجىبۇن بە يەكەك لە ھۆكارە
سەرەكەيەكانى جىابوۋنەۋە دادەنرىت.

رەنگە ھەندىچار ھاۋسەران دوۋچارى دەمەقالەۋ
ناخۇشى بېنەۋە، پېۋىستە لە كاتى ناخۇشىدا
ئارام بىكرىن، چۈنكە ھەموۋ ساتىك شەرو ئازاۋە
نىيە! ئەگەر ھاۋسەركەت رۇژىك خراپە، يان
ناكارىكى ناشىرىنى لەگەلدا نواندوۋىت، بە
سەدان رۇژ چاكەي لەگەلدا كىردوۋىت!

**ئەۋ خالانەي پەيۋەستەن بە باۋكانو
داپكانەۋە:**

۱- سەرپەرشتىارى يەكەمۋ لېپىرسراۋى
يەكەم بەرامبەر بە ئاپىندە مىندالەكان داپكو
باۋكە، ھەرىۋىە پېۋىستە سەرەتا تەمەنىكى
گونجاۋ بۇ ھاۋسەرگىرى كۆرۈ كچەكان
ھەلېزىرن، چۈنكە تەمەن يەكەكە لە ھۆكارە
سەرەكەيەكانى سەرەكەۋىنى بۋارى پېۋىسەي
ھاۋسەرگىرى، بە راي پېسپۇرانى پېزىشكىۋ
دەروۋنى باشتىرن تەمەن بۇ چۈنە نىۋى ژيانى
ھاۋسەرىيەۋە تەمەنى سەرو بېست سالىيە بە
نىسبەت كچانەۋە، بۇ كۆرۈنىش سەرو بېستو
پېنج سالىيە!

۲- پېش ئەۋەي كۆرۈ كچەكان بگەنە
تەمەنى ھاۋسەرگىرى، پېۋىستە سەبارت بەۋ
پېۋىسەيە سەرنچو تېيىنىۋ پەروەردەيەكى
گونجاۋ راشكاۋانە بىكرىن، بە تايىبەت
سەبارت بە پېكەۋە ژيانو ئارامگرتن لەسەر
نارەحەتتەيەكانى ژيانى ھاۋسەرى.

۳- ھەر كات كەسكى خاۋەن رەۋىشتو
ئاكارو دېندار ھات بۇ خاۋزىنى كېزەكەت،
ئەۋا بىانۋىۋى پى مەگرەۋ مەرجى قورسۋ
سەختى بۇ دامەنى، بەلكو پېۋەسەۋ كارەكانى
بۇ ئاسان بىكە، چۈنكە ئەم جۆرە كەسانە
دەتۋان دىژە بە ژيانى ھاۋسەردارى بىدەنۋ
بەسەر گىفتو كېشەكانى نىۋاناندا زال بېن.

ئەۋ خالانەي پەيۋەستەن بە ھۆكۈمەتەۋە:

۱- لە ۋلاتى كۆۋەيت دۋاى ئەۋەي زانرا
پېژەنى تەلاق بە پېژەيەكى بەرچاۋ زىيادى
كىردوۋە، شارەزاۋانۋ خەمخۇزانى ئەۋ ۋلاتە
چەند پېشنىارىكىان كىرد بۇ كەمكردنەۋەي
ئەم دياردەيە، يەك لەۋ پېشنىارانە ئەۋەبوۋ

بۇنەۋەي پېژەنى تەلاق لە نىۋى ھاۋسەراندا
بە گىشتىۋ ھاۋسەرانى نۋىدا بەتايىبەتى تا
رادەيەك رۋو لە كەمى بىكات، پېۋىستە چەند
خالىك رەجاۋ بىكەن، كە ھەندىكىان پەيۋەستەن
بە خۇدى ھاۋسەركەنەۋە، ھەندىكى دېكەشيان
ئەركى داپكو باۋكى كچو كۆرۈ ھەندىكى
دېكەش دەكەۋىتە ئەستۋى ھۆكۈمەت.

ديارە خالەكان زۆرن، بەلام ئېمە بۇ ھەر
يەكەيكان تەنە ئامازە بۇ سى خال دەكەين.

ئەۋ خالانەي پەيۋەستەن بە كۆرۈ كچەۋە:

۱- ئەم دوۋ كەسە بەرپېزە بۇنەۋەي لە
ۋشەي تەلاق دوۋر بىكەۋنەۋە، دەپت سەرەتا
زۆر بە ئېرىۋ ۋەدەكارىيەۋە كارىكەن تا بزانن
كە دەكەنە ھاۋسەرى ژيانىۋ لەگەل كىدا لە
ئېر ساباتى مالىكى خىجىلانەدا كۆدەبىنەۋە. گەر
بە جاۋى عىشق بېروانى ئەۋا ھېچ ھەلەيەك
لە بەرامبەرەكەتدا نابىنى، بەلام گەر بەجاۋى
ئېرى بېروانى بۇ بەرامبەر، دىنبايە دەتۋانەيت
كەسى باش خراپ لە يەكتر جىا بىكەيتەۋە.
ئەۋ كات دەزانەيت كە شىۋاى ئەۋەيە پېۋىسەي
ھاۋسەرگىرى لەگەلدا ئەنجام بىدەيت.

۲- نابىت ھاۋسەران لەبەر جۋانى ۋ پارەۋ
سامانو خانوۋ ئۆتۈمبىل يەكترى قېۋل بىكەن،
دىنبايە ئەگەر كەسكى لەبەر جۋانىيەكەت
ھەلېزىردى، رۇژىك دادېت كەسكى دەپنىت
لە تۇ جۋانترەۋ جۋانى تۆۋى لەبەرچاۋ
دەكەۋىت، ئەگەر لەبەر پارەۋ سامانەكەت تۆۋى
ھەلېزىرد، كەسكى ھەيە لە تۇ دەۋلەندىترو
ساماندار تر، ھەموۋ ئەمانەش تا سەر مولكى
كەس نېن، ۋاتە سەرۋەتو سامانو جۋانى
پروخسار، شىۋاى ئەمانو لەناۋچۈۋە، بەلام
ئەگەر كەسكى لەبەر دېنۋ ئاكارو رەۋىشتو
ئېرىت ھەلى بىزارىت، بېگومان خۇشەختو
ئاسوۋە دەپت! چۈنكە ئەۋانە ھۆكارىكىن نە
گۆرۈنەن بەسەردادىۋ نە لەناۋدەچن.

۳- نابىت ژيانى ھاۋسەرى ۋەكو خەۋونو
خەيال ۋېنا بىكەيت، ۋابىزىت ھەموۋ ساتو
رۇژەكانى ژيانەن پېرە لە خۇشى بەختەۋەي،

چۈن زەردەخەنە وينا بكهين؟

ئا: ئەمىر ئەخمەد عەبدولقادر

راتان چېيە ھەر يەك لە ئىمەش ئەو
مىنالىھ جى كىرد، ئىمەش وەھا بكهين؟
جى دەبىت ئەگەر ھەريەك لە ئىمە
وينا زەردەخەنە لە دلەكانمان بخەينە
سەر رووى خەمباران؟

ئەگەر بمانەوينا وينا زەردەخەنە
بكهين بە قەيەمكى باش؟

ھەول بەدىن بە سىرپىنەۋى فرمىسى
ھەلۋىرو لە دلىكى پىر لە نازار!

بە خىرىكى كەم بۇ خاۋەن پىداۋىستە
نەدارەكان، كە تواناى كىرىنى نانكىيان نىيە!
بە كىرىنى دىارىيەك بۇ نەخۇشلىك كە
لەبەر نەخۇشى تواناى ھاتنە دەرەۋى نىيە!
بە تەلەفۇن كىردىك بۇ ھەۋال پىرسىنى
خىزم كەسە نىيەكانت!

بەدەستەتەن بەسەرى ھەتۋىك، كە
ۋەگە بىچۈۋە بالندەمەك خۇى دەبىنەت
لەبەردەم رەشەباد!

پىگە شىۋازى زۆر ھەيە كە ناتوانىن
دەستىشەنەن بكهين بىانۋىرەن، كە
دەتوانىن لە پىگەيانەۋە وينا زەردەخەنە
بكهين لەسەر رووى خەلكانى تردا...

تەنھا بە بىر كىرەنەۋە لەو ھەموو بەخشە
گەۋرەنى كە خۋاى گەۋرە پىي بە خىۋىۋىن...
تەنھا بەۋەى كە ناپەزايى بوۋى خۇمان
دەرنەبىرەن لەو ھەموو شائەسى بەسەرماندا
تەپەرىۋە...

ئەگەر زەردەخەنەت خستە سەر رووخسارت،
ئەۋسا كە ھەموو دىيا بە روۋانكى دەبىنەت!

تەنھا (۵) جۈنەيى دەكردا!!!
لەو كاتەدا شاگردەكە زۆر دلخۇشۋو، بەو
دەستكەۋتو پۇزىيەى كە بە ھىچ شىۋەيەك
چاۋەروانى نەدەكر، بۇيە لە چىشتەنەكە
چۈۋە دەرەۋە، بەرەۋ رووى ئەو ئافرەتە
پۇشەت كە لەسەر شەقامەكە دانىشتىۋو،
شىرىنى دەفرۇشت، بايى (۱) جۈنەيى
شىرىنى لىكىرى (۲۰) جۈنەيى ۋەگە
ھاۋكارى بۇ دانا، بە خەندەۋە بەجىيەشت!!!
چاۋەكانى پىرەنە شىرىنى فرۇشەكە بە
بىنىنى (۲۰) جۈنەيىيەكان ۋەك بوۋىۋو،
بۇيە بە دەۋچاۋىكى گەشۋ دلىكى پىر لە
خۇشەلىيەۋە ھەستايە سەرىپى، دەستىكر بە
پىچانەۋە شىرىنى سادەكەى، چۈۋ بۇ لاي
گۇشت فرۇشلىك بۇ ئەۋەى پارچە گۇشتىكى
لىكىرىتو بگەپتەۋە بۇ مالاۋە خۋاردىكى
بەتام بۇ كچەزەكەى نامادە بكات، چاۋەروانى
ھاتنەۋەى بىت، چۈنكە ئەۋەى لە ژيانىدا
ھەبىت تەنھا ئەۋەى كچەزەيەتەى، بۇيە خۋاردى
بۇ نامادەكرەۋە ھەمان ئەۋەى زەردەخەنەى لەسەر
رووى بوۋە كە بوۋە ھۇى پەيداكرىنى گۇشت
بۇ خۋاردى... پاش چەند خۋەلەكەى دەرگەكە
كرايەۋە، كچە كلىنس فرۇشە بچكۇلەكە
ۋەزۋور گەۋت، بە دەۋچاۋىكى گەشۋ
زەردەخەنەيەكى جۈانى... مىنالاۋەى بىگەرد،
دەۋچاۋى روۋانك كىردەۋە!!!

پىغەمبەر (درودى خۋاى لەسەرىپىت)
دەفرەموۋىت: (زەردەخەنەيەك بەرووى
براكەتدا چاكەيە).

كچىكى بچكۇلەكە تەمەنى لە شەش
سالان تەپەرى نەدەكر، پاكەتە كلىنىكىسى
لەسەر شەقامەكان دەفرۇشت، بەسەر دەستە
بچۈۋەكانىيەۋە پاكەتى كلىنىكىسى بەناۋ
فرۇشەكاندا دەگىرا.

لەو كاتەدا چاۋى بە ئافرەتەك كەۋت ھۇن
ھۇن ئەسرىن لە چاۋەكانى دەبارى، چەند
چىكەيەك بەرامانەۋە لە بەردەمىدا ۋەستا،
ئافرەتەكە بە چاۋە فرمىسكاۋىيەكانىيەۋە
چاۋى بەرەۋ كچە بچكۇلەكە ھەلپىرى،
كچە بچكۇلەكەش بە زەردەخەنەيەك
كە لە قولايى دلە پاكەكەيەۋە ھەلقۇلۋو،
كلىنىكىسىكى دا بە ئافرەتەكەۋە بە جىيەشت،
پىش ئەۋەى ئافرەتەكە بىتۋانەت نىرخى
كلىنىكىسەكەى بداتى، پاش رۇشتىنى چەند
ھەنگاۋىك، رووى بەرەۋ ئافرەتەكە ۋەگەپراۋ
بەدەستە بچكۇلەكانى نامازەى بۇ ئافرەتەكە
كىرد، كە ھەتا ئەۋەى كاتەش زەردەخەنەكان
رووى بە جىنەھىشتىۋو.

دۋاى ئەۋەى ئافرەتەكە كەۋتە بىر كىردەۋە،
پاشان مۇبايەكەى دەرھىناۋ نامەيەكى
نوۋسى: (داۋاى لىۋورەنت لىدەكەم... تۇ
خاۋەن ھەقى)، نامەكەى نارد!

كاتىك نامەكە بە دەستى ھاۋسەرەكەى
گەيشت، كە لە چىشتەنەيەك بە دلەنگىۋ
خەمبارىيەۋە دانىشتىۋو!!!

دۋاى ئەۋەى نامەكەى خۋىندەۋە،
زەردەخەنەيەكى كىرد، ھەستا (۵۰) جۈنەيى
دا بە شاگردەكە، لەگەل ئەۋەى پارەكەى

خۇشەويستان چاۋەرۋانى چى دەكەن؟

ھەلگەۋىتى كەلەشاعىرى ۋەكۈ نالى ۋە سالمۇ كوردى مەھۋى گۇران ۋە ھىمىن ۋە ھەردى قانع ۋە بېكەس ۋە چەندىن نوۋسەرى بېلمەتى تر، گەۋاھىدەرىي ئەۋ راسىتىيەن!

بەۋ نازىزانەش دەلئىم، چىدى چاۋەرۋى مەبىن ۋە دەستى ھىمەت بىدەنە خامى رەنگىنى خۇتان ۋە مافى بىلۈكردنەۋەشى خۇتان دەمبەخىش بە نوۋسىنەكانتان، ھەر نوۋسىنىك لە ئاستى بىلۈكردنەۋەدا بىت، خۇي رېگە بىلۈۋىۋەنەۋە دەگىرتەبەر.

كەس لە بىرېك نەبۈۋە بە كورېك، بە ھەۋلەدان ۋە كۆلەدان دەكەينە نامانچ، ئىمەش ۋەكۈ بىرلار نامادى ھەمۋو ھاۋكارىيەكتانىن ۋە سوپاس بۇ خۇدا ھەندېك لەۋ نازىزانە ئىستى لە نوۋسەرانى بىرلارن ۋە ئەۋ بەرەستەيان شكاند، ھەر داۋاكارى ۋە پىرسىارېكىشتان ھەيە، دەتۋانن «بەم ئىمەيلە پەيۋەندى بىكەن (shexany@bryarmagazine.com)»

بە ھاۋزىمانانى خۇيان بىكەن، بەلام ۋەيرى ئەۋ ھەزۋ ئارەزۋوۋە دودلن ۋە چاۋدەگىرن كەسېك دەستىان بىگىرت ۋە رېنمايىان بىكات.

بە داخەۋە سىستەمى خۇيەند لە ۋلاتى ئىمەدا لە كۆنەۋەۋە تا ئىستاش دەقى بە شىۋازى تەلقىن كىرەنەۋە گىرتوۋوۋە قوتابى تا دەگاتە زانكۇش لەسەر خۇيەندەۋەۋە مۇتالاۋ نوۋسىن ۋە دەربىر ۋە گوزارشكرن لە ھەستى ناخو بىرۋەكەى جان ۋە تەبىرى ئەدەبى راناهىرنىن، لە كاتىكدا مىللەتى كورد لە دىر زەمانەۋە بە گەلىكى ھەستىار ۋە زىرەك ۋە خاۋەن خامە ناسراۋە ھەر لە كۆنەۋەۋە جىگەى سەرنجى رۇزەھەلاتناسان ۋە مېزۋوۋوۋەسان بوۋە، بەرادەيەك ۋەختىك ھاۋۋەنەتە نىۋەكۆمەلگەى كوردەۋارىيەۋە كە ئەۋ كات زۇربەى زۇرى خەلەك بە مەردارى ۋە نازەلدارىيەۋە خەرىكبوۋن گوتوۋىانە، كورد، يان شۋانن، يان شاعىرن!

ھەبۋونى گەلەپۋورېكى دەۋلەمەند بە بەستەۋ مەقامو شىعرو داستان

لە زۇر دىدار ۋە دانىشتن ۋە سەردانى دۇستان ۋە خۇشەويستاندا چاۋم بە زۇرىك لە خۇيەندكاران ۋە رۇشەبىرانى گەنج ۋە لاۋ دەكەۋىتۋە لە ناخەۋە ھەزۋ ئارەزۋوۋە خۇيان بۇ نوۋسىن ۋە بەشدارىكرن لە گۇقارى بىرلاردا دەردەبىر ۋە ھاۋكات بە شەرمەۋە دەپرسن، ناخۇ ئەگەر شتىك بىنوۋس ۋە بۇ بىرلارى بىنېرن بۇيان بىلاۋ دەگىرتەۋە؟

سەردەتا مەن زۇر خۇشەۋەلەم بەۋ ھەستەى كە لە دلى ئىۋەى نازىزدا دروستبۈۋەۋە بە ھەنگاۋېكى گىرنگو ۋە مەرچەر خانىكى باشى دىزانم، ھەلېمە ئەۋ كەسانەى بىر لە نوۋسىن دەكەنەۋە، ھەست بە بوۋنى تۋاناۋ بەھرىيەك لە خۇدى خۇياندا دەكەن ۋە سەردەتايەكى باشە بۇ خۇناسىن ۋە ئاشنا بوۋن بە خۇۋد.

ئەۋان دۋاى خۇيەندەۋەى بابەتە رەنگاۋرەنگەكانى بىرلار گەيشتە ئەۋەى كە ھەز دەكەن ئەۋانىش ھەستى جۋوان ۋە پەيۋى ناسكى خۇيان بە زمانى شىرىنى كوردى پىشكەش